ANUL XXVII - NR. 30 (1207) - 27 IULIE 1978

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ION VLASIU : „Decebal"

Democrația într-o zi de lucru

În mai puțin de un an Întreprinderea „Metalurgica" din Capitală a marcat un salt spectaculos în ceea ce privește rezultatele la principalii indicatori. Chestiune care nu ține cîtuși de puțin de hazard, ci de o organizare pe baze noi, menite să facă dintr-o unitate obscură, patronată de industria locală, o întreprindere puternică, cu o tehnicitate ridicată, căutată la export. Acestea fiind zise, darea de seamă prezentată în cadrul adunării generale a oamenilor muncii, precum și luările de cuvînt ale participanților, aveau numeroase motive să reliefeze succesele, fără a mai aminti de necazuri, de lipsuri și de celelalte probleme care fac mai puțin frumoasă viața unei întreprinderi. Nimeni nu le-ar fi putut reproșa celor de la „Metalurgica" că se îmbată cu apă rece. Succesele sînt reale și ele sînt rodul muncii unui colectiv, al hărniciei unor oameni pentru care ieșirea la suprafață a coincis cu impunerea unei firme. Dar lucrurile n-au stat așa. Procentul de nereușite, rezervele nevalorificate au constituit în esență obiectul principal al adunării la care am asistat. Există necazuri în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime, pregătirea fabricației, organizarea celor

(Continuare în pagina 6)

RĂZVAN BĂRBULESCU

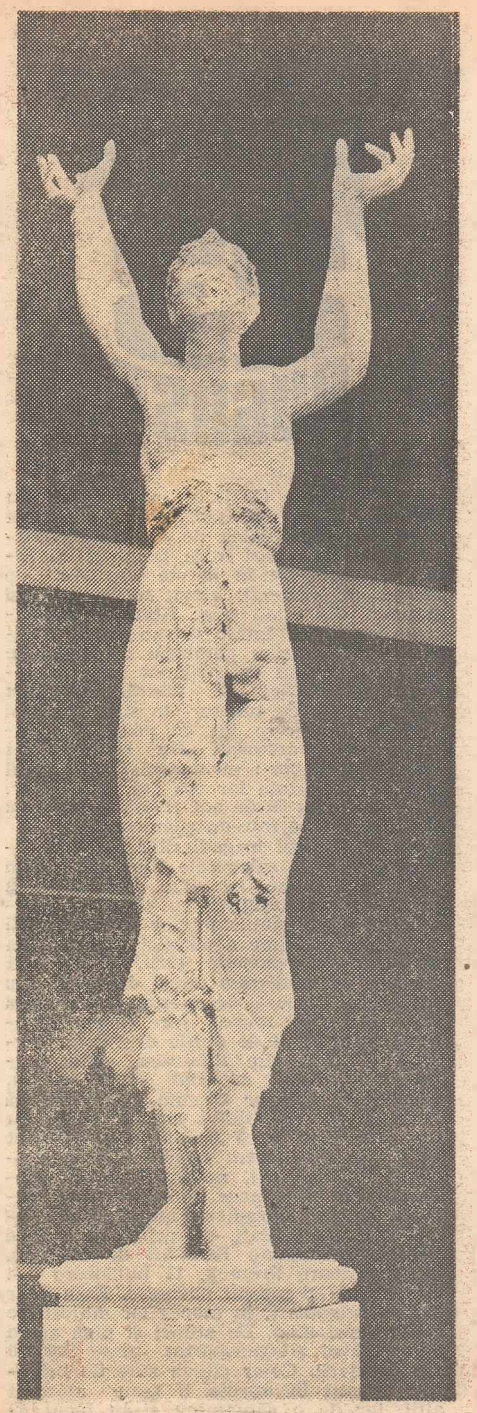

MIHAI BUCULEI : „Victorie"

Scrisoare de țară

Cît bate grîu-n galben prin văile candorii
de-i dreaptă lancea verii adînc înfiptă-n lut,
cît sub călcîiul pietrei nu răgușesc izvoare
și eu vă strig, prieteni, în graiul cunoscut,

să n-adormim cu tîmpla pe frunze în cădere
cu pleoape amorțite de ceruri în declin
noi ce sîntem soldații Stelei viitoare
și umilim neantul cu-o moarte mai puțin...

Noi sîntem cei ce ară pămîntul viu al țării
și-nsămînțează-n brazde cuvintele fierbinți
de-aceea grîul nostru crescut pînă-n pridvoare
vorbește limba dulce-a străbunilor părinți.

La temelia țării stau azi cuvinte drepte,
la temelia țării e-o rădăcină grea
stropită cu sudoare, cu lacrimi și cu sînge —
un arbore-nălțîndu-și coroana înspre stea

să fie liber ramul sub care curge rîul
și liber fie rîul să curgă-n țara lui
pe albia iubirii, speranței și dreptății.
Astfel vă spun prieteni. Astfel rostiți oricui !

IOAN EVU

O nouă premieră științifică românească

Vasile Pavel și-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii!

— Vezi, nea Vasile ?

Cel întrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Săbăuani, județul Neamț, nu se incumetă la răspuns. Tace. Alături, soția sa, cu care împarte viața de 30 de ani și nenorocirea de 8, încearcă un gest, dar îl oprește la jumătate, ducînd mîna pînă la gură, cum fac femeile de la țară cînd se sperie. Singurul care nu pare surprins de lipsa unui răspuns e profesorul Mircea Olteanu, șeful Clinicii de oftalmologie a Institutului de medicină și farmacie din București, în biroul căruia plasat în incinta Spitalului militar central, se petrece această tăcere. Profesorul așteaptă imperturbabil, dar gura lui Vasile Pavel parcă e încleștată.

— Nea Vasile, cîți sîntem în încăpere ?

— Trei oameni. Plus Maria.

— Pe dumneata te-ai socotit ?

— M-am.

— Arde lumina, nea Vasile ?

— Arde.

— Cîte becuri ?

— Apăi, nu-i bec, e numai un neon. Un tub.

Intră cineva în cameră. Doctorul Mihai Pop, unul din membrii echipei care, vom povesti mai departe ce și cum, l-a operat pe Vasile Pavel. Omul îl recunoaște și se bucură. Se ridică de pe pat spre a se reîntoarce în salon. Salută și, cu glas tremurat, zice :

— Văd, tovarășe profesor.

(Continuare în pag. 10)

OVIDIU IOANIȚOAIA

Vara, la Tomnatic

Miroase a grîu și trudă în acest iulie cu cuptorul încins în imensa vatră a cîmpiei bănățene ; noaptea e scurtă, lumina e lungă, ochii și brațele muncii cuprind zări netede și policrome (galben e grîul, sură e miriștea, verde-s porumbul cel fălos, via și livada, trifoiul) ; e cald și e greu sub dogoarea soarelui ivit mereu singur pe boltă, singur cuc, lunii, felie de pepene galben, și ea nădușitoare, lăsîndu-i spre veghe trupul rotund și dogoritor al pămîntului.

Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie, cînd se coc grînele, cînd plesnește pleava și tresaltă bobul în teaca facerii. Aerul stă, vînt nu s-abate, ape nu curg, ci seacă, leneș, fazani nu apar, pomii sînt rari și departe. Nădușeală. Plutește, la orizonturi, un dor de munte și de pădure, de înălțime și răcoare deasă. Dor de ducă — dorul mocnit al cîmpiei monotone. Prea mult soare nezăgăzuit, prea puțină umbră. De atîta căldură, pînă și astrul zilei pare că-și șterge, în răstimpuri, broboanele de sudoare aprinsă, cu mînecile cerului — dac-ar fi. Și alături și deasupra cîmpiei — satul, pruncul pămîntului. Satul, cu străzi neumblate la ceasul de mijloc al cadranului luminii, ca în somnul nopții pustietate odihnitoare.

Prăvăliile sînt închise, în curtea școlii e recreația mare a verii, la căminul cultural e tras oblonul, copiii dorm, bunicii visează, prin satul pătrat, aliniat pe o stradă principală la fel ca altele-spițe, deci dreaptă, trec, pe șaua de asfalt, trei camioane uriașe, cu prelate umflate ca burduful fierarului din vremurile cu cai mulți. Pe ulița ceea se vede cum curge cîmpia pînă în pragul satului, oprindu-l.

E iulie, e vară, e campanie.

Încotro s-o iau eu, străinul, curiosul, reporterul, ajuns, nechemat, la Tomnatic, în acest „sat fără pereche", cum se fălosesc intruna prietenii mei timișoreni, tinerii publiciști Anton Palfi și Franz Schleich ?! De fapt, cei doi redactori ai cotidianului „Neue Banater Zeitung", născuți și crescuți aici, mi-au

(Continuare în pag. 12—13)

TEODOR BULZA

Actualitatea

● Refăcute în întregime acum un an și jumătate, liniile de tramvai de pe Șoseaua Giurgiului sînt cîrpite — sperăm cu mai multă responsabilitate ! — în aceste zile pentru a treia oară ● Prepeliță este o pasăre foarte folositoare. Gălbenușul oului de prepeliță dovedește însușiri terapeutice în astm bronșic; anemie, hipertensiune arterială, diabet zaharat. Recomandări afișate și la Hala Unirii. Ținînd cont de toate acestea, strungarul băimărean Ioan Crișan s-a apucat, în urmă cu doi ani, să crească prepelițe. Azi are 450 de zburătoare. O adevărată farmacie ● După Medgidia, Sibiul ! S-a deschis, prin urmare și aici, o Tabără de creație pentru ambientalizarea municipiului cu opere de sculptură în materiale ceramice, tabără patronată și finanțată de municipalitate și U.A.P., cu participarea artiștilor: Costel Badea, Radu Aftenie, Dumitru Rădulescu, Eugen Cioancă, Victor Cristea, Lajos Kiss, Pall Bogati, Nicolae Moldoveanu, Gh. Rizoiu, Gh. Fărcășiu și Dragoș Gănescu ● Pe automatul care eliberează bilete I.T.B., instalat în Piața Romană din Capitală, se menționează șăgalnic : „Introduceți fisele pînă ies biletele". Îi anunțăm pe constructori că biletele nu ies în ruptul capului ● La Întreprinderea „Electroputere" din Craiova au fost finalizate lucrările de construcție a locomotivei electrice numărul 400 ● Doina Ilieș din Buhoci (Bacău) a născut trei fetițe gemene. Spre dezamăgirea Mariei Darie din comuna Poduri care aștepta trei gemeni pentru cele trei gemene ale sale, născute tot la maternitatea din Bacău cu cinci zile mai devreme ● O noutate la grădina zoologică din Reșița : o pereche de maimuțe din Etiopia, din specia Cercopithecus Aethiops ● Vizavi de stadionul din Teliuc a început construcția unei cantine moderne unde vor servi masa minerii de la secția Teliuc a I. M. Hunedoara ● Zilele acestea, fostul han Damari împlinește 126 de ani de cînd doi frați întreprinzători, Vasile și Anton Capșa, au început să lucreze la cronica modernă a cofetăriei românești. Era frumos dacă unitatea bucureșteană își sărbătorea această aniversare sub cunoscuta firmă Capșa Așteptăm ● În localitatea Mamoiada din Sardinia a avut loc Festivalul internațional de muzică și teatru al cărui oaspete de onoare a fost Ansamblul folcloric „Silvana" din Deva. După festival, artiștii români au întreprins un turneu și în alte localități din Sardinia ● Cine se încumetă să escaladeze cele trei etaje ale clădirii de pe strada Schitu Măgureanu nr. 9 se va bucura în final de expoziția de pictură bună a Gabrielei Vasilescu-Popescu.

23 AUGUST

PE JIU, RĂSUNĂ IARĂȘI VALEA

La Rovinarii Gorjului, pe același Jiu pe care, puțin mai sus, în urmă cu trei decenii răsuna valea de cîntecele coloanelor de brigadieri între Bumbești și Livezeni, au sosit în aceste zile mii de muncitori, studenți, elevi, tehnicieni și ingineri din toată țara. Atunci, romanticii brigadieri, într-o vreme în care oamenii mai zgîriau pămîntul cu plugurile de lemn, aveau de străpuns 32 de kilometri de defileu, de piatră. Trebuiau străpunse 39 de tuneluri în stîncă și mai trebuiau aruncate 124 de poduri și viaducte peste nărăvașul Jiu și afluenții săi. Uneltele lor : picamărul, tîrnăcopul și lopata. Dorința lor era „să facă ceva". Și în urmă cu 30 de ani prima locomotivă străbătea valea într-un șuer continuu...

Acum urmașii brigadierilor de la Bumbești-Livezeni, salopetele albastre, cum li se mai spune, își aduc contribuția la depășirea dificultăților cu care se confruntă Combinatul minier Oltenia. Ei sînt în prima linie a bătăliei pentru a da cît mai mult cărbune țării, și spunînd aceasta nu exagerăm cîtuși de puțin. Nu este deloc ușoară decopertarea sterilului pentru a grăbi mersul spre cărbunele energetic așteptat de gurile de foc ale termocentralelor. Ilie Răuțescu, comandantul Șantierului național al tineretului, Combinatul minier Oltenia, ne spune că la excavarea sterilului primele cupe au fost încărcate pe 3 aprilie 1978, imediat după ce și-au făcut apariția excavatoriștii, buldozeriștii, autogrederiștii, mecanicii de întreținere și șoferii. La început tinerii brigadieri, muncitori calificați sau necalificați, au primit în dotare 100 autobasculante ROMAN de 16 tone, 6 excavatoare Promex, 11 buldozere și alte utilaje și mașini necesare. Erau doar 200 de brigadieri, în marea lor majoritate conducători auto. De atunci și pînă acum au excavat și transportat peste 500 000 mc de steril. Celor cîteva sute de brigadieri veniți în aprilie li s-au alăturat alții, iar de o săptămînă și-au făcut apariția elevi și studenți în taberele organizate la Rovinari și Motru. Pînă la sfîrșitul anului vor excava 5 milioane mc, ceea ce echivalează cu realizările întregului combinat pe trei ani de zile cu excavatoare clasice.

Primul brigadier cu salopetă albastră sosit la Rovinari nu putea fi decît un gorjean. Înainte de a veni aici a lucrat cinci ani la Motru ca tehnician auto. Se numește Ion Văduva și este șef de coloană încă din 29 martie 1978, cînd, de fapt, nu exista o coloană, ca acum, de aproape o sută de conducători auto. Băieții lui, cum îi place să-i numească, sînt împărțiți în două formații, fiecare cu cîte trei brigăzi : Beterega Sud, Beterega Nord și Tismana ; sînt din toate județele țării și muncesc la fel, adică foarte bine, dovadă și rezultatele de pînă acum.

Elevii și studenții sînt bobocii șantierului. Luni, 24 iulie, a fost prima lor zi de lucru. Întrebarea „Cum vă simțiți pe șantier ?" nu-și are rostul deocamdată. Poate mai tîrziu. Sînt 1 100 de elevi și studenți la un loc. Ce vor face ? Vor construi 102 căsuțe cu 3 000 de locuri pentru muncitorii din platformă, vor curăți benzi transportoare, vor lucra la amenajarea drumurilor de acces, vor ajuta la drenări de ape, la deschiderea unor noi cariere sau mine. Attila Gajdas, elev în anul III al Liceului de construcții și arhitectură din Baia Mare, deși singur la părinți a cerut să muncească aici la Rovinari, departe de tatăl său care este strungar. A scris acasă că : „Am ajuns bine, avem condiții destul de bune de cazare. Ni s-a încredințat o lucrare pe măsura calificării noastre. Am legat multe prietenii. Adresa mea : S.N.T. Rogojelu-Vîrț, brigada „Maramureș".

Despre lucrare și despre multe altele aveam să aflu de la maistrul Teodor Oros, omul care conduce și îndrumă elevii băimăreni. „Am băieți dintr-o bucată — ne spune maistrul Oros —, mă pot bizui pe ei ! Știți dumneavoastră că nouă maramureșenilor ne-a fost dragă munca totdeauna. Părinții elevilor mei au fost și ei brigadieri la Salva-Vișeu sau Bumbești-Livezeni, în condiții mult mai grele. Sîntem în brigadă români și maghiari gata să lucrăm unde țara are nevoie de brațe de muncă, dovedind că sîntem uniți și la faptă. Am luat o lucrare grea la Pinoasa. Executăm singuri, fără ajutor, o lucrare pretențioasă cum este instalația de alimentare cu apă a minei Pinoasa, o mină nouă și numai conducta de aducțiune are 9 kilometri. Pe Gajdas l-ați văzut, la carte este printre cei mai buni, dar și la practică e în frunte. Îl egalează doar Gîrboan, Petric și Michiș. Am și elevi mai mari aici pe șantier, dar ei se cheamă de-acuma studenți și sînt în alte brigăzi. Le-am zis elevi, numai că ei sînt foști elevi. Petru Mățan este în anul III la Facultatea de construcții a Institutului politehnic Iași, Vasile Lauran și Ștefan Schöbel, tot elevi de-ai mei, sînt studenți la Institutul politehnic din Cluj-Napoca, și fac parte din brigăzile „Iași", respectiv „Cluj". Brigada „Petroșani" este alcătuită din studenți ai Institutului de mine din Valea Jiului. Puiu Horia, student în anul III al Facultății de mine, comandantul taberei de muncă patriotică de la Motru, tabără cu peste 900 de brigadieri repartizați la Jilț și Motru, ne vorbește despre lucrările ce le revin. Ca viitori specialiști au fost repartizați la întreținerea și curățirea benzilor transportoare. Ne mărturisește că : „Utilajele de la Jilț și Motru sînt niște bijuterii. E de prisos să le calific foarte bune, din moment ce sînt la nivelul tehnicii miniere mondiale, iar multe dintre ele sînt contribuții românești la tehnica minerituluî".

Din Timișoara au sosit și muncesc deja 25 de elevi și 50 de studenți (dintre ei 25 ! originari din Gorj, și care au ținut neapărat să lucreze aici). Printre ei Mihai Fundeanu și Ianoș Oroszi se mîndresc că părinții lor au trecut prin școala aspră a Livezenilor. Lucrînd la benzi studenții conduși de asistentul ing. Al. Botiș au ajuns la concluzia că benzile transportoare care dau atîta bătaie de cap minerilor gorjeni sînt foarte bune și doar întreținerea este deficitară. Nu se știe din dispoziția cui s-au eliminat limitatoarele de deplasare a benzii, pe motiv că și așa fără limitatoare merg. Este adevărat merg și fără limitatoare, dar cînd „îngheață" sînt mult mai greu de pornit, nimeni nu știe de unde s-o apuce. Părerea lor este că ar trebui specializați și stabilizați mecanici de întreținere care să se ocupe de tamburii de capăt. Pentru lunile de vară sau în practică n-ar strica să fie aduși studenți din anii mari ai facultăților de mecanică și electrotehnică, dar acum exact această lipsesc. Ar putea fi evitate deplasările benzii de la poziția normală, pierderea cărbunelui, ruperea covorului de bandă și chiar aprinderea benzii. Inginerul Al. Botiș, om trecut trei ani prin șantiere și alți patru prin proiectarea mașinilor și echipamentelor hidromecanice înainte de a fi asistent, este convins că studenții lui au dreptate și că dacă s-ar ține seama de observațiile lor randamentul benzilor transportoare s-ar îmbunătăți cu peste 50%, fără a mai vorbi de viața benzilor, care ar fi simțitor prelungită. Am transcris aici opiniile studenților timișoreni, poate vor fi luate în seamă. Ce părere au specialiștii Combinatului minier Oltenia ?

Acestea sînt gînduri și fapte de șantier ale fiilor de oameni ai muncii, oameni deprinși cu munca, continuatori ai bărbăției și curajului înaintașilor, fii prezenți exact acolo unde țara are nevoie de ei. Acolo, însemnînd între altele, în această vară, și marele Șantier național al tineretului Combinatul minier Oltenia.

ION PEȘTIȘANU ■

EXCAVATORUL GIGANT — concepție și realizare românească

La începutul acestei săptămîni, colectivul Întreprinderii de utilaj greu „Progresul" din Brăila anunța cu vădită mîndrie realizarea excavatorului electric de mare capacitate, utilaj de concepție și fabricație românească, deținînd primatul în producția acestor agregate. Noul utilaj a constituit proba verificării capacității de creație și mobilizare a constructorilor brăileni. „În construcția de excavatoare nu am avut încă un astfel de gigant, ne spune maistrul Eugen Savin de la secția de montaj. Echipa mea a lucrat la toate tipurile, începînd cu cele de 0,3 pînă la acesta, de 8—10 mc. A trebuit să învățăm mult, să ne însușim din mers tehnica nouă. La greutatea excavatorului (375 tone), s-a adăugat înălțimea de lucru (pînă la 15 m), folosirea, în plus, a unor utilaje de construcție. Îmbinările triunghiurilor de forță ne-au pus serioase probleme. S-a lucrat fără preget, într-o deplină unitate de efort și voință". Alături de maistru fără să țină seama de mersul orelor și zilelor, au muncit cu pricepere și dăruire tinerii Tudor Neagu, Constantin Mocanu, Ionel Niculescu, Gheorghe Puia, ca și fiul său, Gabriel Savin, care-și face aici cea mai bună ucenicie. Dar, putem spune, au contribuit toți muncitorii secțiilor turnătorie, cazangerie, uzinaj, și nu numai ei, oameni care au grăbit execuția pieselor componente și trimiterea lor din timp la montaj. Partea mecanică a fost asamblată cu un avans de 3 luni. Dar, menționa lăcătușul montator Constantin Turcu, realizarea în timp record a excavatorului electric de 8—10 mc în numai 8 luni, se datorește și proiectanților care au înaintat întreaga documentație cu patru luni mai devreme. „Nu folosim nimic de import", adaugă el cu mîndrie, făcîndu-mă să înțeleg și mai bine semnificația acestui succes. Remarca lui îmi amintește și faptul că Întreprinderea „Progresul" exportă produsele sale în 46 de țări ale lumii.

Realizarea excavatorului electric de 8—10 mc indică, totodată, gradul de dezvoltare și înzestrare tehnică a acestei importante întreprinderi constructoare de mașini, de pregătire și specializare profesională a tînărului colectiv brăilean, capabil să valorifice la nivel superior experiența celor aproape 55 de ani de existență a respectivei unități, cu recunoscute tradiții revoluționare. Anul curent înregistrează cel mai ridicat volum de investiții din ultimul deceniu. Un efort susținut, dar și roade dintre cele mai bune. La nivelul primei jumătăți a cincinalului actual, colectivul Întreprinderii „Progresul" din Brăila se prezintă cu toți indicatorii de plan realizați, în condițiile unei largi diversificări a gamei de excavatoare.

V. RAVESCU ■

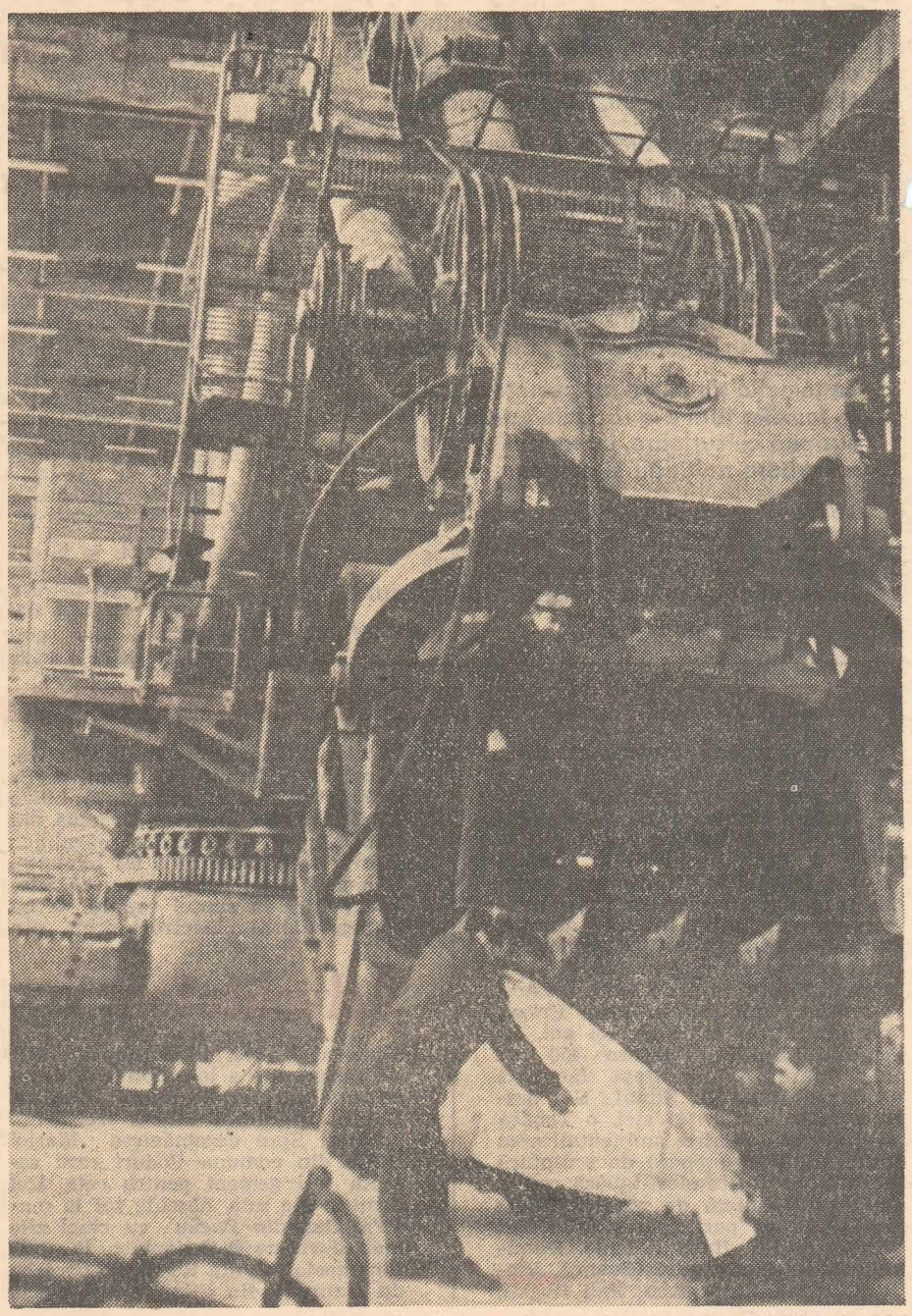

În interesul cauzei păcii și progresului, al soluționării în beneficiul popoarelor a marilor probleme care confruntă omenirea

Caprizătorul dialog internațional promovat de partidul și statul nostru, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ultima săptămînă, adaugă realității politice contemporane noi și elocvente dovezi ale puternicei afirmări a României ca unul dintre participanții cei mai dinamici la eforturile pentru promovarea cauzei păcii, securității și colaborării internaționale.

Caracteristica fundamentală a activității intense în planul contactelor internaționale din ultima săptămînă o constituie evidențierea necesității de a se adînci colaborarea între țări și popoare în vederea soluționării constructive a marilor probleme care frămîntă omenirea, în interesul popoarelor, a consolidării păcii și securității generale și edificării unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, diminuării încordării în relațiile dintre state, pentru stingerea problemelor litigioase pe baza discuțiilor directe între părțile interesate, evitîndu-se intervenția străină și amestecul în treburile interne, asigurîndu-se respectarea independenței și suveranității fiecărui popor.

Întîlnirile și convorbirile purtate de șeful statului român cu numeroase personalități politice reliefează preocuparea fermă a partidului pentru adîncirea prieteniei și cooperării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, pentru întărirea legăturilor și colaborării cu forțele antiimperialiste, democratice, de pretutindeni în lupta pentru pace și progres — trăsătură fundamentală a întregii activități internaționale a României socialiste.

Bogata agendă de lucru din această săptămînă a cuprins convorbiri cu secretarul general al Partidului Comunist Francez, Georges Marchais, cu primul ministru al Guvernului Republicii Populare Congo, Louis Sylvain-Goma, cu reprezentantul permanent al S.U.A. la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui Statelor Unite, Andrew Young, cu ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina, viceamiralul Oscar Antonio Montes, cu Averell Harriman, cunoscută personalitate a vieții publice americane, cu Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo".

★

Rolul crescînd al partidelor comuniste și muncitorești, al forțelor revoluționare în lupta pentru promovarea unei politici noi pe plan internațional, însemnătatea schimbărilor pozitive care au loc în lume în urma afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a-și hotărî destinele în mod de sine stătător, de a pune capăt politicii imperialiste, de dominație și dictat, de a se dezvolta libere într-o lume a păcii și colaborării, au stat în centrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Georges Marchais.

Secretarul general al Partidului Comunist Român și secretarul general al Partidului Comunist Francez au evidențiat, în discuțiile ce au avut loc, opțiunea comună a celor două partide pentru întărirea continuă a solidarității între partidele comuniste și muncitorești în lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru democrație, pentru pace și socialism și au reafirmat importanța așezării relațiilor dintre partide pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării principiilor independenței, neamestecului în treburile interne, dreptul fiecărui partid de a-și stabili de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, corespunzător particularităților istorice, economice și sociale din țara respectivă.

Purtate într-o atmosferă sinceră, de caldă prietenie și stimă reciprocă, convorbirile dintre secretarii generali ai celor două partide au dat o înaltă apreciere raporturilor statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Francez și au reafirmat dorința lor de a intensifica și diversifica colaborarea între România și Franța în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, în interesul popoarelor român și francez, al întăririi prieteniei dintre ele, al cauzei păcii.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Georges Marchais au apreciat că interesele fundamentale ale oamenilor muncii fac necesară o largă conlucrare între partidele comuniste, socialiste, alte organizații muncitorești și democratice, între toate forțele progresiste în lupta pentru transformări democratice și sociale, pentru pace și colaborare internațională.

★

O nouă pagină remarcabilă în dezvoltarea raporturilor reciproce între Republica Socialistă România și Republica Populară Congo a fost scrisă cu prilejul vizitei oficiale de prietenie în țara noastră a primului ministru al Republicii Populare Congo, colonel Louis Sylvain-Goma.

Ca urmare a traducerii cu fermitate în viață a politicii externe a României socialiste de solidaritate activă cu toate forțele angajate în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, relațiile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre România și țările africane, clădite pe temelia trainică a principiilor egalității, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, au cunoscut, îndeosebi în ultimii ani, un curs continuu ascendent, materializîndu-se în adîncirea legăturilor pe plan politic, în creșterea substanțială a volumului schimburilor, în acțiuni de cooperare care vin în sprijinul eforturilor acestor țări de a-și valorifica resursele, de a înainta pe calea progresului economic și social. Țara noastră, animată de sentimentele de sinceră prietenie față de popoarele africane, se pronunță consecvent împotriva recurgerii la forță ca mijloc de soluționare a focarelor de încordare și conflict, apărute pe acest continent pe fundalul unor probleme nerezolvate, rămase moștenire de la îndelungata dominație colonială, militează pentru reglementarea diferendelor pe cale pașnică, prin tratative, fără nici un amestec din afară.

Cu prilejul convorbirilor care au avut loc cu ocazia primirii primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reafirmată cu toată vigoarea necesitatea întăririi unității și solidarității popoarelor africane, pentru ca ele să-și poată concentra toate resursele în vederea dezvoltării economico-sociale, a făuririi unei vieți demne.

Convorbirile au evidențiat, totodată, voința țărilor noastre de a-și intensifica conlucrarea pe plan internațional, de a acționa cu hotărîre pentru eradicarea definitivă din viața internațională a vechii politici de dominație și imixtiune în treburile interne ale altor state, pentru afirmarea dreptului nestingherit al fiecărui popor de a-și făuri de sine stătător destinele, de a fi pe deplin stăpîn pe bogățiile naționale, pentru înfăptuirea unor măsuri concrete pe linia dezarmării, dezvoltării și decolonizării pînă la capăt. Protocolul semnat în timpul vizitei relevă importanța dezvoltării în continuare a colaborării româno-congoleze, un rol deosebit în acest cadru revenind relațiilor prietenești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Congolez al Muncii, relații ce au înscrise ca momente de cea mai mare însemnătate vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Congo, în martie 1972, în timpul istoricului itinerar pe continentul african, care a prilejuit ample manifestări ale sentimentelor de prietenie și stimă dintre cele două popoare, și convorbirile la nivel înalt care au succedat această vizită în 1973 și care au avut loc la București.

Primirea primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a prilejuit un cald schimb de mesaje între președintele țării noastre și președintele R. P. Congo, Joachim Yhomby-Opango, a reliefat încă o dată bunele relații de prietenie și colaborare care se dezvoltă între partidele, țările și popoarele noastre, precum și dorința reciprocă de a adînci și diversifica ansamblul raporturilor româno-congoleze, de a conlucra în interesul cauzei generale a păcii și progresului. Noul dialog româno-congolez, încheiat cu un bilanț rodnic, contribuie la intensificarea relațiilor româno-congoleze și marchează în același timp o contribuție însemnată la întărirea prieteniei și solidarității dintre România și țările africane.

★

Tot în cursul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit, în stațiunea Neptun, pe viceamiralul Oscar Antonio Montes, ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina. Expresie a sentimentelor de prietenie și respect existente între cele două popoare, primirea de către președintele României a ministrului argentinian a scos în evidență dorința comună de a dinamiza evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Argentina, de a folosi, în acest scop, mai eficient, largile posibilități oferite de economiile celor două țări pentru lărgirea schimburilor comerciale și a cooperării în domeniul economic.

Relevîndu-se că extinderea raporturilor româno-argentiniene servește intereselor celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii în lume, în timpul schimbului de păreri s-a manifestat de asemenea voința celor două țări de a lărgi cooperarea lor și în domeniul politicii externe, de-a contribui la consolidarea păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni, la promovarea unor relații interstatale bazate pe egalitate în drepturi, pe respectarea independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, potrivit propriilor sale năzuințe și aspirații.

Concretizînd căile de conlucrare pe plan internațional, convorbirile au scos în evidență interesul României și Argentinei de a acționa atît în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în „Grupul celor 77" cît și în diferite organisme internaționale, pentru ca împreună cu toate statele lumii să se ajungă la convenirea unui program menit să asigure în lume o ordine economică și politică favorabile progresului rapid al țărilor în curs de dezvoltare, înfăptuirii năzuințelor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

★

Bunele raporturi dintre România și Statele Unite ale Americii, largile posibilități care există pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale și a conlucrării dintre cele două țări au fost puse în evidență cu ocazia primirii de către președintele țării noastre a ambasadorului Andrew Young, reprezentantul permanent al Statelor Unite ale Americii la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui S.U.A., și a cunoscutului om al vieții publice americane, Averell Harriman.

A fost subliniată, cu aceste prilejuri, importanța vizitei pe care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o recent în Statele Unite ale Americii, aceasta înscriindu-se ca un remarcabil moment în evoluția raporturilor dintre România și S.U.A., și au fost abordate aspecte actuale ale vieții internaționale privind consolidarea păcii și securității generale.

★

În același spirit al politicii partidului nostru de a lărgi cooperarea cu toate forțele ce acționează în interesul păcii și înțelegerii, al destinderii și progresului, a avut loc și primirea lui Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo", în timpul căreia a avut loc un schimb de păreri privind posibilitățile de a dezvolta relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Democrat-Creștin din Italia, în cadrul întăririi în ansamblu a relațiilor tradiționale dintre România și Italia, al consolidării conlucrării între toate forțele ce militează pentru pace, securitate și cooperare între toate națiunile, în interesul reciproc al popoarelor noastre și al bunăstării și fericirii popoarelor. Au fost abordate aspecte ale vieții internaționale, subliniindu-se importanța unirii eforturilor tuturor statelor, ale forțelor politice pentru impulsionarea procesului de destindere, a înfăptuirii dezarmării, pentru ca popoarele lumii să-și poată rezolva în pace și înțelegere problemele dezvoltării lor sociale și politice, calea spre bunăstare, civilizație și progres economic și social.

ION CRISTIAN ■

IRIGAȚIILE SE FAC TOTUȘI CU APĂ, NU CU FIȘE DE CALCULATOR — PAPARUDĂ!

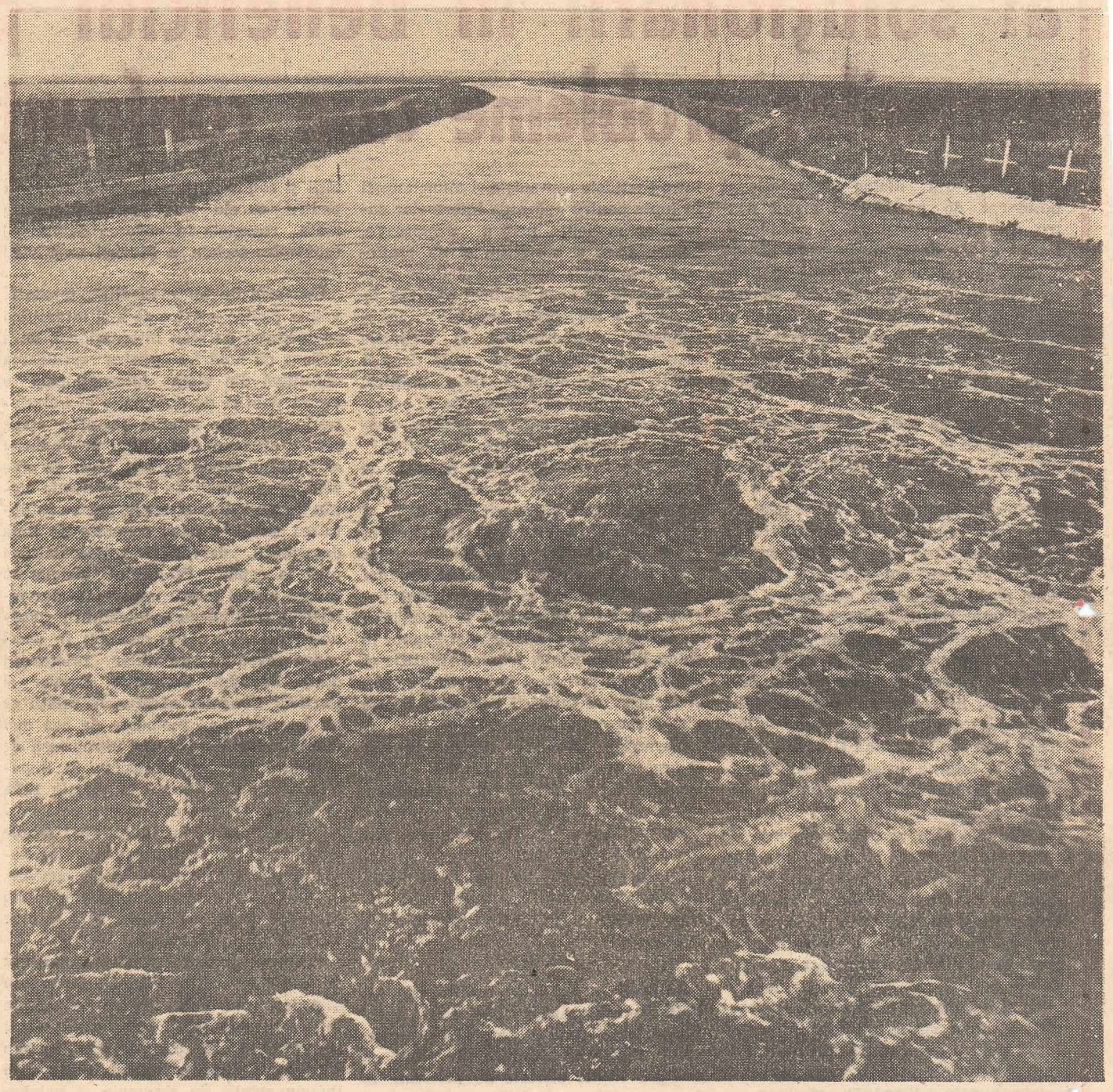

La ieșirea din capitala județului pe drumul spre Călărași, pe terenurile chiar ale I.A.S.-ului Slobozia, trei copilandri se luptă cu țevile de irigații. Cel mai mare, Ioan Todică, are 17 ani și este elev în anul trei la Liceul industrial metalurgic Călărași. Al doilea, Iulian Panait, are doar 14 și este coleg în clasa a opta la Școala generală nr. 1 din Slobozia cu Lucian Moise, care vine și el spre noi încet, peste cîmp, tîrîndu-și cizmele de cauciuc prea mari. Cei trei își cunosc bine meseria vremelnică. Todică Ioan, ca mai vîrstnic, ia cuvîntul și ne spune că ei lucrează aici de trei săptămîni. Cum au intrat în vacanță s-au prezentat la conducerea I.A.S.-ului, cu acordul părinților, bineînțeles, și-au fost angajați cu 55 de lei pe zi ca să mute din loc în loc pe terenul acesta coloanele de irigații. Munca, afirmă ei, nu este grea întrucît țevile sînt din aluminiu, deci dintr-un metal care, după cum au învățat și ei la școală, este destul de ușor. Tot ce au de făcut este să oprească hidrantul care alimentează coloana, să mute apoi conductele cîteva zeci de metri mai departe, să aibă grijă ca ele să se îmbine perfect și apoi să dea drumul iarăși apei de la hidrant. Operația are loc de două ori pe zi, cîteva ore dimineața și cîteva după-amiază, spre seară. Cînd cele douăzeci și patru de jeturi ale fiecărei coloane se înfiripă în aer și încep să se rotească răcorind pămîntul dimprejur și porumbul „cultură dublă" după cum știu și elevii, ei se retrag către șosea, lîngă o perdea de plopi, la locul unde și-au ascuns sub frunze și ierburi servietele cu care s-au dus la școală. De data aceasta servietele nu conțin decît pachetele cu mîncare puse de mamele grijulii și cîte o carte. Acolo, în iarba deasă a șanțului, Ioan Todică citește, cu servieta sub cap, „Morometii", iar Iulian Panait „Toate pînzele sus". Lucian Moise recunoaște că nu și-a adus nici o carte, în schimb el toate orele libere și le petrece scobind cu un briceag tăios într-un lemn de tei pînă va lua înfățișarea tatălui său, electrician, căruia ar vrea apoi să-i facă o surpriză, dăruindu-i-l.

Dincolo de Combinatul de îngrășăminte chimice al Sloboziei, care rămîne în urmă, pe dreapta, șoseaua trece prin veritabile defilee de porumb, pe la capătul tarlalelor C.A.P.-ului Brîncoveni, care se întind pe stînga, și ale I.A.S.-ului Ciulnița, în partea cealaltă. La Dragalina, directorul I.A.S.-ului, inginerul Alexandru Bobică, ne spune că pe cele vreo două mii de hectare porumbul a crescut „formidabil", că pămîntul a făcut „explozie de porumb". „Avem densități diferite, după soiurile pe care le-am pus, între 48 și 68 de mii de plante la un hectar, porumbul a crescut peste doi, în unele locuri atinge chiar și trei metri, dar nu acesta e lucrul cel mai important ci faptul că plantele sînt foarte viguroase". „Va fi un an al porumbului, înțeleg". „Va fi, cu siguranță. Am dat, ca la carte, 220 kilograme azot la hectar iar în toamnă am făcut arături adînci, de 30 de centimetri. Am făcut tot ce se putea, tehnic, face. La aceasta recunoaștem, s-a adăugat o ploaie zdravănă, în iunie, care a făcut cît o irigare bună. Atunci s-a înălțat porumbul". „A fost un an prielnic fără secetă, deci". „Dar nici noi n-am lăsat să fie secetă. După ploaia aceea, prima irigare cu mîna noastră, cum s-ar zice, am făcut-o la sfîrșitul lui iunie și începutul lui iulie. Acum se face a treia irigare. Ultima va fi între 1 și 25 august", „Venind încoace am văzut, cît putem vedea, că de pretutindeni, din porumburile I.A.S.-ului Dragalina, se înalță aripile de ploaie". „Pe noi ne costă mia de metri cubi de apă, 18 lei. Cu totul, pe an, irigațiile ne costă cinci milioane. Dacă am face irigațiile prost, ar însemna să pierdem banii aceștia. După cum, dacă le facem bine, înseamnă că noi cîștigăm mult mai mult de cinci milioane. Și mai e ceva". „Vă ascult". „Căldurile mari din ultima vreme au scăzut umiditatea din sol. Situația nu e îngrijorătoare, încă nu se poate spune că avem secetă, dar trebuie să dăm pămîntului mai multă apă. Aspersoarele trebuie să meargă continuu, 24 de ore, deci chiar și ziua". „Într-adevăr, se spune că orele cele mai prielnice irigării sînt dimineața și seara, în orice caz mai mult ziua decît noaptea". „Din motive lesne de înțeles. Din cauza căldurii apa se evaporă mai repede și uneori nu reușești decît să opărești planta. De aceea toamna în lanurile de porumb există fișii mai slabe, cele udate ziua, și mai bune, cele irigate noaptea. Dar noi credem că tot mai bine e așa, chiar cu riscul, cum am spus, de a consuma mai multă apă, decît să lăsăm porumbul să se usuce. În orice caz, așa cum stau lucrurile acum, noi sperăm să facem cam zece mii de kilograme boabe la hectar, față de cele 7 900 cît avem în plan". „Și chiar merge totul perfect, în privința irigațiilor, la Dragalina ?" „Ei, nu ! Avem de exemplu 60 de aripi de ploaie furnizate de I.O. Balș. La patrucinci atmosfere, adică la presiunea normală a apei, ele crapă în lungime, pe sudură. Nu ne plîngem numai noi ci și alții, din împrejurimi. S-ar cuveni, iertați-mi expresia, să-și ia mortul din ograda noastră. Ori să vină să le repare, să refacă sudura, ori să ne dea altele, bune. Pe noi, o aripă de ploaie ne-a costat 84 000 lei. Dar acum, în zilele acestea, n-ar fi vorba în primul rînd de bani ci de faptul că puteam să irigăm, cu ele, 400 de hectare pe săptămînă...".

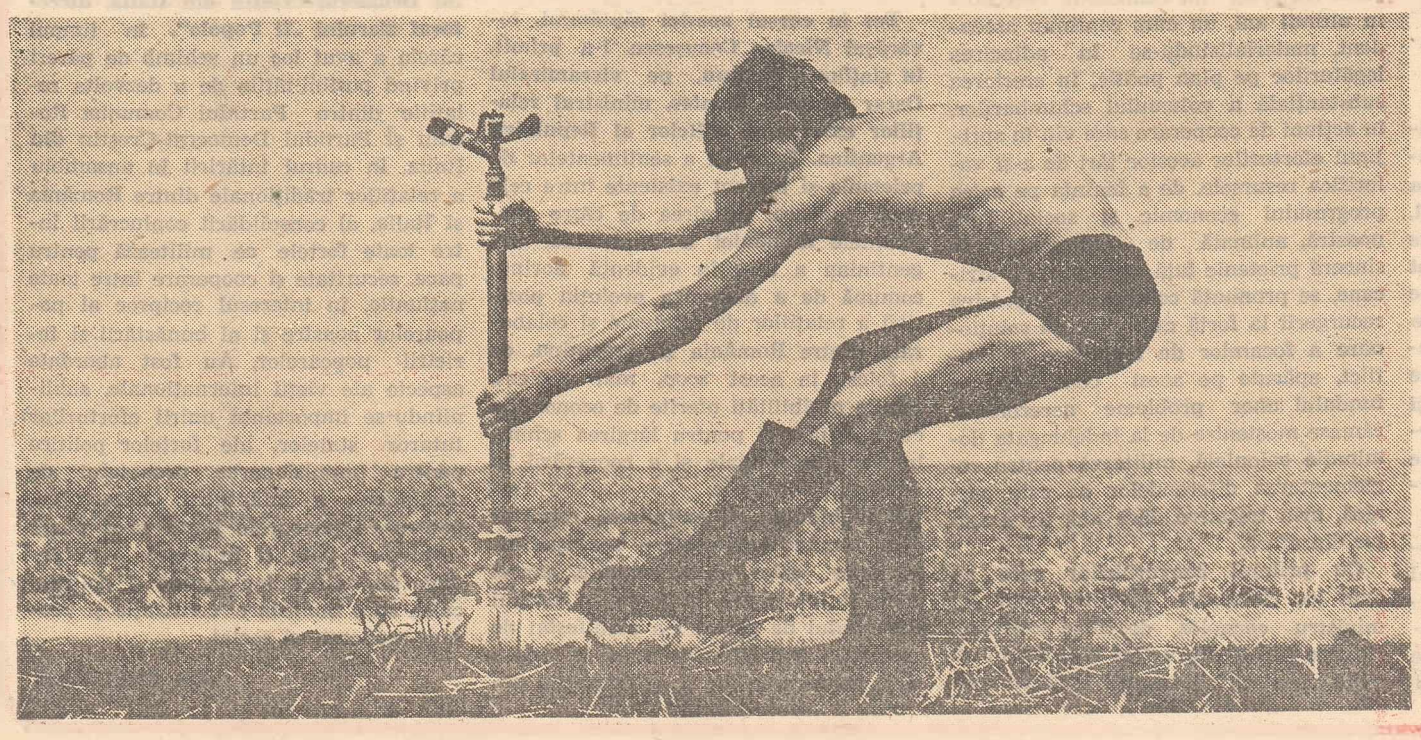

În alt colț al Bărăganului, mai la sud în drumul soarelui, oprim la sistemul de irigații Mihai Viteazul, aflat la marginea satului cu același nume și aparținător de comuna Ialomițeană Vlad Țepeș. Deschidem, nu-i așa ?, carnetul și sîntem dispuși să notăm ce ne spun Cosma Bădulescu, șeful acestui sistem de irigații care deservește 25 000 de hectare de cîmp însetat, și Stoian Metodea, primarul comunei. Acesta din urmă, de exemplu, afirmă cu toată convingerea că „la Vlad Țepeș se desfășoară o vie activitate în vederea desfășurării (repetiția nu ne aparține — n.n.) în bune condiții a lucrărilor de irigații". Tot dînsul ne povestește mai departe, sfătos, cum vin țăranii dimineața și seara de schimbă coloanele și rămîn apoi la datorie, pretutindeni, motopompiștii,

care lucrează în schimburi de cîte 12 ore. Curios lucru însă, cerîndu-i cîteva nume de motopompiști, primarul nu știe nici unul. Își amintește totuși, cu chiu, cu vai, de un anumit Șerban Gheorghe. Situația ni se pare ridicolă și, mărturisim, am vrea să ne convingem dacă la Vlad Țepeș există un om cu acest nume. Spre norocul primarului însă discuția ne este întreruptă de sosirea unei brigăzi de control în probleme de irigații din partea ministerului, alcătuită din inginerii Alexandru Ștefan și Constantin Stoicu. De fapt, sosirea dumnealor s-a dovedit a fi spre întristarea totală a primarului Metodea, după cum se va vedea imediat. Mai întîi, cei doi trimiși ai ministerului au confirmat ceea ce puteam să constatăm și noi. „În mai multe locuri C.A.P.-urile nu folosesc toate motopompele pe care le au. La Dragoș Vodă, de exemplu, 8 motopompe care nu funcționau. Am găsit motopompiști dormind. Defecțiunile sînt așadar de natură organizatorică pentru că bază materială e, cum s-ar zice pe românește, cîtă vrei". Imediat după aceea s-a văzut că defecțiunea este de aceeași natură și la Vlad Țepeș, unde din 114 motopompe fuseseră scoase în cîmp doar 58, deci jumătate, restul aflîndu-se în curtea S.M.A.-ului. Suprafața irigată a fost și ea, bineînțeles, tot jumătate din cea care s-ar fi cuvenit. Primarul spune, în sfîrșit, altfel decît la începutul discuției noastre, că nu găsește motopompiști care să lucreze în schimburi. Adăugînd la aceasta și observația că multe agregate rămîn pe același loc uneori cîte o zi și o noapte și că în felul acesta se fac nu irigații ci se acoperă pămîntul de bălți, rezultă că la Vlad Țepeș nu numai că pămîntul nu este irigat noaptea — așa cum cer specialiștii — dar nici ziua nu i se dă apă decît dezordonat și la întîmplare. Iar de amenzile pe care cei doi trimiși ai ministerului le-au aplicat în comuna Vlad Țepeș, pămîntul, desigur, nu vrea să știe. El cere numai apă. El nu se poate hrăni cu chitanțe de amenzi și nici cu fișe de calculator, după cum vom arăta mai jos, expunînd pe scurt mecanismul unei crase birocrații. Foarte mîndru de sistemul de lucru al stației de irigații Mihai Viteazul, al cărei șef este, Cosma Bădulescu ne-a desfășurat în față mai multe fișe de calculator, vroind să ne demonstreze cît de științific procedează el și colegii săi. Mărturisim că ne-a și convins. O armată întreagă de oameni, dintre care unii se numesc chiar laboranți, iau absolut toate datele privind starea, la un moment dat, a pămîntului și datele acestea sînt trimise apoi la Constanța, unde sînt prelucrate pe calculator. Or, cum calculatorul are mania de a fi foarte precis și exact, stației de irigații Mihai Viteazul și unităților pe care le deservește, C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, li se trimit săptămînal fișe în care stă, frumos scris, totul : rezerva de umiditate din sol, cantitatea de apă care ar mai trebui pămîntului, numărul motopompelor și aspersoarelor necesare, numărul de ore în care se poate executa lucrarea etc. Un singur lucru nu poate face calculatorul: să irige chiar el ! Dar îți spune, cel puțin, tot ce ai de făcut. De aceea, mărturisim, am rămas surprinși cînd am citit pe fișa C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu", în dreptul rubricilor referitoare la parcelele cultivate cu porumb: „Nu se poate efectua mutarea aripilor de ploaie, cultura fiind înaltă și deasă". Semna, indescifrabil, inginerul șef al C.A.P.-ului. Nu intrăm în probleme la care nu ne pricepem, care țin de specialitatea agronomului, dar ne întrebăm cum fac irigații — pentru că fac — unitățile din vecinătatea C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu" ? Și-apoi, chiar dacă ar fi adevărat că la Nicolae Bălcescu porumbul a crescut pădure, că nu poți intra în el, nu se putea afla aceasta din capul locului, fără a mai cheltui inutil energia unei armate de oameni și deșteptăciunea unui calculator ? Cert fiind, după cum tot calculatorul arată, că la Nicolae Bălcescu n-a mai căzut de mult timp o picătură de apă de ploaie, că rezerva de apă din pămînt este sub limita a ceea ce ar trebui să fie ! Dar cum se vede, cînd lenea ori birocrația sînt mari, nici calculatorul nu mai poate fi altceva decît o biată paparudă...

DUMITRU ELIADE
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Am muncit mult pînă să se spună: avem probleme, cheamă-l pe Tudor !

Patruzeci și șase de ani, dobrogean, venit în București în '46, ucenic într-un atelier de cizmărie, „cizmar vroia să mă facă bunicul", spune astăzi, în orice caz a învățat meseria timp de patru ani, dar cînd a ieșit meșter și putea să lucreze pe cont propriu s-a răzgîndit, n-a lucrat de fapt nici o zi, era încă foarte tînăr, abia împlinise majoratul iar țara intrase în iureșul industrializării, ziarele dădeau anunțuri cu litere de-o șchioapă, chemau tinerii în fabrici și în uzine și atunci el s-a hotărît, în iunie 1950, și-a intrat la Semănătoarea să se califice ca lăcătuș. De atunci, de 28 de ani, a muncit numai la secția 6 prelucrări table. Tablele se debitează cu ghilotinele și vin în atelierul unde el, cu brigada pe care o conduce, alcătuită din 31 de oameni, dă pieselor forma finită și le trimite apoi la montaj. În munca lui, spune, sînt zece-douăsprezece operații esențiale. Dacă le cunoști, ești bun meseriaș, dacă nu, nu. Acestea sînt : îndreptat, trasat, găurit, polizat, îndoit, redresat, ștanțări, presări etc. Dar dacă ar ști numai operațiile acestea, Tudor Pironea este convins că n-ar mai primi de la tehnologi „lucrări cu dedicație". Zice : „Avem tehnologi buni, tehnologii bune, dar este imposibil ca dintr-o sută de lucrări să nu se nimerească să pot să fac un lucru mai bine decît i-a văzut tehnologul. Iată, noi facem combine C-12 în foarte multe variante. Seria mare o lucrăm pentru țară. Pentru Irlanda, Italia, Grecia, Brazilia facem serii mai mici. Dar S.D.V.-urile bune pentru seria mare nu sînt bune și pentru seriile mici. Ele trebuie modificate. Dacă am construi altele, noi, bune doar pentru seriile mici, ar fi costisitor. Nu ne putem permite să facem o matriță care costă, să zic, 500 de lei și a cărei execuție poate dura două săptămîni. Ei, în situația asta ce face tehnologul ? Face ce poate. El dă indicații mai generale. El zice, de exemplu, că trebuie să executăm ajustarea. Dar eu, ca muncitor, trebuie să știu foarte bine cum s-o fac. La un moment dat răspunderea rămîne numai pe mine..."

Odată, ni se spune, Semănătoarea trebuia să trimită o combină C-12 la o expoziție organizată tocmai la Pekin. Mașina era gata, fusese lucrată cu grijă, toată lumea era mulțumită. În afară de directorul tehnic al întreprinderii, Vasile Patica. Acesta l-a chemat pe Tudor Pironea și l-a rugat să facă un alt suport de baterie. Acesta a rămas cîteva ore după program și-a lucrat un alt suport care era nu doar mai frumos ci reprezenta și o altă „variantă", ca tehnologie, a piesei.

Tot așa, altădată, s-a ivit o oarecare îngrijorare în legătură cu discurile de frînă ale combinei C-12. Acestea se fabricau, pînă într-o vreme, la Brașov. Dar centrala a încredințat Semănătoarei fabricarea acestor piese. Cu toate acestea, S.D.V.-urile urmau să sosească de la Brașov cam la o săptămînă după ce fusese luată hotărîrea. Întreprinderea trebuia să trimită totuși în termen de două zile piesele respective la Alexandria. Același director tehnic, Vasile Patica, cunoștea desigur situația dar cerea nu scuze, ci discuri. Ordinul a fost dat șefului de secție, tehnicianului Ilie Pîrvu, iar acesta a transmis mai jos : „Chemați-l pe Tudor !" Acesta a venit, a înțeles ce i se cerea și s-a apucat de lucru. Astăzi zice : pînă să primim S.D.V.-urile am făcut patru sute de discuri prin șpanuire, metodă mai veche, e adevărat, dar pe care n-o poate folosi un lăcătuș slab. Prin metoda asta nu reușești decît dacă mai adaugi și amorul meseriei. Eu am muncit mult pînă să ajung să se spună : cheamă-l pe Tudor !!!

Dar la Semănătoarea fiecare reper al combinei are povestea lui. Iar de istoriile multora — adică de efortul oamenilor de a le face mai bine, mai repede — se leagă și numele lui Tudor Pironea.

El își amintește, de exemplu, despre cele care poartă numerele 24, 25, 27. Au un cadru, dintr-o sîrmă de opt, căruia într-un anumit loc trebuie să i se facă o buclă. Operația asta se făcea pînă de curînd cu o matriță de vreo patruzeci de kilograme, greoaie. „Matrița venea pe toată piesa ca să-i facă bucla aceea într-un loc. Se lucra, dar, cum să spun, peste mînă. De aceea am făcut o matriță mai ușoară, de vreo patru kilograme, care făcea aceeași operație și atingea piesele numai în locul unde se cerea. Am executat astfel trei sute de piese iar probele au fost foarte bune. Dar eu făcusem matrița din oțel obișnuit. Acum a trecut la atelierul de S.D.V.-uri, unde va fi executată din oțel special". Cu alte cuvinte, tehnologia a preluat din mers, cu încredere, ideea lui Tudor Pironea. Dar tehnologul, întrebăm, nu sesizase că se poate și așa, adică mai bine ? „Uite că nu, răspunde Tudor Pironea. Tehnologul a avut ideea de a construi matrița aceea de 40 kg acum vreo cinci ani. Dacă lucra el direct pe mașină poate că îi venea mai devreme ideea de-a o schimba. Dar să nu fiu înțeles greșit. Eu, prin asta, nu-i discut de rău pe tehnologi. Nu cred că ei stau degeaba, cum cred unii, eu sînt convins că ei sînt foarte buni în meseria lor atîta doar că, după cum spuneam, nu sînt și nici nu pot fi perfecți. Or, asta înseamnă că și noi, muncitorii, trebuie să fim tehnologi.

Așa crede Tudor Pironea, lăcătuș de la Semănătoarea, muncitor pentru care meseria înseamnă, în mod esențial, creație și gîndire, nu numai conștiinciozitate între orele 7 și 15,30 ale fiecărei zile. Nici mai mult dar nici mai puțin decît un lăcătuș foarte bun, spune el, și adaugă : „Vreau să fiu doctor în meseria mea. Cu ea am trăit, ea mi-a dat satisfacții morale și materiale. Fiindcă sînt un om care trăiește bine. Am un apartament spațios și confortabil, o mobilă nu cu multe dichisuri, dar nici sărăcăcioasă, am mașină Dacia 1 300, mă îmbrac bine, merg vara la mare, am o fată studentă la medicină în anul trei. Și fiindcă veni vorba, de aceea am și făcut liceul. Nu aș fi fost fotogenic, altfel, alături de fata mea, studentă..."

E. DUMITRU

„Matematica nu e o corvoadă, ci o poartă către o viziune mai realistă a lumii"

Cu o zi înainte de repartizarea în producție Cristina Mateizel-Mitrache a fost distinsă cu Diploma și premiul I pentru activitatea științifică desfășurată în anul universitar 1977—1978. Pentru tînăra absolventă a Facultății de matematică-mecanică din București, secția informatică, o asemenea recunoaștere a activității sale este un serios atu cu care pornește cu adevărat în această nouă și interesantă profesie, deși la ora actuală unii beneficiari confundă cercetările operaționale cu analiza matematică, încurcîndu-i din start pe proaspeții absolvenți. (Ceea ce s-a întîmplat într-o oarecare măsură și la repartizarea în producție din acest an). Utilizînd calculatorul, Cristina Mateizel-Mitrache propune în lucrarea „Restaurarea ansamblului Văcărești", prezentată și premiată la Colocviul național studențesc „Probleme actuale de informatică", de la Iași, trasee de vizitare, într-o ordine care să realizeze o participare efectivă profundă a vizitatorului. Continuînd să dovedească apropierea matematicii de artă, inițiază o cercetare, evident cu calculatorul, pe operele lui Brâncuși, încercînd să stabilească dacă marele sculptor a dat, în ceea ce a realizat, întreaga măsură și forță a talentului său. Asemenea încercări s-au făcut în America pe „Păsările" artistului român. Tînăra matematiciană caută să obțină, după un repertoriu de semne limitat, o clasificare a ciclurilor brâncușiene prin care să poată stabili cu exactitate datarea operelor.

Dacă aceste lucrări sînt un preludiu al unor cercetări ulterioare legate de artă, ultima dintre realizările studentei amintite are o finalitate practică, o utilizare eficientă în domeniul economic. Despre ce este vorba ? Urmare a activării în cadrul cercului de modele matematice aplicate în arhitectură, vizînd posibilitatea aplicării gramaticilor picturale, sprijinit îndeaproape de profesorii de specialitate și personalități din domeniul arhitecturii, studenta Cristina Mateizel-Mitrache a găsit substanța fundamentării unui astfel de limbaj, adecvat reprezentării structurilor vizuale bidimensionale. Rezultatul aplicării acestor limbaje picturale conduce la desenarea planurilor unor obiective industriale, astfel încît dispunerea capacităților de producție să respecte cît mai exact fluxul tehnologic, folosind judicios terenul pe care se construiește, precum și dimensionările indicate.

— Am pornit de la un set de fotografii, ilustrînd variante ale unui plan propus pentru ridicarea unui obiectiv economic, executate de studenții arhitecți, puse la dispoziție de către profesorul de specialitate Constantin Enache, șeful catedrei de construcții industriale de la Institutul „Ion Mincu". Am încercat să obțin variante asemănătoare, utilizînd restricții impuse de datele problemei, apelînd la ajutorul calculatorului. Evident, munca arhitecților nu a fost exclusă, lor revenindu-le sarcina de a alege dintre soluțiile oferite de calculator pe cea optimă, sau de a opera modificări în sensurile dorite.

Această lucrare a fost susținută la Sesiunea științifică a cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților, desfășurată în luna mai la București, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", bucurîndu-se de un mare interes. Ea a inițiat o nouă direcție într-un domeniu interdisciplinar, avansînd ideea constituirii unui cenaclu comun al studenților matematicieni și arhitecți, numit „Buletin A". Aceeași temă a fost preferată ca subiect al lucrării de specializare, fiind trimisă la un congres în Italia și propusă totodată pentru o viitoare sesiune UNESCO, pe tema problemelor majore ale umanității.

Despre această lucrare academicianul profesor Nicolae Teodorescu spunea : „Absolvenții din acest an — cam a zecea generație de informaticieni — sînt pe linia de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Lucrările lor au mai multă profunzime. Unele aduc contribuții personale ce deschid perspective pentru cercetare și îndeamnă pe autori să urmeze o linie pe care și-au trasat-o singuri. Așa este și lucrarea Cristinei, care m-a dus cu ani în urmă la cariera mea de profesor și decan la Arhitectură, cînd urmăream să insuflu studenților ideea că matematica nu este o corvoadă, ci o punte către o viziune mai realistă și poate mai estetică a volumelor și repartițiilor în spațiu. Am fost foarte bucuros să aflu că această lucrare este în colaborare cu un arhitect care a pus problema și primit

de la studenta noastră o soluție ce va fi concretizată în beton, sticlă, aluminiu și va purta amprenta unei concepții tinerești a unui matematician".

— Pînă unde poate merge calculatorul în atari întreprinderi ?

— Informatica este un domeniu cu multiple deschideri spre viitor. Și asta se datorește și tinerilor specialiști. Ei își aleg teme esențiale de informatică și le aplică cu ingeniozitate și inspirație în rezolvarea unor probleme serioase. Ar trebui ca acest tezaur de gîndire și ingeniozitate matematică a acestor tineri să fie mai judicios valorificat, corespunzător cu sfera lor de specializare. Pentru aceasta nu credem că este nevoie de aportul calculatoarelor.

RADU VASILE

Glas din adînc

Ci din străfunduri urcă tînăr glas :
„Aicea sîntem noi, rod altor timpi
cu tot ce a pierit sau ne-a rămas
nu din bobocul fraged, ci din ghimpi.

cu trupul ca o turlă de cetate
pe unde-au ars vre un viteaz Novac,
cu lacrima cît vorba libertate
și ochiul cît o liniște de dac.

Aicea am rămas din veac statornici
cu mierea limbii rana lecuind,
trufii n-am însemnat în colb de cronici
și n-am privit în preajmă-ne cu jind.

Aicea sîntem noi și sîntem teferi
cu cicatrici amare în sărut,
cu Dunăre vărsată în luceferi
și zei umani în care am crezut,

cu Ștefani și Mării și ziduri-Ane,
cu turnuri de cireș înmiresmat,
cu Apuseni cărunți și bărăgane
din care curge aur preacurat."

prof. TEODOR CAPOTA
Cluj-Napoca

raid-anchetă în unități din județul Vîlcea

DE CE RISIPIȚI KILOWAȚII?

Secvența I. Ea se petrece în biroul inginerului Ion Dascălu, la Întreprinderea de rețele electrice Pitești — secția distribuția energiei electrice Vîlcea. Aflăm cu această ocazie : „Fiecare întreprindere din țară are un plan de consum energetic, fundamentat pe necesități obiective, și care se cere a fi cît mai aproape de condițiile reale, economice, de lucru. Conform planului, centralele industriale cer ministerului nostru o repartiție de energie electrică. Ea se perfectează anual, pe baza unor contracte ferme și mai poate suferi unele modificări, în funcție de necesități. Nouă, ca întreprindere ce asigură distribuția energiei electrice, nu ne rămîne decît să urmărim trimestrial încadrarea în repartiție și, în caz de depășire a consumului, luarea unor măsuri de penalizare. Se știe, orice kilowatt-oră consumat peste repartiție se plătește dublu față de prețul mediu al consumului. Cu toate acestea, la nivelul județului pe care-l deservim, Vîlcea, numai pe al doilea trimestru al anului, încheiat recent, s-a înregistrat o depășire a repartițiilor care însumează 6 300 000 kWh. Dar trebuie să rețineți că aici nu intră și marii consumatori industriali, cum ar fi Combinatul chimic de la Govora, care primește repartiția energiei separat. Dumneavoastră mă întrebați cam ce înseamnă șase milioane și trei sute de mii de kilowați-oră. Înseamnă, în fapt, ceva mai mult decît producea întregul județ Dolj, la nivelul anului 1972 ! Sau, dacă vreți, cît produce o microhidrocentrală într-un an întreg !"

Cu aceste prime date în față, am trecut la detalierea situației care a dus la înregistrarea unui consum atît de mare de energie electrică în județul Vîlcea, practic la depistarea consumatorilor ce au dat dovadă de risipă, de consum irațional. Risipa este evidentă în cîteva unități economice, cum ar fi spre exmplu Grupul de șantiere drumuri și poduri Brașov, cu o subsecție în Vîlcea (care a înregistrat un plus de 105 545 kWh față de repartiție pe trimestrul II, practic dublul consumului prevăzut !), I.C.S.M.I. Vîlcea (117 630 kWh în plus), I.J.L.F. Vîlcea (12 610 kWh mai mult decît repartiția), sau C.P.L. Rm. Vîlcea (cu 354 485 kWh în plus)... Nu-i mai puțin adevărat că există și o mulțime de unități care nu numai că s-au încadrat în normele de consum stabilite, dar au reușit să facă pînă și economii : I.F.E.T. Rm. Vîlcea (mai puțin cu 75 000 kWh față de repartiție), Fabrica de încălțăminte „Vîlceana" (minus 74 000 kWh), Stația de pompare a țițeiului de la Orlești (minus 48 600 kWh), sau cele două întreprinderi din Drăgășani, I.E.I.A.M.C. și „Finca", despre care vom vorbi mai departe. Pînă una, alta să trecem la al doilea moment al anchetei noastre :

Secvența a II-a. Stăm de vorbă la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale a județului Vîlcea cu tovarășul Nicolae Șchiopu, contabil șef al unității. O mulțime de tovarăși, dintre cei cu care am dori să discutăm despre cei mai bine de 100 000 kWh risipiți pe al doilea trimestru al anului nu prea sînt la fața locului, dar contabilul șef se dovedește a fi într-adevăr amabil, ba chiar mîndru de realizările pe care le poate prezenta. „După cîte știu, noi sîntem singura unitate comercială a județului care și-a îndeplinit planul la toți indicatorii pe primul semestru — zice dînsul. Mă bucur, vă mărturisesc, că putem sta de vorbă. Cum să vă spun — puțină reclamă nu ne strică nici nouă !" În continuare, tovarășul Nicolae Șchiopu, de a cărui competență profesională nu avem nici cel mai mic motiv să ne îndoim, ne-a înfățișat într-adevăr o serie de cifre de plan cu adevărat remarcabile, pe care merită să le consemnăm, chiar dacă nu fac obiectul articolului nostru. Astfel, după semestrul I al anului, planul de desfacere al mărfurilor a fost depășit cu aproape 8 milioane de lei (3.27 la sută !), iar cel de beneficii cu 1 181 000 lei (depășire de 55 la sută !!). Cheltuielile de circulație, la mia de lei desfacere, au scăzut de la 110,70 lei la 96,4 lei, în vreme ce la capitolul de întreținere și reparații și cheltuieli de gospodărire este de semnalat o economie de 274 000 lei. Notăm totul, dar vine curînd momentul de a-i prezenta tovarășului contabil șef situația aflată la I.R.E. : 80 000 kWh energie electrică repartizată pe trimestru, 197 630 kWh energie consumată, deci o depășire mai mult decît dublă față de planificări ! Și totuși, în planurile lui Nicolae Șchiopu cheltuielile pentru energia electrică sînt sub cota planificată : 200 000 lei planificat, 192 000 lei cheltuit, deci o economie de opt mii de lei !?! Fiind desigur greu de crezut că o întreprindere consumînd în plus 117 630 kWh ar mai putea obține din asta și o economie de cîteva mii de lei, părerea lui Nicolae Șchiopu a fost cît se poate de limpede : undeva trebuie să fie o greșeală ! Dar unde ? Ne interesăm din nou la I.R.E.

Aici însă datele se confirmă, ba chiar ni se arată că numai pe iunie I.C.S.M.I.-ul a consumat preț de 106 000 kWh. Mai departe, contabilul șef al întreprinderii crede că nu s-a prevăzut intrarea în funcție a unor noi capacități de producție, cum ar fi magazinul Cozia II, expoziția cu vînzare de mobilă sau complexul Căciulata. Dar în acest caz, ne întrebăm noi, cine altcineva este de vină dacă nu chiar conducerea întreprinderii, dacă nu chiar factorii de răspundere pentru bunul mers al întregii activități economice ?! Nu vom nega foarte frumoasele cifre de plan ale I.C.S.M.I.-ului, ba chiar credem că lucrătorii întreprinderii merită felicitări pentru ele, dar va trebui să ne facem datoria și să subliniem că unitatea nu și-a îndeplinit planul chiar la toți indicatorii, dat fiind consumul cu totul exagerat de energie electrică. Dealtfel, cîteva procese verbale de contravenție stau mărturie pentru risipa curentului electric. Astfel, la Complexul „Hermes" din Ostroveni controlul I.R.E.-ului a descoperit „iluminat aprins în timpul zilei, cînd unitatea era închisă". Practic, ardeau degeaba și în plină zi 15 becuri de cîte 40 w fiecare în interior, alte 4 becuri de cîte 20 w la exterior ! La sectorul textile-menaj-chimicale, al aceluiași complex, aflăm dintr-un alt proces-verbal, ardeau 10 becuri de 40 w. Aceleași lucruri deloc în regulă am aflat și despre responsabilii C. Sitaru, M. Pasăre, M. Dumitrescu, E. Boadă, I. Ghiță, E. Popescu, I. Grădinaru, dar — spre surprinderea noastră — conducerea întreprinderii s-a mulțumit cu un simplu avertisment, fără a proceda la sancționarea materială, conform legii. Responsabilul întreprinderii cu gospodărirea energiei electrice, tehnicianul Victor Giuga, a fost totuși chemat la sediul I.R.E.-ului, la Pitești, la o ședință privind risipa de energie, dar nici după acest eveniment I.C.S.M.I.-ul n-a luat în seamă avertismentele primite. Mai mult decît atît, pentru consumul excesiv înregistrat pe primul trimestru al anului întreprinderea vîlceană ar fi trebuit să plătească penalizarea de 35 000 de lei, amendă pe care însă, după cum ne declara contabilul șef, „nu ne-am însușit-o", adică unitatea n-a acceptat plata, a restituit factura (!) și în felul acesta a considerat incidentul rezolvat. Adunînd trimestrele între ele, iată că ajungem la frumoasa cifră de 167 630 kWh consumați peste repartiție pentru întreg semestrul I, adică dublul cotei planificate ! Va trebui să ne întrebăm ce face I.R.E.-ul, care a acceptat cu atîta ușurință contestația despre care am vorbit mai înainte. Acestea fiind precizate, să trecem la :

Secvența a III-a. Ea se desfășoară în orașul Drăgășani. Am vizitat pe rînd două din cele mai importante întreprinderi ale orașului, ambele cu frumoase realizări pe linia economiei de energie. Mai întîi I.E.I.A.M.C. — Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor miniere pentru construcții, unitate care se ocupă cu extragerea și prelucrarea balastului, nisip și pietriș pentru construcții. Au fost 5 900 000 kWh în repartiția trimestrului II pentru întreprindere, dar numai 5 milioane și aproape 200 000 consumați, practic o economie de 727 300 kWh, lucru care atestă fără îndoială o bună gospodărire, multă atenție pentru evitarea oricărei surse de risipă. Cu alte cuvinte se poate și așa, chiar și acolo unde nu este vorba de un bec sau două de iluminat, ci de uriașe agregate consumînd într-o oră sute de kilowați. Discutăm cu tehnicianul principal Ilie Guinea, responsabil cu energia, pe care-l rugăm să ne spună cîteva din „secretele" unității în această direcție. Ilie Guinea ne vorbește despre reparația unei drăgi, despre înlocuirea corpurilor de iluminat incandescente de mare putere cu becuri fluorescente sau cu vapori de mercur, despre secționarea iluminatului pe întrerupătoare individuale, despre înlocuirea a 18 motoare electrice pentru benzi transportoare, despre revizii tehnice și înlocuirea unor injectoare, pompe, etanșarea conductelor și așa mai departe — toate acestea fiind cuprinse într-un amănunțit Plan de măsuri privind folosirea mai judicioasă a energiei. Cum se poate vedea, nici un fapt cu totul deosebit, numai lucruri la îndemîna fiecărui muncitor conștiincios și disciplinat.

Că în domeniul gospodăririi mai raționale a energiei electrice nu pot avea loc deodată nici un fel de schimbări radicale, ci doar măsuri de zi cu zi conducînd abia mai tîrziu la o creștere a responsabilității întregului colectiv de muncă, ne-am convins pe deplin vizitînd Întreprinderea de talpă și încălțăminte din cauciuc „Finca" Drăgășani, cum se mai cheamă unitatea, are o situație cu totul interesantă. Pe primul trimestru al anului în curs, deși a primit și o suplimentare de 150 000 kWh, întreprinderea nu s-a putut încadra în repartiție, pe care a depășit-o cu aproape două milioane de kilowați ! În al doilea trimestru însă, „Finca" a consumat cu 225 000 kWh mai puțin decît repartiția !? Se află aici motivul principal pentru care am poposit în biroul directorului Sabin Diculescu, om care se află de 11 ani pe același post, adică de la „primul țăruș", cum spune. Simțim cum problema pe care o discutăm nu-i face deloc plăcere, nici lui, nici inginerului șef Costin Năstase, contabilului șef Liviu Nedelcu sau tehnicianului Nicolae Barbu, responsabil cu energia. Sigur, există și cîteva motive obiective pentru explicarea consumului excesiv din primul trimestru (între care, cel mai important dealtfel, producerea unei cantități de amestecuri pentru alte două unități, activitate care nu fusese prevăzută în repartiție), dar este evident că situația displace tuturor, că oamenii cu care stăm de vorbă n-au nici cea mai mică intenție de a se acoperi cu vorbe. Întreprinderea a plătit penalizări (22 000 de lei), iar consumul excesiv s-a repercutat și asupra eficienței în producție, practic prin nerealizarea beneficiului planificat. Oamenii din conducere, inclusiv directorul, plătesc în fiecare lună penalizări de 5 pînă la 10 la sută din remunerație, sancțiuni despre care Sabin Diculescu mărturisea că „am tăria să susțin că ele nu s-au aplicat niciodată pe nedrept". Dar, aceiași oameni s-au hotărît ca, în loc să se plîngă, în loc să caute acoperiri în repartiția prea mică sau cine știe ce alte motive, să caute căi și mijloace pentru îndreptarea situației. Astfel, s-au luat o serie de măsuri tehnice la cazane, la agregate, la utilajele de preîncălzire și omogenizare a amestecurilor, pe care nu le vom înșira desigur aici. Așa s-a ajuns la îmbunătățirile tehnologice amintite, și tot așa la economia de 225 000 kWh pe cel de-al doilea trimestru. Pe viitor, odată cu hotărîrea unor măsuri aprige privind economia și mai accentuată a energiei, se prevăd elaborarea unor rețete de fabricație care să diminueze timpii de pregătire a semifabricatelor, lucru care va duce implicit la un consum redus de electricitate. Oricum, hotărîrea colectivului de la „Finca" este nu numai de a rămîne în continuare pe linia unui consum sub repartiție, ci și de a recupera datoria înregistrată în primul trimestru. Experiența din ultimele trei luni a arătat că acest lucru este posibil. Bineînțeles, dacă există preocupare în acest sens — iar la „Finca" Drăgășani, ne-am convins, ea există.

DUMITRU GEORGE

Democrația într-o zi de lucru

(Urmare din pagina 1)

trei schimburi și altele. „Desigur, remarca maistrul Alexandru Vlad, cifrele sînt frumoase, subliniază mobilizarea oamenilor, efortul lor comun. Dar nu acestea, sau nu numai acestea sînt premisele de la care plecăm. Nu numai de aici putem scoate rezultate și mai bune în viitor. Ținînd seama de indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, indicații date la ultimele plenare, trebuie să ne organizăm munca în funcție de noii indicatori care reflectă o reală eficiență, de producția fizică și de producția netă. Și aici, mai putem face foarte multe lucruri fără a aștepta ajutorul centralei sau al Ministerului Industriei Ușoare". Lucru foarte adevărat, dar nici problema aprovizionării nu poate fi trecută cu vederea, mai ales că majoritatea timpilor morți, a neritmicității se datorează acestui sector. Combinatul chimic de la Galați, precum și Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina, au arătat numeroși vorbitori, sînt direct răspunzătoare de realizarea în întregime a contractărilor de la „Metalurgica" și de realizarea indicatorilor de plan de care depinde eficiența unității. „Să nu aruncăm așa repede problemele dificile în curtea vecinului, afirma inginerul Constantin Popa. Într-adevăr, aprovizionarea este o problemă majoră, depindem în bună măsură de ea. Dar firesc ar fi să vedem unde greșim noi. Mă gîndesc, de pildă, că pe semestrul următor trebuie să organizăm mai bine activitatea la strungurile automate, să proiectăm came cu un înalt randament. Aș propune, de asemenea, să nu mai risipim atîta material. Dacă vom folosi mai bine șraifurile, dacă le vom da o întrebuințare, pierderile vor fi mai mici. Este și aceasta o sursă de creștere a productivității, de realizare a unor beneficii mai mari". Atitudine responsabilă, căutări reale, propuneri pentru a găsi înăuntru, în cadrul muncii colectivului, resursele de a învinge greutățile. „Mai sînt multe de făcut, menționa șeful atelierului 4, Aurel Truică, în privința calificării tinerilor. Darea de seamă a arătat că în fața comisiilor, răspunsurile n-au fost prea convingătoare. Cadrele tehnice trebuie să facă un efort în plus în problema calificării. Și, aș zice eu, important este și factorul educativ. Să lucrăm mai mult cu tinerii, să fim mai apropiați de ei. Începînd cu luna august colectivul oamenilor muncii de la „Metalurgica" vor beneficia de o săptămînă de lucru redusă. Efect al rezultatelor amintite, îmbold pentru activitatea viitoare. Activitatea viitoare presupune nu doar continuitate în materie de succese, ci căutarea unor căi noi pentru sarcinile și angajamentele luate. Anul 1979, arătă un vorbitor, este un an foarte important, dar este necesar ca producția anului viitor să fie pregătită cu foarte multă răspundere, deoarece produsele ce vor fi realizate în 1982, an ce va marca un nou salt în istoria fabricii, calitatea lor își află temelia în munca prezentă a colectivului. Există cîteva probleme care vor trebui rezolvate fără întîrziere. Planurile de croire pot fi îmbunătățite. La fel și tehnologiile. Atelierul de proiectare, care va fi în curînd înființat, va constitui un adevărat laborator de pregătire a succeselor viitoare.

În micuța și cocheta sală de ședințe a întreprinderii, mobilată cu gust și pe profil, dat fiind că lustrele realizate în fabrică sînt o adevărată reclamă pentru firmă, oamenii muncii de la o întreprindere pînă nu demult anonimă dezbat cinstit și corect, cu simț de răspundere și pronunțată nevoie de adevăr, munca lor, perspectiva unității. Firește, este vorba de industrie ușoară. De bunuri de uz casnic cum sînt vasele de aluminiu și de podoabe, lucrări ce ar putea fi taxate drept mici nimicuri mai ales dacă mai adăugăm și etajere din fier forjat. Dar, la „Metalurgica" se confecționează și piese destinate echipării autocamioanelor sau instalațiilor electrice, precum și confecții metalice ușoare. Și nu numai acestea sînt argumentele unui avînt cu care oamenii s-au obișnuit deja, dar și faptul că acele articole ce par derizorii ca importanță, articole din aluminiu sau etajerele din fier forjat, fac obiectul a numeroase solicitări, a numeroase contracte. Și așa cum se putea distinge cu ușurință din discuțiile adunării generale, încheierea a cît mai multor contracte, ieșirea cît mai impetuoasă pe piața externă presupune nu doar un succes de casă, ci și îndeplinirea indicatorilor de bază, productivitate crescută, calitatea excelentă, producție netă superioară. În concluzie, rentabilitate, eficiență. Și, în ciuda numeroaselor dificultăți de aprovizionare, resursele, așa cum concluzionau vorbitorii, se află în munca colectivului pe care îl reprezintă.

La Costești (Hunedoara), loc unde la tot pasul te întîmpină trecutul istoric al patriei și prezentul socialist, a avut loc recent al VII-lea forum județean al pionierilor, prilej de manifestare a autoconducerii pionierești. Din programul desfășurat anul acesta desprindem drumețiile la cetățile Costești și Blidaru, dezbateri ce s-au transformat în minunate lecții de istorie, vizitele la unități economice și școli din Orăștie și Costești. Alte felurite acțiuni înscrise sub devize ca „Fiecare pionier — un membru activ și destoinic al organizației", „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă", „Calitatea muncii fiecăruia — expresie a conștiinței pionierești", precum și o serie de manifestări în cadrul „Cîntării României" și al Daciadei au împlinit frumoasele și rodnicele zile de la Costești. (Scrisoarea este semnată de **Dan Constantinescu** de la subredacția TOT ÎNAINTE, Hunedoara).

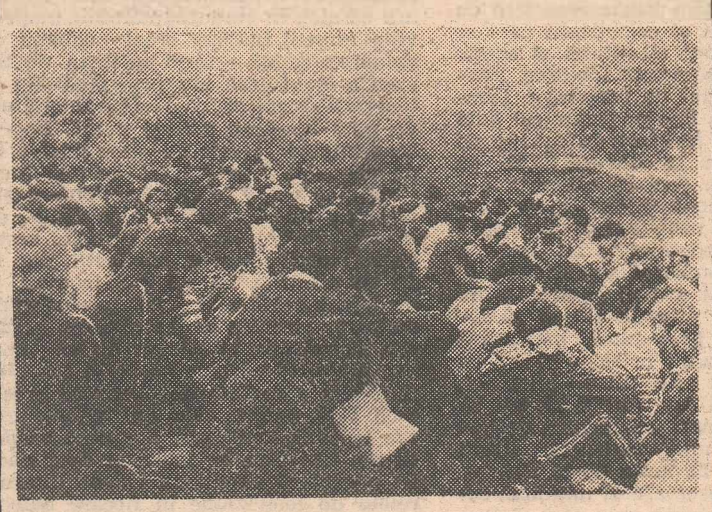

Citind numărul 16 (20 aprilie a.c., pag. 18) al revistei Flacăra am aflat despre interesanta și originala idee a tînărului inginer timișorean Mihai Nagel. Am înțeles că realizarea proiectului nu este costisitoare și ar rezolva un vechi deziderat al copiilor și al părinților. Mă mir deci că ideea nu are ecou în Timișoara, care se mîndrește cu numărul și frumusețea parcurilor ei. De ce să nu-i învățăm pe copii și în acest fel că satisfacțiile și bucuriile nu vin de aiurea, ci din efortul fiecăruia, din valorificarea propriilor calități fizice și intelectuale. Mihai Nagel ne propune să-i învățăm aceasta și prin joacă, o joacă menită să-i facă mai sportivi și care în același timp le-ar stimula gustul pentru fizică și matematică. Eu pledez, firește, pentru orașul nostru, dar cred că toate orașele țării ar trebui să dea atenția cuvenită acestui generos proiect. (**Mircea Tătaru** din Timișoara, str. București nr. 32).

Mă numesc **Gheorghe Ababei**, locuiesc în Bacău, str. Lalelelor 3, sc. A et. 4 ap. 20 și vă scriu în numele locatarilor din acest bloc. Ne-am construit locuința proprietate personală în anul 1970 și la început ne-am bucurat de liniște. Dar în 1974 la Întreprinderea de confecții Bacău, vecină cu noi, s-au instalat niște ventilatoare foarte zgomotoase și, de atunci, liniștea noastră s-a dus. Din zori și pînă-n noapte zgomotul ne supără, chiar cu ferestrele închise. Ca să ne auzim între noi trebuie să țipăm, iar odihna celor care lucrează în ture este imposibilă. Copiii noștri își fac cu greu lecțiile și umblă năuciți de oboseală. Desigur că ne-am plîns forurile în drept de acest mare necaz, dar nu am fost auziți. Sperăm că prin intermediul revistei apelul nostru va răzbate prin zgomotul în mijlocul căruia trăim și va ajunge unde trebuie.

Consiliul popular al sectorului 7 : Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de tov. Dan Catrina din str. Arinii Dornei nr. 8 bl. 29 et. 9 ap. 39, vă comunicăm următoarele. Aleea de acces a fost reparată, iar după mutarea santierului din cvartalul Uverturii-Politehnică se vor reface din nou toate aleile ce vor fi afectate. Pe lîngă unitățile comerciale existente, în cursul acestui an se va mai da în folosință, la blocul 15, un magazin alimentar, o casă de comenzi, magazine de metalo-chimice și foto-muzică, tutungerie, bufet lacto, loto-pronosport, iar la blocul 22, restaurant, cofetărie, magazine de confecții, pîine, legume-fructe etc.

Consiliul popular al județului Vîlcea :

Din cercetările făcute asupra celor relatate în sesizarea adresată revistei Flacăra de tovarășa Popescu Elisabeta s-au constatat următoarele. Folosind un stil de muncă defectuos, dr. Pufu Lucian, directorul spitalului din Bălcești nu a respectat principiul conducerii colective, nu a constituit un exemplu personal, fiind văzut în timpul programului la restaurant, consumînd băuturi alcoolice, așa cum se arăta în scrisoare. S-au tolerat abateri ale unor cadre medico-sanitare la locul de muncă, dovedindu-se lipsă de principialitate față de unii. În mod greșit Pufu Lucian a desfăcut contractul de muncă al infirmierei Popescu Elisabeta, care a fost reintegrată pe post în urma anchetei. Organele județene au hotărît schimbarea directorului spitalului din Bălcești, fiind numit dr. Orodan Vasile. Cu sprijinul Direcției sanitare a județului Vîlcea a fost întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice pentru îmbunătățirea muncii care a fost prelucrat cu întreg personalul spitalului, trecîndu-se operativ la aplicarea lui în viață. În legătură cu activitatea administratorului, magazionerului și altor cadre TESA, a reieșit că acestea, nefiind controlate la timp, nu și-au îndeplinit corect sarcinile ; cu prilejul anchetei li s-a atras atenția să-și îmbunătățească munca, să respecte și să aplice întocmai dispozițiile organelor superioare și obligațiile ce le revin în serviciu. În urma celor mai sus arătate, Consiliul oamenilor muncii din Direcția sanitară județeană și-a propus să acorde, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Vîlcea, un ajutor permanent în vederea îmbunătățirii întregii activități la spitalul din comuna Bălcești.

În luna mai 1970, blocul Z 35 din str. Pravăț nr. 2 (Drumul Taberei) a fost dat în folosință cu fațada nefinisată, se spune într-o recentă scrisoare a **Asociației de locatari**, și cu o mulțime de defecte de execuție. Necazurile cele mai mari sînt la tronsonul C, unde apa de ploaie se infiltrează abundent în pereții exteriori și chiar și în cei interiori. Ca urmare, locatarii au de suferit, iar clădirea este pe cale de degradare. Sesizări am făcut cu duiumul de-a lungul celor 8 ani, majoritatea fără rezultat. În afara unor remedieri parțiale, unele la rîndul lor defectuoase, nu am primit decît fel de fel de răspunsuri. Nu demult, am primit un răspuns care pur și simplu ne-a uimit. Grupul de șantiere construcții-montaj nr. 7 ne aduce la cunoștință că „blocul a fost realizat conf. proiectului și în conformitate cu normele tehnice de execuție în vigoare în perioada executării blocului". Oare prin asta conducerea grupului vrea să ne convingă că au existat norme de executare cu defecte a blocurilor ? Dacă da, noi tot nu-i credem.

Consiliul popular al județului Constanța :

În urma verificării la fața locului a celor sesizate de tov. Firică Ion din Adamclisi, s-a constatat că plîngerea acestuia este întemeiată. Ca urmare, prin măsurile luate de I.J.G.C.L. Constanța (lucrările au fost executate pînă la data de 31.VI.1978) locuința petentului ca și celelalte construcții din zona muzeului sînt scoase complet de sub pericolul inundării de către apele pluviale.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Consiliul Central :

Vă facem cunoscut că, în urma cercetărilor efectuate de către secretarul Consiliului sindicatelor din întreprinderile și instituțiile județului Ilfov, s-a constatat că cele sesizate de tovarășa Birzu Profira sînt reale, în ce privește reținerea de către cooperativă a unor sume de bani. Aceasta, datorită faptului că de la 1. 04. 1977 și pînă în septembrie 1977 Birzu Profira, încadrată ca muncitor calificat (cartonagist III), avea obligația să prezinte actul de calificare și cartea de muncă. În urma reviziei contabile efectuate de organele C.F.I. ale IJECOOP-Ilfov, s-au recalculat drepturile bănești cuvenite petentei, ca urmare a faptului că nici pînă în prezent nu a depus documente prin care să-și dovedească calificarea. Procesul verbal întocmit de C.F.I. a fost înaintat organelor de anchetă penală, urmînd ca la încheierea anchetei instanțele de judecată să hotărască asupra măsurilor care se impun pentru rezolvarea acestui caz.

Am citit în numerele 23 și 24 ale revistei articolele intitulate „Cine lucrează împotriva Covalitinului ?" „Pavel Kozak la această oră" și „Cine împiedică producerea autovaccinului dr. Băcanu ?" Felicitări pentru responsabilitatea civică și curajul cu care ați dezvăluit asemenea practici incredibile ale unora împotriva intereselor societății. Nu am aflat însă — și ar fi de dorit ca opinia publică să afle — cine anume sînt cei care se împotrivesc noului, care pun piedici în calea progresului medical, care lucrează împotriva celor suferinzi. Cred că sînt în asentimentul majorității cititorilor, spunînd că această admirabilă acțiune trebuie dusă pînă la capăt. În rest, întru totul de acord cu ce ați scris. (**Dumitru Popa**, str. Trestiana 5 bl. 9 sc. II ap. 44, sector 5, București).

I.J.G.C.L. Bacău :

Problema cuprinsă în sesizarea tov. Zavaliche Jan, adresată revistei Flacăra, era cunoscută la nivelul secției noastre, care și-a propus pentru perioada de vară o serie de măsuri dintre care menționăm următoarele. Montarea în centrala termică a unei pompe suplimentare care să preia pierderile de presiune prin aparatele cu contracurent (10—15 iunie). Reparație generală a utilajelor din centrala termică (20 iunie — 15 iulie). Suplimentarea programului de furnizare a apei calde menajere cu o oră zilnic, începînd cu 15 iulie. Mărirea capacității de alimentare cu apă rece a blocurilor turn prin racordarea vasului tampon al hidroforului ce deservește cartierele Cornișa I și II la conducta de 400 mm din zonă. Considerăm că prin măsurile menționate vom rezolva problema alimentării cu apă caldă a etajelor superioare ale blocurilor cu 5 nivele pentru iarna viitoare.

Cooperativa de consum Liteni, județul Suceava :

Vă rugăm să ne ajutați în aflarea locului de muncă și a domiciliului tov. **Popa C. Ioan** (născut la 26 noiembrie 1953 în Liteni, satul Rotunda, buletin de identitate AH 600087 eliberat de Miliția Fălticeni) care este debitor la unitatea noastră din anul 1976 cu suma de 1 200 lei. Vă mulțumim.

Mă numesc **Ilie Cornel** și locuiesc în cartierul Dudașul Schelei din Drobeta-Tr. Severin. În numărul 12 (23. 03. 1978) al revistei ați avut bunăvoința să îmi publicați scrisoarea în care arătam unele aspecte negative din cartierul nostru (drumuri neîngrijite și stricate, noroi, iluminatul public defectuos, lipsa unui telefon, căminul cultural în stare deplorabilă etc.). Au trecut de atunci mai bine de trei luni, însă cu părere de rău mă văd nevoit să vă scriu că nu s-au luat nici un fel de măsuri. Străzile sînt în aceeași stare, iluminatul public la fel, iar căminul cultural continuă să fie un monument al nepăsării. Mai mult, edilii municipiului nu ne-au învrednicit nici măcar cu un răspuns.

Locul stației de autobuz „Piața 7 Noiembrie" a liniei 34 în sensul de circulație spre Piața Chibrit a fost schimbat într-un timp relativ scurt de mai multe ori. Noi, locuitorii cartierului, ne ziceam : „Nu-i nimic, se caută poziția optimă pentru această stație. Însă ultima mutare ne-a umplut de mirare, actualul loc al stației prezentînd un înalt grad de periculozitate pentru publicul călător, alcătuit mai ales din copiii ce frecventează școala și cele 2 grădinițe din apropiere. De aceea, îngrijorați de ceea ce ar putea să se întîmple aici, vă rugăm să interveniți pe lîngă I.T.B. pentru mutarea stației în una dintre pozițiile anterioare, eventual oriunde înainte de intersecția cu str. Cîmpina. Nu cerem un anumit punct, care să convină mai mult unuia sau altuia, ci doar să fie mutată din acest loc primejdios. (**Aurelia Andrei**, aleea Aviator Ștefănescu nr. 5).

O scrisoare din R.F.G.

Colaboratorul nostru Nikolaus Berwanger a primit următoarea scrisoare din partea lui Jürgen Kaiser Tralauer Kehre 18 B 2000 Hamburg 62 R.F. Germania 15 iunie 1978

Referitor la căsătoria cetățenilor români cu cetățeni din alte state.

Multi stimate domnule Berwanger,

V-am mai scris cîndva cîteva rînduri despre turismul în România și ne-am exprimat opiniile referitoare la un articol din ziarul german „Bild Zeitung", în care s-au făcut referiri la alimentația publică și la turismul în general. Părerile mele au fost publicate de dumneavoastră într-o ediția a lunii iulie din 1976 în „Neue Banater Zeitung" — n.n.). Cu prilejul altor călători în patria dv. am mai remarcat cîteva lucruri despre care aș dori astăzi să-mi exprim părerea. Am remarcat că unele fete din România sînt logodite cu băieți din străinătate, că doresc să-i ia în căsătorie pe acești tineri, înaintînd în acest scop o cerere autorităților românești în vederea obținerii aprobării de căsătorie.

E o chestiune absolut firească, după părerea mea mi-am dat seama că o mare parte dintre ele manifestă dorința nu din dragoste, ci din alte motive, mai puțin nobile. Pe de o parte, aceasta reiese din părerile pe care aceste fete le au despre „lăudatul și poleitul Occident", cît și din mentalitatea și concepția de viață generală ale acestor fete. Atitudinea lor tipică : stau în baruri fumînd Kent, lăudîndu-se și fălindu-se.

Unele dintre ele cred că ajungînd în R.F. Germania au scăpat de toate grijile, că statul german va avea grijă de ele, din toate părțile li se vor da bani și nu vor mai trebui să lucreze niciodată. Mi se face rău cînd aud asemenea lucru. Eu trebuie să muncesc, muncesc din greu, pentru a putea trăi, pentru a-mi păstra și permite un oarecare standard de viață, la care rîvnesc. Nu mi se dă nici un Pfennig și nimănui care în cadrul emigrării sau al încheierii căsătoriei ajunge în R.F. Germania nu i se donează nimic.

Aceasta este realitatea.

Fantasmagoriile acestor fete se năruie cel tîrziu o lună după sosirea lor aici și atunci încep să facă datorii pentru a trîndăvi în continuare, dar nici asta nu merge la nesfîrșit ; în cele din urmă s-au înglodat în noroiul pe care și l-au căutat ele însele prin trîndăveala lor.

Admir răbdarea funcționarilor care au de rezolvat aceste cereri de căsătorie. Fetele cred oare într-adevăr că nu li se cunosc intențiile? Cred că eu nu aș fi în stare de atîta răbdare. Pe de altă parte, am cunoscut și fete care își iubesc din inimă prietenul sau logodnicul. E plăcut să cunoști și asemenea oameni. Dacă iubești din inimă, ai vrea să-ți făurești viața în comun, mai degrabă azi decît mîine. În asemenea situații, dorința este extrem de puternică și îți pierzi răbdarea, dacă lucrurile nu se aranjează de grabă. Durează uneori ani de zile pînă reușești să cunoști caracterul unui om. De aici trebuie pornit întotdeauna. Tot atît de mult durează și pînă reușești să-ți dai seama dacă o cerere de aprobarea căsătoriei este sinceră sau bazată pe alte motive.

Fetelor care își iubesc băiatul cu sinceritate nu pot decît să le spun să aibă răbdare. Aveți răbdare, ei își vor da seama de dragostea voastră sinceră și veți putea să vă căsătoriți, pentru a duce o viață fericită împreună !

Fetele trebuie să considere totul și ca o încercare ; omul poate să se înșele, dragostea se poate schimba sau chiar să dispară. Ea poate totodată însă să se închege mai bine și să dureze o viață întreagă. Dacă ea depășește acest timp de așteptare, va rezista și la alte vremuri mai grele.

De fiecare dată îi sfătuiesc să nu facă pași nechibzuiți. Fetele trebuie să se gîndească că prin căsătorie ajung într-o țară cu totul necunoscută. Dacă această căsnicie se năruie, fetele stau pe stradă, lipsite de părinți, de prieteni, de muncă, de bani, singure și fără ajutor.

Dacă-ți iubești partenerul cu adevărat, ești fericit cu el și cu timpul îți vei forma un cerc de prieteni și cunoștințe. Dorul de casă se va atenua cu timpul. Dorul de patrie însă nu va dispărea de tot, și eu aș suferi de pe urma lui, dacă aș trăi într-o altă țară.

Trebuie să trăim astăzi, dar să ne și gîndim la ziua de mîine ! Ce părere aveți ?

Cu salutări prietenești

JÜRGEN KAISER

Poșta redacției

Mihaela Ștefan — București. Sînteți înscrisă pe tabelul de locuințe din fond locativ de stat ce vor fi repartizate la întreprindere. Cînd blocul 11 Vitan-Dristor va fi gata, va fi soluționată și cererea dv.

Nicoleta Basa — comuna Vața de Jos (Hunedoara). Vi s-a anulat amenda.

Doina Dăncescu — Giurgiu. Ați fost transferată de la grădinița Niculești la grădinița nr. 1 din Răsucem, cum vi s-a comunicat și de către Ministerul Educației și Învățămîntului.

Iosif Boroș — Cluj-Napoca. Minorul despre care ne-ați scris se află în atenția Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor și va fi sprijinit pentru a-și continua școlarizarea. Deoarece în anul școlar trecut a întrerupt cl. a X-a din cauza bolii, după ce se vor obține actele necesare va fi luat în evidența unei case de copii și va fi înscris din nou în cl. a X-a de liceu.

Gherghina Șuțu — București. Ați fost ajutată de C.O.M. al I.T.B. pentru a fi cazată în locuința din str. Cobălcescu nr. 57.

Mihai Bratei — Brașov. Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale v-a răspuns la scrisoarea dv., comunicîndu-vă măsurile luate la Farmacia nr. 33 din Băile Herculane. De asemenea, vi s-a expediat și diferența de bani încasată în plus.

Ion Burileanu — Reșița. Cînd aveți prilejul, treceți pe la redacție.

Constantin Stoica — Focșani. Ministerul Sănătății v-a comunicat că pentru afecțiunea de care suferiți urmează să vă tratați la Spitalul Fundeni din Capitală.

MARGA NEDELEA

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Spre vîrful muntelui urcușul greu începe chiar din București

Pe jumătate plin înseamnă pe jumătate gol

Am bătut discret la ghișeul Oficiului bucureștean de turism, care anunța de la intrare „oferim locuri la odihnă și tratament în stațiunile...", și am solicitat cu politețe un loc în stațiunea Predeal. „La Predeal ? Acum în plin sezon ? Glumiți ?" Am insistat. „Bine, să încercăm la centru de calcul". Un apel telefonic, o întrebare și un răspuns negativ din partea dispeceratului unde sînt computerizate locurile de cazare.

Am plecat totuși la Predeal. Din gară, după zece minute de drum ușor, pe șosea pietruită, urmează telescaunul, un zbor lin deasupra brazilor și, lăsînd în jos, sub o privire încîntată, panorama orașului, ajungi la cabana Clăbucet plecare, de fapt un hotel situat la 1 456 metri. Are toate atributele unei deserviri civilizate : camere cochete, apă caldă, o bucătărie corectă la gramaje și chiar cu unele atribute culinare speciale — papanașii cu smîntînă de pildă. Șefa unității, Antoneta Mureșan, precizează însă că hotelul a fost și este în parte gol. „Avem — spune dînsa — un contract cu I.T.H.R. București pentru 50 de locuri la odihnă, în serii de șase zile. În prima serie n-a venit nimeni. În cea de a doua, am avut 24 de oaspeți, iar în actuala serie sînt 36. Afară de aceștia mai avem cîțiva turiști picați întîmplător. În iarnă, cînd am valorificat singuri locurile hotelul nostru a fost zi de zi plin. Acum este, nu cum spuneți dumneavoastră „pe jumătate plin", ci pe jumătate gol. Nu ne facem planul, putem fi afectați și la retribuție".

La hotelul Trei brazi (cabana din cîntec încă mai există, dar despre ea ceva mai tîrziu) găsim în plus față de Clăbucet televizoarele; televizoare noi și în fiecare cameră. În privința gradului de ocupare, situația se repetă. Iată o situație a locurilor ocupate (din totalul de 72) începînd cu 1 iulie : 20, 16, 26, 30, 23, 31 și așa mai departe. Cauza ? „Contractele nu sînt ferme, locurile rămase libere nu se comunică din timp, uneori nici chiar O.J.T.-ul nostru nu știe precis dacă aici sînt locuri libere sau nu, iar cetățeanul sosit în gară nu riscă un drum pînă aici pentru a se interesa" — ne spune Cionca Cornel.

Pe Cioplea se află un mare și ospitalier hotel de categoria I. Poartă numele locului, al încîntătorului loc ce oferă omului în popas o priveliște de tihnă și măreție, iar despre aer ce să mai vorbim : ozonat și nepoluat. Camerele cu mochetă, unele au și televizor, inspiră liniște și curățenie. Direcția hotelului oferă tot felul de servicii, de la spălat și călcat rufărie la reținerea de bilete pentru tren sau spectacol. La rîndu-i, restaurantul este încăpător și cu liste nu prea „piperate". Cu toate acestea nici aici nu se poate vorbi despre o eficientă folosire a locurilor de cazare. Șeful unității hoteliere, Dan Dudaș, precizează : „Nu sînt respectate cu strictețe contractele și, în ce ne privește, nu putem lua măsuri eficiente de valorificarea locurilor rămase fiindcă puțini oameni ni se adresează direct. Și chiar și atunci cînd o fac nu le putem oferi la toți siguranța unei cazări pe termen mai îndelungat fiindcă ne gîndim : dacă totuși vine grupul anunțat? Unele contracte pe care ni le oferă oficiile de turism pentru cazare în tranzit, o noapte un grup și peste două zile altul pentru altă noapte, ne blochează pur și simplu spațiile de cazare. Într-un cuvînt, în problema contractelor și a urmăririi gradului de ocupare trebuie întreprins ceva nou".

De acord, dar ce anume ? Dispeceratul de cazare al oficiului de turism județean (se află în Predeal, în imediata apropiere a gării) oferă un oarecare răspuns acestei întrebări. „Într-adevăr — remarca șeful acesteia, Constantin Casapu — orașul Predeal are ca industrie odihna și turismul. Organizarea noastră tinde să susțină cîteva din imperativele industriei. Mă refer la eficiența economică în primul rînd. Noi sîntem legați prin numeroase fire cu alte și alte oficii și organizații care se ocupă cu turismul și odihna și aceste legături sînt uneori cam încîlcite. Pentru Predeal gradul de ocupare a locurilor de cazare a fost pe semestrul 1 de 75,12 la sută la hoteluri, la cabane de 30,30 la sută iar la vile de 56,98 la sută. Se înțelege deci că eficiența n-a fost chiar cea scontată. Cei care au reclamat lipsa de probitate a unor părți ce au încheiat contractele au perfectă dreptate. Iar hotelierul sau cabanierul care nu a primit grupul contractat nu vrea să riște în primele zile și să folosească locurile pe o durată mai lungă de teama penalizării în cazul sosirii cu întîrziere a celor așteptați. În plus, noi, ca întreprindere, nu sîntem ajutați să înlăturăm din mers urmările negative ale neonorării unor contracte. Uitați aici o notă din 22 iunie de la Centrul de calcul al dispeceratului național, sosită la noi pe 24 iunie, prin care sîntem anunțați că la seria ce urma să înceapă pe 25 iunie avem locuri disponibile, adică provenind din renunțări — un număr de 647 de locuri. Dintre acestea 436 ne-au fost înapoiate de către I.T.H.R. București și chiar pentru perioada la care v-ați referit în episodul cu solicitarea pentru un loc la Predeal. Așadar, cu o zi înaintea începerii seriei noi sîntem anunțați că nu mai vin oameni. Ce putem face într-o zi ? Cum să anunți toate oficiile județene iar ele să înceapă să distribuie bilete în acest interval ? Direcția oficiului nostru a hotărît o măsură de ultimă oră : un funcționar de la noi a plecat la București și s-a instalat lîngă ghișeele de la care primisem refuzurile. Urmarea? A valorificat 230 de locuri. Experiența aceasta ne îndreptățește să susținem o mai veche dorință a noastră și anume aprobarea pentru înființarea la București a unui punct permanent de valorificarea locurilor noastre pentru cazare".

Propunerea ni se pare întemeiată. Totodată, se cere perfecționarea sistemului de informare la nivelul uman fiindcă, putem afirma, un calculator greșește foarte rar. Să vorbim puțin și despre modul în care sînt întreținute cabanele. De pildă, Cabana Susai. Se află într-un loc încîntător și adolescenții, care se mulțumesc cu bucuriile simple ale naturii, o găsesc deosebită. De acolo, de unde ei se află — pe bănci și pe iarbă, turma de porci pe care o crește cabanierul dacă ar fi ceva mai mică, două exemplare acolo, nu zece, s-ar constitui, poate, într-un element pitoresc — turma aceasta deci nu face totuși mult zgomot și dacă îi cedezi tu locul, nu supără prea tare. Cînd însă vine ploaia, cu toate că este măruntă și neagresivă, trebuie să te refugiezi în cabană. Aici lucrurile se încurcă. Spațiul este foarte mic și prost chibzuit, iar dacă vrei să rămîi acolo peste noapte îndeplinești un act de mare curaj. Sînt paturi comune în camere mohorîte, murdare, urît mirositoare. Stratul de vopsea aplicat anul trecut cu ocazia unei așa-zise reparații nu reușește să acopere lemnăria degradată. Și fiindcă cabanierul Mihai Mustață este sincer, afli că aici, în cursul săptămînii, nu prea vine nimeni. La Trei brazi — cabana cu valoare afectivă — forul județean de turism a făcut ceva investiții gîndindu-se că o poate menține ca restaurant alături de noul hotel cu același nume. Foarte bine, numai că sala cu mese pentru 60 de persoane funcționează de mai mult timp doar cu 10 scaune. Iar sub această cifră se înscrie sărăcăcioasa listă de bucate. Pentru absurdul situației scaunelor există și unele explicații, dar la fel de absurde. La cel mai frumos și modern hotel din Predeal se cuvine de amintit marmura sa lustruită ca mătasea, decorațiile interioare de un gust fin, albastrul bazin acoperit, pe care fără nici o maliție este scris cu gresie albă H_2O, sauna, sala de gimnastică, sau lenjeria imaculată, aici deci, oaspeții pot beneficia de televizor doar dacă au o cameră situată în aripa dinspre releul de televiziune în fiecare balcon fiind improvizată o antenă de recepție. Se spune că este de vină constructorul care n-a dat încă în folosință antena colectivă. Pentru oaspete însă scuza aceasta nu-i scuză. Pe el nu-l interesează eventualele litigii între factori pe care nici măcar nu-i cunoaște.

Am discutat despre aceste nereguli și despre altele asemănătoare cu mai mulți tovarăși din conducerea O.J.T.-ului Brașov. Notăm cu plăcere că în foarte puțin timp cabanele izolate vor fi dotate cu radiotelefoane — aparatele au și fost aduse la sediu. Repetăm, foarte bine, numai că aceste măsuri de modernizare puteau să urmeze nu să anticipeze niște măsuri comune care să se refere la repararea lemnăriilor, a instalațiilor sanitare, la îmbogățirea mobilierului. Am fost asigurați că toate locurile de cazare, și în special cabanele în urma indicațiilor rezultate la recenta consfătuire a oamenilor muncii din comerț vor fi supuse unei revizii riguroase din toate punctele de vedere. Sperăm ca revizia să se finalizeze cu măsuri concrete și în acest sens sesizările noastre pot servi. Mai notăm pentru agenda de colaborare a O.J.T.-ului cu oficialitățile orașului Predeal propunerile privind înființarea unui restaurant cu autoservire, cu mîncare ieftină și variată, a unei librării — actuala, adică singura este neîncăpătoare pentru fluxul de vizitatori — precum și a încă unui spațiu mobilat cu mijloace de agrement.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Nici la subsol disciplina nu se ține sub cheie!

Raid în depozitele comerțului brăilean

— Care sînt obligațiile dv. de serviciu ?

— Să fim corecți, să menținem curățenia la locul de muncă, să...

Și cam astea sînt, după Gigel Ceca, gestionar la Complexul alimentar nr. 26 Brăila, obligațiile sale la locul de muncă. Sumare și neînsemnate după dînsul, importante după noi pentru că ne-a adus aici tocmai lipsa de igienă, nesocotirea unor norme de disciplină și chiar de lege : se întîmplă, de pildă, și aceasta destul de des, ca marfa să se vîndă direct din depozit, la persoane cunoscute, la prieteni sau la... prietene. Constatăm la fața locului că mai multe persoane ies cu pachete sub braț. Alte două tinere așteaptă la o masă și se mișcă sacadat, pe scaun, după o melodie care se aude la un aparat de radio portativ.

— Cu ce ocazie aici ? o întrebăm pe Victorița Stoicescu, 22 ani, lucrătoare în port, cu domiciliul în cartierul Obor, bloc 6, scara 3, apartament 54.

— Am venit la piață și am venit și la un băiat pe care îl cunosc, la Costel.

— Ce e aici Costel ?

— E măcelar...

Cea de-a doua tînără, Angelica Ciobanu, tocmai din comuna Berceni (Ilfov), este în drum spre o nuntă, undeva la țară, unde are și copilul. A trecut pe aici, zice numai să o însoțească pe verișoara ei. Adevărul este însă altul, pe care amîndouă tinerele îl ocolesc : așteptau și ele să se aprovizioneze cu unele alimente. Pentru fapta de a vinde mărfuri direct din depozit, faptă interzisă de lege, gestionarul Gigel Ceca a fost amendat de către sectoristul pieței, plutonierul major Constantin Ioniță, cu suma de 250 lei. Gigel a plătit pe loc, din banii încasați din vînzări, se înțelege, și se arată supărat.

Continuăm să vizităm spațiile de depozitare, însoțiți, de data aceasta, de Geta Budei, șefa complexului, și de medicul igienist al pieței, doctorul Ion Neacșu : vestiarele sînt murdare, dușurile defecte, apa caldă nu curge cu anii, din cauza instalației electrice foarte vechi se produc dese scurtcircuitări, se ard becurile, se ard siguranțele, poate să apară chiar pericolul de incendiu. Bicicletele măcelarilor, alte obiecte cu praful și noroiul pe ele sînt aduse aici, în camerele frigorifice, la o palmă de alimente. Mucegaiul, mult mucegai, urcă pe pereți ca o iederă. Conductele de scurgere trec prin aceste camere, iar cele din depozitul de brînzeturi sînt în parte defecte. În urma unei ploi, aveam să aflăm, apa a inundat încăperile și s-au adus hidrofoarele. Șefa complexului afirmă că depozitele complexului se află în starea asta de peste un an de zile. „Noi am tot spus, zice dînsa, am cerut să se facă igienizarea subsolului, dar nimeni nu ne-a auzit. Ieri am întocmit și un referat și l-am depus la conducerea Întreprinderii comerciale de stat „Alimentara". Dacă conducerea nu va hotărî închiderea depozitului și igienizarea lui, noi tot îl vom închide, pentru că așa nu se mai poate. Ne amendează medicul pieței".

Medicul a tot amendat, dar numai cu amenzi depozitele nu se igienizează. „Mai ales că acestea sînt, de cele mai multe ori, șterse sau diminuate de alți tovarăși de deasupra noastră, zice doctorul Ion Neacșu. Depozitul de brînzeturi l-am închis, o să intre în igienizare, cu conducerea Întreprinderii „Alimentara" ne înțelegem însă mai greu".

— Ce măsuri veți lua pentru întronarea ordinii, disciplinei și curățeniei în acest compartiment ? o întrebăm pe șefa de depozit Geta Budei.

— De obicei, încui ușa de la intrarea în depozite, tocmai pentru a nu mai pătrunde persoane străine aici, dar nici cu încuiatul nu rezolvi o problemă de disciplină. O să întocmesc un referat pentru sancționarea celor vinovați, cu 10 la sută din retribuție.

Înțelegem că starea de indisciplină și lipsa de igienă din unele compartimente ale Complexului alimentar nr. 26 din Brăila este un deziderat mai vechi, și dacă nu a fost rezolvat pînă acum se datorește, credem noi, lipsei unui control serios, lipsei unor măsuri mai eficiente pe care trebuia să le întreprindă conducerea întreprinderii. L-am invitat, prin telefon, la fața locului, pe tovarășul director al întreprinderii, Ion Tarachiu, să constate și dînsul cele constatate de noi, mai ales că ni se motiva, „tovarăși din conducerea întreprinderii se deplasează mai greu pe aici". Tovarășul director Ion Tarachiu ne-a răspuns și nouă că are o ședință și nu poate veni, dar că un lucrător al întreprinderii s-ar afla în drum spre piață. Nu sîntem împotriva ședințelor necesare, dar nici numai din ședințe nu credem că se rezolvă problemele care se pun, fie ele de aprovizionare, de disciplină, de igienizare. Nici nu credem, din acest caz oarecum izolat, că starea de disciplină și de igienă în comerțul alimentar brăilean este aceasta. Lipsurile trebuie însă înlăturate cît mai repede posibil. Și posibil este : șefa complexului se văita într-un fel că nu are cine să facă aici curățenie și ar fi bine, în colaborare cu celelalte întreprinderi care au depozite în acest subsol, să se angajeze o persoană pentru curățenie. Ne nedumerește o astfel de propunere, mai ales că marea majoritate a lucrătorilor de aici sînt bărbați tineri, sănătoși și vînjoși care ar putea nu numai să-și întrețină curățenia la locul de muncă, ci, ni se pare nouă, ar putea chiar să-și igienizeze singuri spațiul de producție în care lucrează. O chestiune de etică și de educație chiar, care se cere întronată și aici.

N. GRIGORE ■

O inițiativă în transportul bucureștean

MAXI-TAXI

— Tovarășe director Ion Filimon, de cîteva luni, este drept nu prea multe, Bucureștiul cunoaște o nouă formă de transport inițiată de I.T.B. : „Maxi-taxi-“ul. Cu toate acestea, populația știe prea puține despre microbuzele introduse de dv. în circulație. De ce ?

— Pentru că nimeni, și nici noi, este foarte adevărat, nu ne-am gîndit la publicitate.

— Deși era necesară...

— Poate ne veți ajuta în acest sens...

— Acesta este și motivul aflării mele în biroul dv. Puteți începe, deci.

— În cursul ultimului trimestru al anului trecut, s-a experimentat, pe o singură linie, de la Complexul „Favorit“, din cartierul Drumul Taberei, sistemul dezvoltat cu începere din luna iulie a anului curent. Concluziile au fost cît se poate de încurajatoare și iată, acum putem arăta că un număr de cca.2 200 de cetățeni sînt transportați, în medie pe zi, de aceste microbuze, ceea ce înseamnă un echivalent de 15 curse de autobuze, considerate a circula la capacitatea lor maximă.

— Din punctul de vedere al pasagerului, ce a adus noua rețeaua de „Maxi-taxi“ ?

— În primul rînd mai multe soluții de legare rapidă și, sperăm, foarte regulată a unor cartiere mai îndepărtate cu centrul orașului, pe toată durata unei zile, cu începere de la orele 6 dimineața și pînă la orele 23,000, cu excepția zilelor de duminică și a sărbătorilor legale. Pe de altă parte, o economie, deoarece, chiar dacă tarifele variază între 3 și 5 lei, făcînd un raport la distanțele parcurse, se ajunge la concluzia că, apelînd la taxiuri cetățeanul ar fi trebuit să plătească aproape 30 de lei, pentru aceleași distanțe. Comoditatea trebuie și ea avută în vedere, deoarece este vorba despre o capacitate de 16 locuri, toate pe scaune, deci se evită aglomerația, cu toate consecințele ei binecunoscute.

— Care este rețeaua actuală a „Maxi-taxi-“urilor ?

— Dispunem de 10 linii. Să le și numesc: 1. Drumul Taberei—Piața Rosetti ; 2. Piața Reșița — Piața Universității ; 3. Bdul. Ion Șulea — Piața Romană ; 4. Șoseaua Pantelimon — Intercontinental ; 5. Bdul Păcii (Militari) — Piața Romană ; 6. Bdul. Macaralei — Piața 1848 ; 7. Șos. Colentina — Piața Romană ; 8. Piața Scînteii — Piața Romană ; 9. Hotel Parc — Parcajul Cina ; 10. Electronica (Pipera) — Intercontinental.

— Cîteva diferențe între taxi și „Maxi-taxi“.

— Maxi-taxi-urile circulă pe un traseu stabilit, durata unei curse nu depășește 20 de minute pentru fiecare linie, intervalul de succedare durează între 9 și 15 minute, staționările la capetele de linii, cel mult 5 minute, programarea numărului de microbuze pe fiecare linie ține seama de necesitățile actuale astfel ca într-o oră să existe cel puțin un microbuz în traseu. Asta înseamnă că cetățeanul își poate face un program în funcție de frecvența maxi-taxiu-rilor, fără a avea surprize. Fiecare traseu are cel mult două stații intermediare, ambele facultative. Cea mai lungă linie este cea dintre Bdul. Metalurgiei și Piața 1848 și măsoară 8,4 km. parcurși în 20 de minute față de 32 de minute cît durează aceeași călătorie cu autobuzele.

— Primele observații privind eficiența.

— Trei linii (1,2 și 3), după primele 10 zile de funcționare, au atins eficiența planificată, cu o încărcare medie de 10 călători pe cursă. Un astfel de microbuz parcurge pe zi, în medie 330—350 km., executînd între 30 și 40 de curse. Pentru că ați vorbit despre publicitate, pot conchide că maxi-taxiurile înseamnă : rapiditate, comoditate, economie.

— Perspective ?

— Probabil o extindere, la anul, în funcție de întregul material documentar pe care-l vom avea la finele lui 1978. Dar pînă atunci, mai este vreme...

MANOLE CÂRȚAN ■

Cine astîmpără cheful unui bătăuș!

După doi ani, Călina Ilina ne trimite o nouă scrisoare, o plîngere, în care își spune of-ul. Soțul ei continuă să fie bolnav și incapabil de muncă, în timp ce acela care l-a bătut se laudă peste tot că nu i se poate întîmpla nimic. Pe scurt, faptele, rememorate, ar fi următoarele. În satul Slătinioara, din Valea Jiului, sînt doi bătrîni, doi momîrlani. Pînă în decembrie 1975, soțul, Călina Petru, se considera om în putere și se ocupa cu creșterea vițelor. Atunci, asupra lui s-a abătut o mare nenorocire, ba chiar mai multe dacă adăugăm și procesele. Prima nenorocire este aceea că în ziua de 14 decembrie 1975, în timp ce bătrîna a mers cu laptele la oraș, soțul s-a dus la a'esul oilor, în satul Sălătruc, vecin cu Slătinioara. Înainte de împărțitul oilor, ciobanii Mucenic Dumitru, Cic Marcu, Călina Aurel și Gălățan Rusu au mîncat și s-au cinstit cu o răchie în casa lui Nelu Semen. Bătrînul Călina Petru a intrat și el în casă, iar Gălățan Rusu i-a dat și lui sticla, să tragă o dușcă, doar erau cuscri. Dar bătrînul refuză și începe să se sfădească pentru că refuzase să participe la plata unor presupuse sume achitate de Gălățan cîtorva proprietari din Gori în varza cărora intraseră oile din vina lui. Gălățan a găsit de cuviință să-i dea nici mai mult, nici mai puțin decît un pumn în gură. Oamenii care erau acolo au sărit și l-au scos afară pe Gălățan, apoi au mers la împărțit oile. În așteptarea rîndului, Călina Petru sta rezemat de gard alături de Voina Petru care avea o bîtă sub braț. Gălățan mai avea de căutat o singură oaie și după ce a găsit-o a trecut neobservat pe la spatele celor doi, a lăsat oaia, a smuls bîta lui Voina și l-a lovit fără milă pe Călina în moalele capului. Oamenii l-au dus la spital la Petroșani, iar bătrîna a anunțat miliția imediat ce a aflat. Un tovarăș milițian a mers la spital să ia o declarație, dar bătrînul nu putea vorbi. În ziua de 29 decembrie i-au dat drumul din spital, deși nu se putea ține pe picioare, avînd, se pare, partea dreaptă paralizată. Bătrînul se simțea tot rău, așa că în 2 ianuarie 1976 l-au dus iarăși la spital la Petroșani, dar a doua zi a fost dat afară fără foaie de ieșire, cum că n-ar avea nimic.

Pe data de 17 ianuarie a fost dus de miliție și procuratură din nou la spital la Petroșani, unde a stat pînă în 23 ale lunii. În acest timp l-au trimis la Hunedoara pentru o radiografie la cap. Bătrînul era tot bolnav și se simțea tare rău așa că si-a căutat sănătatea pe la Timișoara, Sadu, dar cel mai mulțumit a fost la Spitalul „Gh. Marinescu“ din București, unde a stat 10 zile și unde, după expresia bătrînului, „îs doctori tare buni“. Se simțea mai bine, dar nici acum nu putea mișca mîna dreaptă, nu putea folosi nici degetele și piciorul, mai mult îl trăgea după el. Fusese om puternic, n-a umblat niciodată pe la doctori, juca la ioc, era muncitor, făcea de toate, nu s-a avut rău cu nimeni și știa că odată și odată, o să-l ajungă bătrînețele, dar nici așa, să i se tragă de la o bîtă, să ajungă un infirm. Doctorii i-au dat multe certificate medicale, fiecare cu alt diagnostic, l-au scos chiar și bolnav de plămîni, ca și cum mîna ar fi paralizată de la plămîni și nu de la lovitura aceea. Pe 17 februarie 1976, bătrîna a făcut plîngere la miliția din Petroșani. De atunci s-au judecat la Consiliul popular din Petroșani și la Tribunal. A pierdut. Plîngerea s-a respins pe motiv că au făcut-o prea tîrziu. S-a întîrziat cu 5 zile. Ca și cum un om care îl maltratează pe altul, care-l face din om neom, să nu mai fie răspunzător de fapta lui dacă trece un timp anume. Pe 13 august 1976 au avut un nou proces, la Deva, și Gălățan Rusu a cîștigat, cei doi bătrîni fiind obligați prin sentință să plătească și cheltuielile de judecată, 1 300 de lei. Cum s-ar spune, și bătut și cu banii luați.

După apariția în revista noastră a primei scrisori, Călina Petru a primit pe 28 octombrie 1976 cu nr. 436/c/1976 o adresă din partea Procuraturii locale Petroșani, care glăsuia așa: „Urmare sesizării publicate în revista „Flacăra“ nr. 39 din 30 septembrie 1976 privind modul cum a fost soluționată plîngerea penală introdusă de soția dv. împotriva lui Gălățan Rusu, vă comunicăm că Procuratura locală Petroșani, constatînd netemeinicia și nelegalitatea soluției judiciare pronunțate în cauză, a întocmit referat pentru reiudecarea pricinii pe calea recursului extraordinar“. Cercetările au fost reluate astfel că în ședința publică de la 11 aprilie 1977, Tribunalul Suprem, în numele legii, „admite recursul extraordinar declarat de procurorul general“. Clasează sentințele de pînă atunci date de tribunalele Petroșani și Deva. Tribunalul Suprem a trimis judecătoriei Petroșani o adresă în care i-a făcut cunoscut între altele că : „dosarul nr. 361/1977 privind pe Gălățan Rusu a fost trimis la Procuratura locală Petroșani pentru completarea urmăririi penale“. De la Procuratura locală a trecut la miliția municipiului Petroșani, iar de aici, Procuratura locală Petroșani primește doar o adresă nr. 493208/27 octombrie 1977, cu care miliția se descarcă de povara dosarului, adresa se află la Procuratura Petroșani iar dosarul nu.

Misterul ni l-a dezvăluit o adnotare făcută cu creionul pe adresa de la miliție și pe care procurorul șef adjunct de la Petroșani — N. Opreanu — ne-a spus să n-o copiem pentru că ea spune : „Dosarul nu ne-a intrat, fiind ridicat direct de la miliție de către tov. procuror Pop Iosif de la Procuratura județeană Deva înaintea datei de 14.11.1977, fiind luat și dosarul de casă al nostru“.

De aici încolo, cercetările sînt conduse cu mult zel de procurorul Pop Iosif, sînt luate declarații după chipul și asemănarea celor vechi. Eroul nostru, Gălățan, este prezentat ca un îngeraș, om de caracter gata de împăcare și de regrete și fără antecedente penale. Cu toate acestea, amintim că a mai rupt mîna lui Călina Ioan-Ionălut, Anei Gălățan (căreia prin hotărîrea prezentă la dosarul Tribunalului Petroșani, nr. 4 382/1962 i-a plătit despăgubiri civile), i-a mai bătut chiar pe Nelu Semen, pe nașul său Gălățan Traian, iar pe bătrînul Pătru Brîndău l-a snopit în bătaie, i-a dat cu o bîtă în cap tot pe la spate pînă a căzut, după un an bătrînul a răposat, e drept, nu se știe din ce pricini. Își bate și nevasta, o calcă în picioare, acum cu cîtăva vreme în urmă, după spusa lui Călina Ion-Ionălut, semnalist la mina Livezeni, a trebuit s-o ia salvarea. Acum se laudă, ca și alte dăți prin sat că lui nu i se poate întîmpla nimic, că bătrînul poate muri și că lui nu-i este frică de nimeni.

Să revenim la cercetările conduse de procurorul Iosif Pop. Deși Tribunalul Suprem a restituit cauza Procuraturii locale Petroșani pentru a lua măsuri în vederea completării urmăririi penale cu scopul declarat de a stabili cu precizie starea sănătății victimei după agresiune, timpul cît acesta a avut nevoie de îngrijiri și în cazul cînd a rămas cu o invaliditate, dacă este ori nu în raport cu traumatismul suferit, amintim că de la Miliția Petroșani, dosarul a fost deviat spre Iosif Pop fără a mai trece pe la Procuratura locală, cum era normal, de unde, și așa, dumnealui îl putea lua ca reprezentant al unui organ superior, dar nu înainte de a fi măcar înregistrat.

Procurorul Pop s-a adresat medicului legist din Deva pentru expertiză, bătrînul Călina Petru a fost examinat cu atenție dar medicul nu s-a pronunțat asupra numărului de zile necesar pentru îngrijiri medicale în urma traumatismului. În acest caz se impunea o nouă expertiză care de astă dată a fost făcută fără ca persoana cu pricina, adică bătrînul Călina, să fi fost văzut. Cu nr. 6 617/VI/40/1977 din 13.XII.1977, filiala Cluj-Napoca a Institutului de medicină legală eliberează rezultatele unei expertize care a avut loc la aproape doi ani după bătaie, în absența lui Călina Petru și concluziile medicilor legiști, probabil după foile de observații, este că „leziunile au necesitat 16—20 de zile îngrijire medicală (deși bătrînul a stat una peste alta vreo 50 de zile prin spitale n.n.), iar acuzele formulate de sus-numitul Călina Petru au un caracter subiectiv-reactiv și nu au nici o legătură cu traumatismul suferit la data de 14.XII. 1975“. Semnează chiar și dr. V. Quai, șeful filialei. Bătrînul n-a fost în viața lui la Cluj-Napoca, dar își aduce aminte că un tovarăș milițian i-a spus să meargă la miliție să-l vadă doi doctori clujeni, numai că nu s-a dus gîndind că-și bat joc : „Oi fi eu momîrlan, dar prost nu-s, să cred că la miliție îi spital“. Nici noi n-am avea nimic de spus dacă ar fi fost vorba de o expertiză exemplară, și de aceea ne îndoim că justiția se poate lua după asemenea expertize în urma cărora procurorul Pop Iosif a dat ordonanța din 27 decembrie 1977, care consfințește o amnistie plină de triumf a bătăușului.

Nu punem la îndoială justețea amnistiei de care s-a bucurat inculpatul. Ne nedumirește un fapt : acela că Petru Călina a fost maltratat de acest bătăuș notoriu, un fel de spaimă a satului, care aruncă în dreapta și-n stînga pumnii lui, lăudîndu-se totodată că nimeni nu poate să-i vină de hac. În același timp ne nedumirește faptul că lui Petru Călina, victima aceluiași bătăuș, nu numai că nu i se face dreptate, ci dimpotrivă este obligat la cheltuieli de judecată. Cu alte cuvinte îl despăgubește pe cel care a știut să mînuiască bine... bîta. Pentru că, după această judecată, dacă ar fi vorba să ne întrebăm cine plătește, răspunsul ar fi, desigur : „Cum cine ? Tot păgubașul !“.

ION PREDOȘANU ■

Și cu telefonul se umblă pe drumuri

Vineri, 14 iulie, în jurul orelor 10, am intrat cu sfială în cochetul magazin care desface cafea și alte delicatese aflat pe Bd. Bălcescu nr. 26, în ideea cumpărării unui pachet cu cafea. Timp de cîteva minute, singur în magazin, am admirat curățenia și mai ales bunul gust cu care sînt etalate, spre vînzare, mărfurile. Dar neaflîndu-ne într-o sală de expoziție, am tot așteptat simpatica și invariabila întrebare : „Cu ce vă putem servi ?“ Între timp mai apare un cumpărător. Sîntem deci doi. Nimeni nu ne întîmpină. Așteptăm. Peste nu prea multă vreme, apare o tînără vînzătoare care în loc de cuvintele așteptate, ne întreabă brusc ce căutăm în magazin. Cum noi nu intrasem prin efracție și cum pe ușa magazinului nu era nici unul din celebrele anunțuri : „Responsabilul plecat în concediu“ sau „Sîntem la ședință“ am rugat să fim serviți. În locul unei operații de cîteva minute, care era în avantajul ambelor părți — una intrînd în posesia minunatului pliculeț cu cafea, cealaltă contribuind la îndeplinirea planului unității — apare responsabila, care de pe înălțimea pe care i-o conferă funcția, ne poftește afară din magazin deoarece „se predă ambalajul“. Încercăm să arătăm că unitatea se află în orele de program dar mîna responsabilei era de mult în pieptul nostru, înaintînd în pași de operetă : dumneaei,, împingîndu-ne cu mîna, iar noi împinși, cu spatele spre ușă. Ajunși acolo, încercăm să ne legitimăm cerînd și condica de reclamații :

— N-am timp de condică acum ! Și înainte de orice altă ripostă, ușa ne este trîntită în nas.

Apoi reclamațiile :

Formăm numărul 15 40 33 și spunem durerea noastră în vederea unei eventuale anchete. Sîntem rugați să telefonăm la 15 01 10, unde ni se răspunde prompt. Sîntem ascultați și rugați să telefonăm la 16 16 29. Facem numărul indicat. După depănarea întîmplării sîntem rugați să precizăm exact încă o dată profilul și adresa magazinului. Precizăm. Prompt și „competent“ sîntem îndrumați spre tovarășul director Cojocăriță, la 15 01 04. Secretara acestuia ne informează că tovarășul director lipsește. Apoi ne sfătuiește să formăm 16 70 08 și să vorbim cu tovarășul Ungureanu, dumnealui va lua măsuri. Tocmai asta doream și noi : să se ia măsuri ! Formăm repede numărul și iar depănăm povestea, dar cum tovarășul Ungureanu lipsește, ni se recomandă serviciul de aprovizionare. La telefonul 13 92 50 îl căutăm pe tovarășul Fira. Un glas de femeie ne spune că în lipsa șefului o putem informa pe dumneaei. Pentru a șasea oară povestesc. Cred că aveți dreptate, mi se răspunde. Faceți o reclamație în scris. Mă declar mulțumit și doresc să-mi dau adresa pentru a fi chemat cînd vine tovarășul Fira. Cu adresa mea tovarășă îmi mărturisește că nu are ce face și-mi comunică, dintr-o dată, că este foarte ocupată și că de fapt nici nu trebuia să telefonez acolo, deoarece la acest număr răspunde serviciul aprovizionării. Să fac totuși în scris...

Am obosit să telefonez. Mă conformez indicațiilor și fac în scris, dar public. Dar mă întreb cine-mi decontează timpul pierdut cu telefoanele, la numere care, contrar unor invitații afișate, nu găsești solicitudine !

DAN DIACONESCU ■

O invenție nu este un panaceu universal. Se cere și colaborarea altor factori, pentru deplina ei reușită

A fost o discuție dificilă... Nu-l întîlneam pentru prima oară pe inventatorul Ulm Păunel și-i cunoșteam rezerva față de ceea ce unii numesc „publicitate“ și mai știam că este marcat de o rigurozitate ceva mai aparte, în sensul că, pe de o parte, preocupările sale i se par firești iar, pe de alta, și tocmai din acest motiv cred că cercetătorul numit este un caz deosebit, rezultatele au pentru el „simplul“ rol de a-i confirma presupunerile, motive pentru care nu înțelege de ce „trebuie să se bată monedă“ pentru astfel de „întîmplări“. Observasem modul său de a gîndi încă de pe vremea cînd îmi înfățișase și alte reușite ale sale, dintre care se impun a fi amintite cel puțin două : un nou sistem de formare a bateriilor uscate, pentru care, la acea vreme, cam cu 18 ani în urmă, se importa bioxid de mangan deoarece cel autohton avea o mare încărcătură de oxid de fier care-l excludea din start din fabricație pentru motivul că... oxida foarte rapid, dar, împreună cu un alt cercetător, Panaitescu, dacă-mi aduc bine aminte, inginerul Ulm Păunel a vrut să se convingă personal de această imposibilitate de folosire a materiilor prime naționale, ajungînd la concluzia că oxizii erau insolubili în soluția folosită și reprezentau doar un balast, concluzia fiind aceea că trebuia eliminat impactul existent, pentru a se putea utiliza. Sistemul avea să se generalizeze, trecînd de la bateriile uscate la industria de emițătoare, tranzistoare, baterii etc. Cea de a doua invenție a sa duse la fabricarea în țară a acumulatoarelor zinc-argint, care se aduceau tot din import și la prețuri echivalînd cu costul unui autoturism Trabant !

Și de această dată, preocupările inginerului de la Centrul de cercetări terotehnice s-au axat în jurul acumulatoarelor, pentru că el este de părere că trebuie pus capăt risipei care se face în acest domeniu și tocmai într-un moment în care problema economiei de metale și de energie trebuie să se afle în atenția generală, așa cum o cer documentele de partid. C.N.S.T.-ul a orientat cercetarea tocmai spre obținerea unor economii, încheind numeroase contracte de cercetare, cu această temă.

În ce a constat dificultatea convorbirii cu inginerul Ulm Păunel, întrucît, din cele spuse pînă acum, ambii eram de acord ? Interlocutorul meu a pus o condiție : va vorbi despre noua invenție a colectivului din care face parte, dacă vom publica și un foarte succint îndreptar, adresat maselor de consumatori mari și mici, adeseori inconștienți de risipa pe care o fac dar, mai ales, de importantele economii pe care le pot aduce în beneficiul general. La rîndul meu, și cu aceasta aveam să cădem de acord, am propus ca recomandările sale să fie inserate în finalul discuției.

Și iată acum despre ce este vorba. O dată cu epuizarea unei baterii, pe care cel care a folosit-o o consideră bună de aruncat (ceea ce și face, de cele mai multe ori, chiar la colțul celei mai apropiate străzi, fără a se gîndi că anumite procese chimice continuă și poluează astfel atmosfera) se abandonează și plăcile incluse în baterie (deci metale : cupru, zinc, plumb). Raportat la numărul deținătorilor de autoturisme, la transporturile aeriene, navale, feroviare și la cel rutier de stat, „mica“ risipă devine uriașă. De pildă, la I.T.B., pe lîngă care funcționează centrul de cercetări terotehnice, s-a calculat că s-ar putea economisi anual 1 500 000 și 76 tone de plumb, dacă invenția colectivului despre care am amintit ar începe să se aplice (ea a fost depusă pentru brevetare încă în cursul anului trecut).

— Viața unei baterii, bine îngrijite și exploatate, subliniez acest lucru, și care va beneficia și de punerea în aplicare a invenției, poate dura și 10 și 12 ani. Cu alte cuvinte, descoperirea noastră, care nu este altceva decît un lichid aditiv, ce se adaugă în cel electrolitic existent în acumulator, poate prelungi cu cel puțin 20% funcționarea acesteia. După cum se știe, România importă cam o treime din plumbul care-i este necesar, prin urmare consumul lui se cere a fi foarte chibzuit. Fără a fi economist, îmi dau totuși perfect de bine seama că făcînd o baterie să funcționeze, hai să nu zic 12 ani, dar 8, în loc de unul ori 3, se obțin, pe ansamblul consumului național, uriașe economii de metal. De aceea, revin iarăși la cele spuse anterior, în legătură cu cei care folosesc acumulatoare, considerînd că sînt două căi de a realiza economiile dorite : să-i învățăm pe oameni cum să nu distrugă acumulatoarele și să-i ajutăm, apoi, cu aditivul pus la punct de noi.

— După cum știu acest lichid a fost realizat de dv. și de ceilalți membri ai colectivului cu care ați lucrat, pentru prima oară în țară.

— Pe piețele străine există astfel de produse, dar nimeni nu ne-a învățat cum să le facem și nici nu așteptam așa ceva. El a fost realizat, după ani de cercetări, și constă în cîțiva ingredienți, de ordinul homeopatiei, care se dizolvă în apă distilată și se introduc în lichidul electrolitic de acid sulfuric al bateriei. Fiecare dintre ei acționează, pe rînd, influențînd grătarul plăcilor pozitive, pe al celor negative, asupra procesului de autodescărcare și așa mai departe, fenomenul de coroziune fiind întîrziat ; toate aceste elemente contribuie la prelungirea vieții unui acumulator. Beneficiul este înregistrat și de stat, dar și de deținătorii de autovehicule, pentru că, se știe, o baterie pentru un autoturism costă în jur de 1 000 de lei. Mari avantaje se obțin și în exploatarea pe timp de iarnă, cînd motoarele pornesc mult mai ușor.

Și acum, iată cele cîteva recomandări pe care am promis să le inserăm : instalația electrică a oricărui vehicul, care folosește o baterie, trebuie să fie bine pusă la punct, pentru a nu „fura“ curent. Inginerul Ulm Păunel m-a asigurat că din miile de baterii care i-au trecut prin mînă nici una nu era corect întreținută, fie că lucra pe un electrocar, tractor, autocamion, avion și așa mai departe, drept care iată ce anume recomandă în continuare : după formarea și încărcarea bateriei să nu se adauge altceva decît apă distilată și nu apă de băut, fie ea și din cel mai cristalin izvor, pentru că orice alt soi de apă conține, mai ales, clor sau calcar, substanțe care reduc durata de funcționare a acesteia ; între bornele acumulatorului să nu existe nici o picătură de apă ; bușoanele să fie curate iar orificiile, pe care le au, să fie destupate, pentru ca acumulatorul să „respire“ ; iarna, o dată la două săptămîni, bateria să fie încărcată la curenți mici.

— Vedeți dv., în această materie, deși ceea ce spun ar putea să apară unora curios, se cere un salt în mentalitatea celor care folosesc, la locurile lor de muncă ori în interes personal, un vehicul dotat cu baterie (și zona este foarte largă, de la agricultură la aviație) în ceea ce privește întreținerea lor. Au apărut și cărți, cu acest subiect, dar cel mai simplu este să se facă un instructaj elementar, la locul de producție și un control riguros al respectării lui. Ca membru al colectivului de inventatori ai lichidului aditiv v-ați fi așteptat, poate, să spun că de aci înainte acumulatoarele pot fi folosite oricum, preparatul nostru salvîndu-le de la moarte. Ceea ce n-am de gînd să fac și sînt, nu mă îndoiesc nici o clipă, în asentimentul colegilor mei, alături de care am muncit.

EMIL LEONARD ■

Vasile Pavel și-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii!

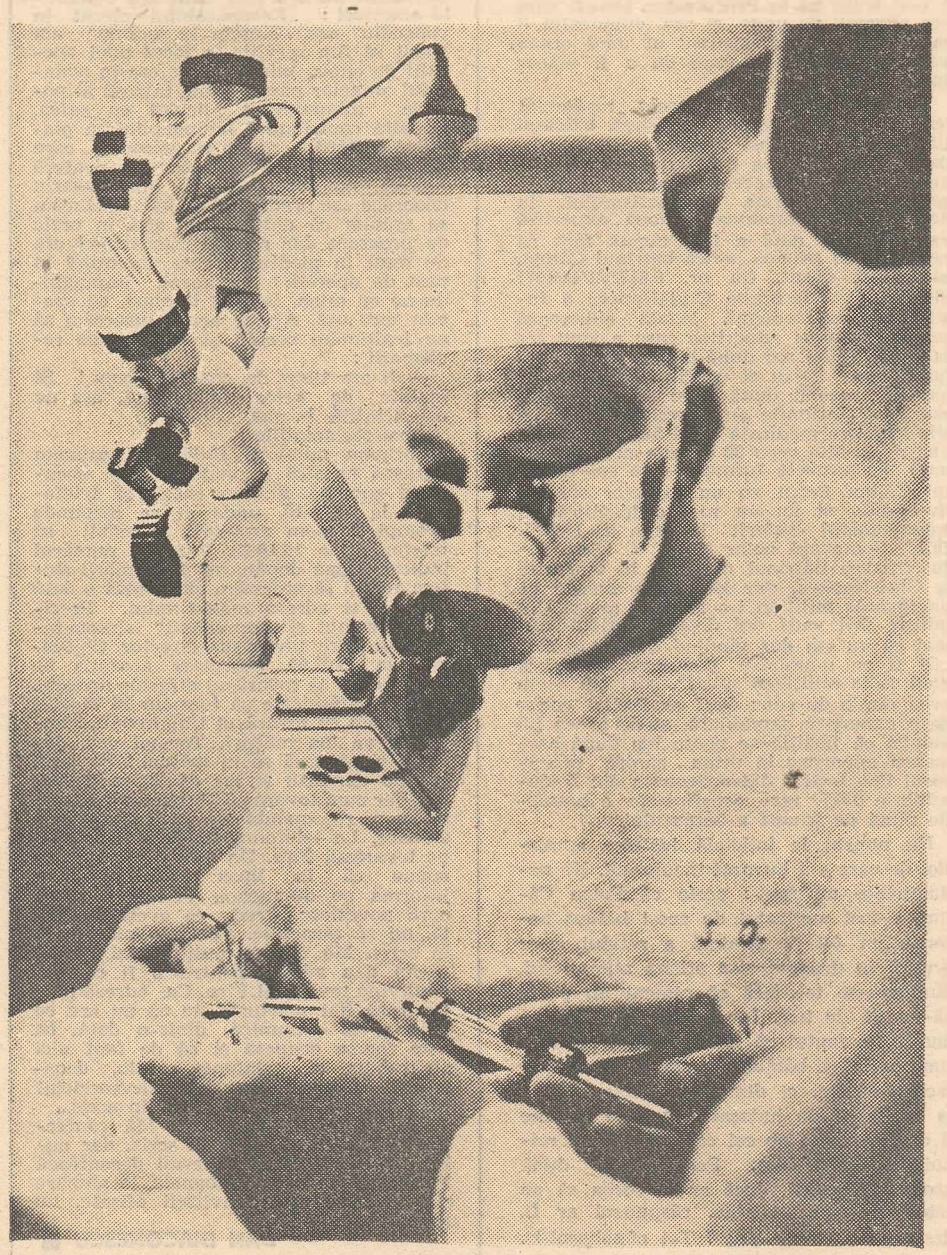

Operează profesorul Mircea Olteanu

(Urmare din pag. 1)

Cum spuneam, nenorocirea lui Vasile Pavel a început în urmă cu 8 ani, mai exact în iulie 1971, cînd muncitorul Întreprinderii de țevi din Roman, rămas de tînăr fără ochiul stîng, pierdut într-un accident, s-a rănit și la celălalt. Făceam niște sufe pentru ridicat sarcini, își aduce aminte, cînd mi-a sărit un șpan în ochi. O sîrmă. Am pus mîna și-am scos-o, dar am simțit că nu mai văd, ca și cum o ceață lăptoasă mi s-ar fi întins înainte.

Au urmat, firește, căutările pe la diverși specialiști. Mai întîi la Roman, apoi la Iași, după aceea la București. În noiembrie 1971 și în martie 1972, știe exact anii, lunile, zilele, ba chiar și orele, Vasile Pavel a fost supus la intervenții chirurgicale complicate, oftalmologii ieșeni încercînd să exploateze la maximum fărîma de cornee rămasă necompromisă la ochiul drept. Mi-au răsucit corneea, zice, dar fără nici un folos. Distingeam lumina, vedeam din ce parte vine, dar mai mult nu. Apoi, după un timp, ochiul mi se stingea de tot și era nevoie ca Maria să mă poarte de mînă, ca pe un copil. Sau, ca să fim corecți cu termenul, ca pe un orb.

Tot căutînd, în septembrie 1972, Vasile Pavel a ajuns la București, la clinica profesorului Mircea Olteanu, unul dintre pionierii transplantului de cornee. Analizîndu-l, profesorul a constatat opacizarea corneei și a cristalinului, aderența irisului la cornee și apariția unor fenomene de glaucom secundar, în condițiile în care, ca o infimă rază de speranță pentru bolnav, nervul optic era activ. A procedat atunci, pe cale chirurgicală, la schimbarea polului anterior al ochiului și înlocuirea lui cu material uman, recoltat de la cadavru. Dar prima încercare n-a reușit. Ochiul lui Vasile Pavel, explică profesorul, fusese supus la prea multe. Noua cornee a fost repede respinsă, prin necrozarea țesutului viu dimprejur. Din aceleași motive, n-a reușit nici cel de-al doilea transplant, efectuat în martie 1976, cum zice careva, în disperare de cauză. Noua cornee n-a fost tolerată, s-a vascularizat după cîteva luni, s-a ulcerat și s-a infectat. Vasile Pavel reîntorcîndu-se în întuneric.

Părea că n-a mai rămas nici o șansă pentru Vasile Pavel, dar profesorul Mircea Olteanu a vrut să fie altfel. După o analiză lucidă a posibilităților tehnice și profesionale ale clinicii pe care o conduce, eminentul specialist a decis, la începutul acestui an, să introducă în ochiul drept al moldoveanului din Săbăuani — pentru prima dată în istoria oftalmologiei românești — o proteză de cornee și cristalin, numită științific facokeratoproteză. Instalarea ei s-a declanșat la 18 aprilie, într-o vineri, după cum își aminteste bolnavul. Ajutat de o echipă operatorie de elită, formată din medicii Elena Iordache, Mihai Pop și Constantin Ispășoiu, precum și din asistentele Mariana Robea și Maria Iancu, profesorul a introdus în grosimea corneei o ramă metalică prevăzută, tocmai în scopul fixării corneei, cu găurele. Mai simplu vorbind, un fel de sită dintr-un material seminobil, în centrul căreia fusese lăsată o peliculă neoptică de polimetacrilat, cu diametrul de cîțiva milimetri. Firește, întreaga operație s-a desfășurat sub microscop, utilizînd masa plastică în ideea că — spre deosebire de corneea transplantată — nu va fi invadată de vase și, implicit, respinsă de organism, prin necrozare.

Au urmat, desigur, cîteva zile încordate. Îndrăznind să abordeze facokeratoproteza, metodă folosită numai în trei centre oftalmologice din lume, la Barcelona, Moscova și New York, de reputații profesori Barraquer, Fedorov și, respectiv, Cardona, șefi de școală și deschizători de drumuri, folosită nu totdeauna, cu rezultate scontate, Mircea Olteanu demonstrase capacitatea și valoarea deosebită ale oftalmologiei românești, numai că, în medicină, intențiile și îndrăzneala nu reprezintă automat pași înainte și semne de progres. La 25 aprilie însă Vasile Pavel a părăsit clinica de la Spitalul militar central, arătînd o tolerare dintre cele mai bune, confirmîndu-i profesorului Olteanu că n-a greșit, că se află, dînsul și colectivul în fruntea căruia lucrează, pe un drum drept, la capătul căruia își vor redobîndi vederea o sumedenie de nevăzători, ajunși în nenorocire din cauza unor arsuri cu baze sau cu acizi, prin opacități corneene vascularizate.

Recent, s-a desfășurat cea de a doua etapă a montării facokeratoprotezei. Ea a constat în scoaterea — de asemenea, sub microscop — a peliculei din centrul cadranului și în înlocuirea ei cu un dioptru sterilizat reprezentînd, de fapt, o lentilă de cîțiva milimetri, capabilă să adune 65 de dioptrii, cele 45 ale corneei și cele 20 ale cristalinului. Pentru ca tensiunea oculară să rămînă scăzută, pentru ca umoarea apoasă să nu curgă, intervenția s-a realizat în condiții de anestezie generală, bolnavul suportînd fără dificultăți o operație pe cît de spectaculoasă — s-a forat în adîncimea ochiului, dioptrul s-a însurubat, s-au folosit materiale vizibile numai prin intermediul microscopului etc. — pe atît de eficientă, înaintînd mari promisiuni în combaterea cecității absolute.

Întreaga operație a fost filmată, devenind astfel un document științific și un instrument pedagogic de excepțională importanță.

★

— Ce-ai vrea să faci, nea Vasile ?

Cel întrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Săbăuani, județul Neamț, nu se încumetă la răspuns. Tace. Alături, soția sa, cu care împarte viața de 30 de ani și bucuria de cîteva zile, îl îndeamnă să zică.

— Vreau să citesc.

— Ce să citești ?

— Ziarul. Pînă acum mi l-o citit Maria.

Tace. Tăcem și noi, amintindu-ne tulburați că în ochiul drept al bărbatului de pe canapea s-a montat o lentilă. Direct în globul ocular. Cu șurubelnița. Cu cheia. Vasile Pavel se ridică, spre a lua un pahar cu apă. Nu varsă nici o picătură. Îl bea cu sete. Apoi se întoarce spre omul a cărui mîini binecuvîntate i-au redat vederea și zice, de parcă ar continua o discuție oprită cu o clipă mai devreme :

— Văd, tovarășe profesor. Văd, cum să vă mulțumesc ?

Scumpi la tărîțe, ieftini la matrițe!

O provocare la care nu putem rămîne indiferenți : cinci sute de mii în schimbul a cincizeci de milioane !

Pentru a urmări acest articol nu este nevoie de nici un fel de cunoștințe tehnice deosebite, se cere doar să fi stăpîn pe cele patru operații aritmetice și pe propriî nervi. Să începem, așadar, cum se cuvine, cu **primo tempo.**

Există în industrie scule care realizează forma pieselor pornind de la semifabricate ; ele se numesc matrițe și sînt un soi de tipare unde se așază blocul de metal care, prin presare, capătă forma dorită. (Ne cerem scuze pentru aceste explicații elementare, familiare, probabil, imensei majorități a cititorilor noștri.) Aproape o jumătate din piesele produse în industria constructoare de mașini se obțin, prin deformarea la cald, cu ajutorul acestor matrițe, care concură, în fapt, la fabricarea a **zeci de mii** de tipuri de piese — de la pinioane, axe, bolțuri, biele și arbori cotiți la foarfeci, linguri și robinete. Practic, nu există uzină constructoare de mașini care să nu folosească matrițe. Evident, dacă ele vor fi mai rezistente și se vor uza mai încet, vor trebui înlocuite mai rar, iar prețul de cost al multitudinii de piese la a căror producere contribuie, va scădea. Concluzia: măriți rezistența matrițelor!

UN BREVET DE VIAȚĂ LUNGĂ

S-a constatat mai demult că, prin difuzie în corpul matriței, cromul îi mărește considerabil durabilitatea, motiv pentru care în ultimii ani specialiști din întreaga lume și-au concentrat atenția și eforturile pentru a elabora cele mai eficiente metode de cromizare. S-au înregistrat zeci de brevete franceze, vest-germane, belgiene, sovietice, japoneze și unul indian, au apărut numeroase articole în reviste de prestigiu din S.U.A., Uniunea Sovietică, Japonia, Polonia, Elveția, Republica Democrată Germană : „Die Technik", „Neue Hütte", „Metal Progress", „Traitement termique", „Japan Metal Finishing", „Schiff und Haffen", „Automobile Engineering" și multe altele; Conferința europeană pentru săruri topite s-a ocupat și ea de această problemă majoră și de mare actualitate. Pe scurt, în lume, îndeosebi în țările dezvoltate, se desfășoară o cursă cu obstacole sui-generis, care însă nu presupune un singur cîștigător, soluțiile tehnice posibile fiind felurite. În acest context internațional apare ca un motiv de mîndrie pentru țara noastră faptul că un grup de specialiști, condus de inginerul Nicolae Dinu Ionescu, de la Laboratorul de tratamente termice al Institutului de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, a reușit să dea o rezolvare originală, brevetînd acum cîțiva ani, sub numărul 61 198 (dosar O.S.I.M. numărul 74 567) un „Procedeu și amestec de cromizare prin difuzie", ieftin și deosebit de eficient, întrucît dublează, în medie, durabilitatea matrițelor astfel tratate. De reținut că aceste excelente rezultate nu s-au obținut numai în condiții de laborator — uneori atît de înșelătoare și de nesemnificative pentru transpunerea la scară industrială — ci în producția curentă de uzină.

Cîteva zeci de matrițe cromizate după procedeul românesc au lucrat timp de un an și mai bine, în paralel cu matrițe obișnuite, la Întreprinderea de camioane și Întreprinderea de tractoare din Brașov, la „Unio" — Satu Mare, la „Autobuzul" și „INOX" din București.

Matrițele cromizate au funcționat, în cele cinci întreprinderi, pînă la completa uzare și apoi s-au comparat performanțele cu acelea ale matrițelor obișnuite, folosite în aceleași ateliere, deci în condiții de producție absolut identice. Succes deplin! S-au observat creșteri ale durabilității de la 50 la sută la 200 la sută, în funcție de tipul de matriță, de specificul și de gradul de dificultate al operațiilor de prelucrare. Așadar, în medie, o sporire a rezistenței cu 100 la sută. Să mai adăugăm că procedeul, după cum o atestă specialiștii, e simplu, netoxic, nu necesită utilaje specializate, iar prețul de cost adăugat prin cromizare nu depășește doi, trei bani la kilogram. S-a calculat că la o matriță de cîteva sute de kilograme, manopera și materialul necesare pentru cromizare este de ordinul a 20—30 de lei. Repetăm, aceste cifre nu sînt rodul unor speculații de laborator sau de birou, ci încorporează rezultatele unor îndelungi și amănunțite experimentări în cinci mari întreprinderi industriale.

— Care ar fi rentabilitatea pentru economia națională, tovarășe inginer Nicolae Dinu Ionescu? Nu vă cer cifra exactă, doar un ordin de mărime.

— Simplu. O matriță costă între 2 000 lei și 5 000 lei. O întreprindere constructoare de mașini de mărime medie consumă anual sute de asemenea matrițe — care se uzează relativ repede — deci investește în ele o sumă variind între o jumătate de milion de lei și un milion. În întreaga industrie constructoare de mașini costul matrițelor este, anual, de ordinul zecilor de milioane de lei, poate chiar depășește „suta". Deoarece procedeul brevetat de noi le **dublează,** în medie, viața, ordinul de mărime al beneficiilor realizate pe această cale ar fi de 50 milioane de lei: în loc să cheltuiesc 100 milioane într-un an, îi cheltuiesc în doi! Firește, discutăm, din nou, doar despre ordine de mărime.

— Totul pare foarte simplu. Ce mai rămîne de făcut?

— Un fleac: să se aplice brevetul!

Urmează **secundo tempo.** Sîntem convinși că va fi încoronat de un sfîrșit fericit. Să mergem însă pe firul povestirii.

CINE PIERDE CIȘTIGĂ

— Pentru cromizare — explică interlocutorul nostru — este necesară pulbere de ferocrom. Sub formă de bulgări, ferocromul este utilizat mai în toate turnătoriile și costă o nimica toată: cîțiva lei. Noi l-am cumpărat cu cinci lei kilogramul de la turnătoria „23 August". De fapt, în multe turnătorii ți se dă oricînd, pe gratis, un braț de ferocrom, deoarece costă mai mult hîrtiile și operațiile de contabilizare decît face materialul. Dar asta să nu scrieți. Pentru cromizarea urmărită de noi, bulgării trebuiau însă mai întîi transformați în pulbere, operație tehnică extrem de simplă, de care însă nimeni nu vroia să se ocupe, nefiind trecută în plan. După multe alergături și vane insistențe mi-am adus aminte de un fost coleg, azi inginer șef la o mare întreprindere bucureșteană. **Pentru cauză,** nu am ezitat să fac uz de ceea ce în mod peiorativ unii denumesc **relații personale** și am obținut de la el ca să ne pună la dispoziție un cuptor, înainte de intrarea sa în reparație. Ultima șarjă ne aparținea! Și astfel am realizat cam o mie de kilograme de pulbere de ferocrom. Să nu credeți că a fost simplu. Sute de ore, răsfirate pe întinsul unui an, a pierdut colegul meu și coautor al brevetului, inginerul Constantin Trăistaru, în acest scop. E drept, nu a fost o activitate prea economică pentru un cercetător de înaltă calificare, dar a meritat, căci fără pulbere nu puteam începe experimentările, care, cum ați văzut, s-au desfășurat cu succes.

— Și apoi?

— Și apoi nimic. Brevetul a rămas literă moartă, fiindcă... metoda noastră era prea eficientă, necesita prea puțină materie primă. Absurd, dar adevărat. Pentru cromizarea tuturor matrițelor utilizate în industria constructoare de mașini ar fi nevoie, după calculele noastre, cam de cinci tone de pulbere de ferocrom. Poate chiar mai puțin. Or, ni s-a explicat că nu este rentabilă producția unei cantități atît de mici. Dacă ar fi fost nevoie de o mie de tone, atunci, da, totul s-ar fi rezolvat lesne, dar cinci tone... Nu e rentabil, cuptorul ar lucra în pierdere. Dar la să vedem ce fel de pierdere. Iată un calcul simplu: producția pulberii, cinci tone anual, ar costa cam 300 000—400 000 de lei, în care s-ar include regia, materialul și manopera. La care s-ar adăuga manopera, cu totul neglijabilă, pentru cromizarea matrițelor. Procedeul este atît de simplu, încît un singur muncitor de categoria a treia ar rezolva problema pe o întreagă uzină — și încă i-ar mai rămîne timp și pentru alte munci. Așadar, cheltuiala totală anuală pe ansamblul economiei naționale pentru aplicarea noului procedeu nu ar depăși o jumătate de milion de lei, cu un beneficiu de circa 50 de milioane. Cine cîștigă? Cine pierde? Nouă ni se spune: „Descurcați-vă!", dar mărturisim că după anul pierdut pentru o mie de kilograme de pulbere nu am avut tăria de caracter și nici timpul — la urma urmei, aceasta este o activitate în afara atribuțiilor și sarcinilor curente — ca să luăm lucrurile de la capăt. Dealtfel cu o perspectivă de succes destul de îndoielnică: oare cum am fi putut noi — sau chiar conducerea institutului — convinge pe cineva să producă **în pierdere?!** Poate importul ar fi rezolvat problema (după cum am arătat, nu este un material scump, deficitar), dar...

— Nu s-au făcut forme, referate, propuneri, adrese?

— Hîrtiile nu țin de cald, chiar dacă noi, prin profesiune, lucrăm exclusiv pentru sectoarele calde. De fapt, toată lumea ne dă dreptate, spune că trebuie făcut ceva, dar nimeni nu a avut curajul să introducă „pierderea" în planul **său** și nu am înaintat cu un pas.

Bătrînii rîdeau pe sub mustață de cei care se scumpeau la tărîțe și nu se sinchiseau de făină. Sîntem convinși că în cazul de față istoria nu se va repeta și că, pînă la urmă, se va înțelege că uneori cine pierde, cîștigă. Chiar și 50 de milioane.

LIONEL NIȚESCU

Alergenii timișoreanului Ionel Dinu
De la brevetare pînă la omologare, pași mărunți și... obstrucții

Zilele trecute, doctorul Ionel Dinu, creatorul celor dintîi alergeni produși în țara noastră, ne-a prezentat cîteva noutăți referitoare la cercetările sale științifice, despre care *Flacăra* a mai scris în septembrie și în decembrie 1977, fără ca rezultatul să fie altul decît circulația mai intensă a unor hîrtii mai mult sau mai puțin apăsate de ștampile și iscălituri. De aici trebuie pornit și articolul de față, dorind să reamintim că, deși avizele Ministerului Sănătății și ale Institutului de cercetare și control al medicamentelor au fost acordate alergenilor inventați de dr. Dinu încă din iunie 1976, iată că se împlinesc doi ani de zile de cînd, tergiversîndu-se o problemă minoră — adică locul de producere a noilor medicamente, ba Iași, ba București și numai în final Timișoara, orașul cerut de omul de știință... timișorean —, timpul s-a scurs fără prea mare folos, astfel încît de o importantă descoperire a medicinei românești bolnavii au profitat într-un mod nu tocmai legal, însă eficient. La ora actuală, deci în sfîrșit, urmare a interesului manifestat de organele locale de partid și de stat, de Direcția sanitară a județului Timiș (director — dr. Ioan Lighezan), alergenii se produc la Centrul de igienă și sănătate publică din Timișoara, unde s-au amenajat trei încăperi și laboratoarele cuvenite, stabilindu-se și personalul calificat, Spitalul județean — titularul brevetului de invenție, conform dorinței doctorului Dinu — investind sume serioase în această acțiune. Și, cum înzestrarea tehnică este încă în plină desfășurare, cei 60 de alergeni „născociți" de un român s-au trezit, chiar pe piața internă, cu oferta unor firme străine de a construi, prin cooperare, fabrici de profil, excluzînd, însă, izbînzile noastre științifice. În tot acest timp, mii de oameni suferă de alergii atît de diverse și atît de păcătoase, de la strănut, la scărpinat, de la urticarie la astmă, stare care ar fi fost ușor de eradicat, adică la îndemîna medicilor români, dacă nu apăreau manifestări ale orgoliului nemăsurat al unor cadre de decizie subiectivă, orgolii păgubitoare față de care intervenția ministerului se arată indulgentă. Ambiții inexplicabile într-un fel deoarece producerea alergenilor este cea mai simplă întreprindere, după cum semnalam în *Flacăra,* „cu o mînă de fin mucegăit făcîndu-se mari economii valutare" și, știm acum în plus, obținîndu-se însemnate venituri prin exportul virtual al medicamentului.

Totuși, o bună colaborare a stabilit dr. Dinu cu valorosul alergolog bucureștean, prof. dr. doc. E. Seropian, căruia i-a predat o trusă completă de alergeni pentru a face o testare comparativă cu cele existente la noi, adică importate ; conjugînd această conlucrare cu producerea cît mai grabnică a alergenilor la centrul timișorean, se speră în omologarea rapidă a medicamentelor, astfel încît, la 1 ianuarie a cam îndepărtatului an 1979, alergenii românești să se producă pe scară largă și să se găsească în farmaciile din țară, moment care va putea declanșa ieșirea lor în lume, spre o piață foarte scumpă și care se va putea echilibra prin concurența calității și a prețului alor noștri. Trebuie adăugat că dr. Dinu nu are de gînd să pună capăt cercetărilor sale ; alături de prof. dr. doc. Leonida Georgescu, directorul Centrului de igienă și sănătate publică din Timișoara, un apreciat anatomopatolog, de ceilalți colaboratori, între care dr. Nelly Dinu, bacteriolog, dr. Virgil Lupea, dr. Valeriu Popovici, ambii doctori în chimie și farmacie, următorul pas de răsunet va fi brevetarea unor alergeni pentru testarea întregii game de medicamente — un nou pionierat românesc și o importantă contribuție la medicina mondială, unde, pînă acum, doar penicilina „se bucură" de un asemenea control.

Reamintind, în final, că alergenii inventați și-au prelungit cu cel puțin un an stadiul de laborator, sperăm că viitorii vor avea o cale mai deschisă spre bolnavi, spre sporirea prestigiului medicilor și științei românești. Pînă atunci, reținem o dorință, sugestie a dr. Ionel Dinu : în Spitalul județean din Timișoara să se amenajeze un staționar cu 20—25 de paturi pentru bolnavii de alergii complicate. O supunem atenției factorilor de răspundere încrezători că va fi analizată corespunzător.

ION TIMIȘANU

ELENA GRECULESI — Țărancă din Apuseni (detaliu)

„Independența" — Sibiu, o marcă industrială, dar și umană, de cea mai nobilă calitate

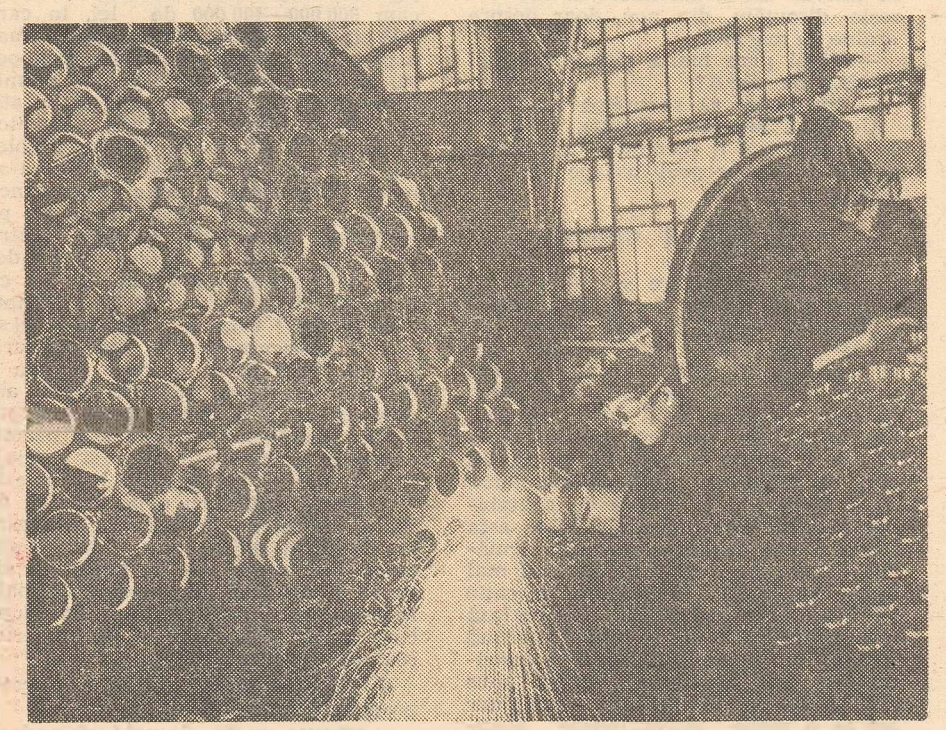

De la Muzeul Brukenthal, adică din centrul Sibiului, cale de cinci minute, trecînd pe sub monumentul care se cheamă din vechi „Podul Minciunilor", ajungi la întreprinderea „Independența". „Independența" este una din uzinele-emblemă ale industriei constructoare de mașini din România. Și vom vedea îndată de ce.

Înainte de naționalizare, fabrica era a unui ins pe nume Rieger și producea unelte și mașini agricole și plăci pentru gurile de canalizare. Lîngă ea se afla și o cazangerie, proprietatea fraților Fabricius (cu care, ulterior, „Independența" a fuzionat).

Nimeni nu-și mai amintește cine a fost cu ideea ca întreprinderea naționalizată să se numească „Independența". Cert este că acest nume avea multiple și profunde semnificații.

„Tinerii care n-au cunoscut această uzină altfel de cum arată astăzi zimbesc privind fotografiile în care sînt înfățișate fostele hale, fostele ateliere. Și mai că nu-i cred pe veteranii noștri cînd îi aud vorbind despre ceea ce a fost cu numai trei decenii în urmă", ne spune Liviu Paștiu, secretarul comitetului de partid.

Ascensiunea făbricuței de ieri spre moderna uzină de azi este — o putem spune fără să ezităm — spectaculoasă. Notăm, ca dovadă, cele spuse de inginerul Mircea Florian, șeful serviciului plan-dezvoltare: „Față de anul 1950, producția globală a crescut de aproape 90 de ori, productivitatea muncii de 18 ori, personalul muncitor de peste 10 ori. Întreaga producție a anului 1949 se realizează astăzi în numai două zile. Valoarea mijloacelor fixe a sporit de peste 145 de ori". Sînt cifre care ne scutesc de alte comentarii privind evoluția acestei fabrici devenite astăzi „mecanicul-șef al țării". O fabrică pe porțile căreia au ieșit mii și mii de mașini, instalații, agregate, construcții metalice, unicate, necesare dotării industriei românești.

„Nu cred să existe vreo întreprindere în țară unde marca uzinei noastre să nu fie prezentă la loc de frunte", susține Sabin Onețiu, inginerul-șef al „Independenței".

„Îndemnurile și sprijinul pe care ni le-a acordat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru efectuate și în întreprinderea noastră, ne-au ajutat să trecem peste greutăți, să sporim producția, să îmbunătățim calitatea produselor, să realizăm instalații și mașini tot mai complexe, la nivelul tehnicii mondiale, să contribuim la reducerea importului, la obținerea unor importante economii valutare", subliniază Mirion Munteanu, secretar adjunct al comitetului de partid.

Imediat după naționalizare, mașinile agricole încep să fie înlocuite cu alte produse, cerute de noua industrie românească. Începutul a fost făcut cu cardele — agregate de confecționat fire textile din lînă sau deșeuri — care pînă atunci se importau. Unicate fiind, fabricarea lor a pus foarte multe probleme, între care, cea rezolvată cu mai mare greutate a fost îndreptarea liniarelor. Pînă la urmă, Ioan Iridon, Io Pal, Samoilă Mîndreanu au izbutit să le realizeze la nivelul de calitate asemănător celor importate din Anglia. În anul 1950, la prima expoziție națională, „Independența" s-a prezentat cu carde, motoare cu explozie stabile pentru acționarea grupurilor electrogene, motopompe, pompe de mare capacitate, prese pentru vinificație, malaxoare mecanice pentru frămîntat pîine. Ce mîndru a fost la această expoziție reprezentantul „Independenței", unul din proprietarii și producătorii ei, muncitorul Ovidiu Liviu Făgețeanu, omul care astăzi conduce o echipă formată din aproape 60 de oameni!

Utilaje pentru siderurgie, pentru turnătorii, cuptoare de tratamente termice secundare, utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, utilaje pentru industria chimică, pentru extragerea și prelucrarea țițeiului, a stufului, a celulozei și hîrtiei, utilaje hidroenergetice, lanțuri cu role, unelte pneumatice — formează, în mare, gama produselor care se fabrică azi la „Independența", multe din ele unicate, cu înalte caracteristici tehnice. Astfel, spre exemplu, conducta forțată pentru hidrocentrala de pe Lotru — care, la ieșire, trebuie să reziste la o presiune de 80 de atmosfere, se plasează ca performanță pe locul al doilea pe plan mondial după conducta forțată a hidrocentralei „Roseland" din Franța —, a fost realizată de Ioan Stimeriu și oamenii săi. La fel, conductele forțate de la Mărișel, Sugag, Gîlceag, Motru. Utilajele și construcțiile metalice speciale, pentru metalurgia neferoasă de la Copșa Mică și Combinatul petrochimic de la Brazi, ca și o bună parte din cele montate la Hunedoara, poartă semnăturile oamenilor din echipa lăcătușului de înaltă calificare Andrei Tripon. Podurile-bascule din gările noastre au fost lucrate de echipa condusă de Ioan Maer. Echipa lui Gheorghe Sasu muncește la montarea uneltelor pneumatice. Atelierul condus de Carol Henter fabrică lanțurile cu role. Dar cîte exemple de acest fel nu pot fi date!

★

Marca „Independenței" — făurită de astfel de oameni — înseamnă azi nu numai o impresionantă creștere a producției, ci și exigențe mari, mereu mai înalte, privind noua calitate a muncii, ridicarea eficienței ei.

Maistrul Vasile Gîndilă este șeful atelierului de modele pentru turnătorie. „De calitatea modelului depinde calitatea piesei turnate", zice el, în vreme ce mergeam la magazia de modele. Nu-mi închipuiam că poate exista și așa ceva, o astfel de magazie. Pe zeci de rafturi, într-o hală mare, sînt vreo sută de mii de modele folosite pentru piesele turnate la „Independența" în ultimii cinci ani. „După cinci ani, le casăm", mă lămurește maistrul. Și, tot el: „Dacă s-ar gîndi cineva de la minister să întocmească un catalog pe țară cu toate modelele mai importante, mai deosebite, existente în magaziile turnătoriilor, să știți că s-ar economisi multe zeci de milioane de lei pe an. Pentru că o piesă care nu se mai toarnă la Sibiu, dar se toarnă la Tîrgoviște, are nevoie de model. Și de ce să se cheltuiască manoperă și materiale pentru confecționarea ei, cînd ea există și doar trebuie dusă de la Sibiu la Tîrgoviște? S-ar economisi și timp, și productivitate, și bani, și tot ce vreți". Ideea ni se pare interesantă, demnă de a fi studiată și pusă în aplicare. Poate că cineva se va gîndi s-o materializeze. Cineva din cadrul ministerului de resort.

La „Independența", cei tineri nu mai „fură" meseria de la cei vîrstnici. O învață. Grupul școlar al întreprinderii numără peste 2500 de elevi. Tinerii veniți de prin alte părți la „Independența" să învețe o meserie, să muncească, nu mai bat în porțile caselor din oraș căutînd găzduire. Le stau la dispoziție șapte cămine pentru nefamiliști în care locuiesc mai mult de 2000 de muncitori. Cluburi, biblioteci, cercuri de inovatori, cercuri de limbi străine le asigură oamenilor muncii de la „Independența" locuri și prilejuri deosebite pentru petrecerea timpului liber în mod util și plăcut.

În fostul „Turn al fierarilor", rămas din vremea breslelor, turn aflat în incinta întreprinderii, au fost amenajate ateliere pentru amatorii de pictură, sculptură și foto, pentru artiștii amatori ai întreprinderii. Și o sală de expoziție.

„Independența"-Sibiu este astăzi o marcă industrială — dar și o marcă umană — de cea mai nobilă calitate.

RADU SELEJAN ■

(Urmare din pag. I)

atras atenția că Tomnaticul e localitate și nu sat, asta și pentru că de vină e Lovrinul, centrul de comună, oraș ca mîine, care s-a așezat prea aproape de Gottlob și Vizejdia, sate, tot așa cum de vină e Sînnicolau Mare care e... mare și urbe de prin '42 și că amîndouă rămân, totuși, localități, spre împăcare. Știu despre Tomnatic, de la primarul comunei Lovrin, Petre Milităroiu: 1 200 numere de casă, 4 000 de locuitori, români, germani, maghiari, sîrbi, bulgari, două puternice unități agricole — C.A.P. și I.A.S., cu profilul: grîu, porumb, vie, livadă, vaci, oi, legume, cu pămînt numai și numai arător, fără pădure, fără lacuri, ci numai o apă mică, Galațca, plină de mîl și povești, ca și huncile din hotar, movile dintr-un îndepărtat val de apărare, cum au aflat, scormonindu-le, curioșii.

E iulie, e vară, e cuptor — și la Tomnatic, asemenea întregii cîmpii dimprejur, de la sudul Mureșului, spre Beba Veche, spre Bega, Timiș, Bîrzava, spre deal și munte, spațiu de țară mîndră și curată, spațiu de istorie zbuciumată, scrisă sau nu, dar dovedită cu temeiuri de ani două mii și peste.

O LECȚIE

De atîta căldură, învățătorul pensionar Eftimiu Cotoșman mă invită la un pahar cu apă rece, asudat, sub nucul umbros ce-i domnește în curte. Stăm de vorbă. Gazda îmi dă să răsfoiesc zece caiete dictando, scrise în rînduri mărunte și apăsate de creion, o altă operă a dascălului de citire și aritmetică al atîtor generații de copii cu șapte ani de-acasă și mult mai mulți de la școală — monografia localității natic. Pe capitole și subcapitol scheme, planșe, fotografii... Aflu apropierea Tomnaticului, la Cen apusa cetate Morisena, a fost în ruită Legiunea romană a XIII-a mina, că, tot aci, împăratul T victorios, a colonizat romani care turi de dacii băștinași, au dat nu ființă unei națiii noi, că la mar Sînnicolaului Mare, încă în 179 țăran, scoțînd pămînt de casă, a perit o comoară de 23 de piese d cu o inscripție descifrată recent inginer timișorean, de un amator tind de Schliemann și de Troia Cnossoss, aci, pe cîmpul Tomnati notează cronicarul anonim, ultimul cipe român al Banatului, urmaș Glad și al lui Claudiu, voievodul A a fost ucis de Csanad, conducăt oaste sub regele Bela, ca apoi isto curgă altfel, dar numai spre ad Urcăm și în podul casei familie toșman, unde, lîngă cărți prăfu mobilier cojit, într-o ladă imens velite în ziare îngălbenite de a nelumină, se dezvăluie osîrdia în torului: cești, vase, cuie, cranii, falange, cercei, inele. „Aci, peste ferată — mi se spune — a fost brică de cărămidă... I se mai ved șul... Acum se amenajează o fabri conserve — legume și fructe — a În cariera de pămînt nu trecea fără ca muncitorii să mă cheme, s ce-au mai descoperit... Iată aceste tăți pentru războiul de țesut, i undiță...". „Se pescuia în Galaț „Da, și în Galațca, pe atunci un încă viu al Mureșului, dar mai în lacurile și bălțile din jur, în m nile formate de revărsarea mari... Am descoperit 28 de vet cuințe și un cuptor de ars cera Venind istoricii de la Muzeul tului, au zis: încă o dovadă a con tății noastre". De praful tîrnit astmă, boală a cretei strînsă sub și sub unghii, învățătorul Cotoșma șește mereu și respiră anevoios. rîm sub nuc; pe lavița odihni omului i se astîmpără clocotul Boală profesională. Boală rară. lectura caietelor dictando; au t p-aci, aducînd localnicilor destule zuri, val după val, cumanii, a hunii, tătarii, turcii; și din acest curi s-au ridicat răscularii lui îndreptîndu-se spre Timișoara și-au găsit loc de veci și n rire... Ale cui sînt numele A Bailly, Barthou, Frecot, Grand Lafleur, Lambert, Manoeuvre, Parison, Pierre, Renard, Toute Vivé?! Învățătorul așteptă înt rea mea; tușește, a răgaz, n boală, după care: „Unde sînt spa de la Becicherecu Mic, unde sînt lenii de la Ciacova, unde sînt fran de la Tomnatic?! Nu, tinere, din n carte a istoriei Banatului, nu se cu te îndeajuns această epopee a co zărilor. În 1772 s-au stabilit la To ticul românesc, aduși de împreju vremii, 105 familii din Alsacia rena, 32 din Luxemburg. Majori francezi. Întîiul primar se numea cisc Jacques. Au venit pe Dunăre, cu căruțe cu coviltir, spre un El D — cîmpia bănățeană..." „Unde francezii de altădată?" „Aici sînt mai că Imperiul habsburgic avea litică aspră: o singură limbă, o sin naționalitate. Fără școli, fără francezii și-au uitat limba mate Numai numele de familie nu se ște Ultimii vorbitori de limbă francez murit la începutul secolului. Ur lor se cheamă, bunăoară, Tout Helga, Griffataen Werner, P Hans... Mi-e drag Tomnaticul, tin Am trăit o mare bucurie cercetîr istoria... Și, sincer ți-o spun, mult drag mi-e prezentul, istoria nouă... nește și află-i eroii" — mă îndea învățătorul Eftimiu Cotoșman, încl du-și lecția de sub nuc.

ÎNTÎIUL CETĂȚEAN

Președinte de un sfert de vea C.A.P.-ului din Tomnatic, Petru F nu are timp de taifas într-un iulie de încărcat de griji, iulie-viteză, poate, ar scrie un confrate. Acest micuț de stat, mare dușman al le lor, vestit prin asprimea privirii și nătatea inimii, deși n-are nici o di mă eliberată de școlile cele mari. Petru Fenești este tobă de carte î gricultura aplicată și în cea mai muncă de pe suprafața pămîntului oamenii. Însoțindu-l, aud cum P Fenești vorbește românește cu rom germana cu germanii, ungurește ungurii, sîrbește cu sîrbii și, dac-ar fi francezi de limbă franceză, ședintele le-ar grăi în frumosul

VARA, LA TOMNATIC

idiom. Colaboratorii săi dintîi sînt Ion Dudan, secretarul organizației de partid, Iosef Schummer, inginer șef, Pavel Iatan, contabil șef, Nikolaus Geiger, legumicultor de frunte al C.A.P.-ului. Ei și ceilalți opt sute de cooperatori au sarcina cu numărul unu de a produce grîu, porumb, cartofi, legume, fructe, lapte și carne. Și produc ! De mulți ani încoace, C.A.P. Tomnatic stă în capul întrecerii socialiste : poartă cu mîndrie înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", iar trofeele vredniciei (de cîteva ori Ordinul Muncii clasa I, alte ordine și medalii, diplome și steaguri) se constituie ca adevărat raport comunist la indicațiile date, la fața locului, de către tovarășul Nicolae Ceausescu. Cu mari eforturi financiare și umane, pornind, însă, de la realitatea că tomnăticenii sînt pricepuți în cultura legumelor, că aproape fiecare familie, în propria grădină a propriei case, cultivă roșii, ardei, vinete, conopidă, gulii, Petru Fenești a luat inițiativa construirii a 66 hectare de sere — milioane de lei investiții. „Fii cuminte, Petre — i-au spus unii —, că ai să dai de belea. Stai în banca ta (oricum, era în față !) și nu-ți îngreuna bătrînețile". Dar Petru Fenești s-a dovedit încăpățînat : vom face sere și livezi ! Competiția agricolă a lumii a impus un cuvînt nou : eficiența economică. Așa s-a născut sera, ultramodernă, cu piață permanentă la Timișoara sau în Europa, așa s-a născut livada, cu piersici, vișini, cireși, meri, peri, caiși. De aici se trag multe dureri de cap ale președintelui, cea mai acută fiind înghețul din mai, prăpădul care a jumulit mulți pomi de floare și rod. „Punem alții !" — a hotărît Petru Fenești, omul cu curajul în suflet. Petru Fenești, neînduplecatul, cel care este convins că a primit „Ordinul Muncii" clasa I nu pentru vechime în fruntea obștei cooperatorilor din Tomnatic, ci pentru calitatea muncii sale, pentru spiritul revoluționar al fiului unei familii de maghiari săraci, slugi pe la casele cele îndestulătoare. Petru Fenești, om al cîmpiei fără tărmuri, plugar pînă în măduva oaselor și președinte prin dragostea față de muncă și de semeni, Petru Fenești — zice primarul Lovrinului, Petre Militaroiu —, întîiul cetățean al localității Tomnatic.

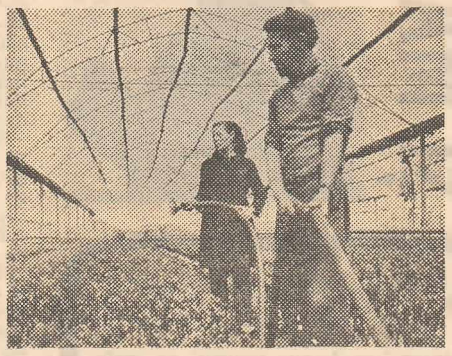

În serele ultramoderne cresc intensiv și butași de viță de vie

FIUL SATULUI

Heinz Vogel. Un om înalt cît un munte, drept ca lumina, cu voce de tunet nestăvilit, cu chip senin, de culoarea cîmpiei acoperită cu cernoziom. Deși are 44 de ani și trei copii (doi băieți gemeni și o fată), arată ca un flăcău... tomnatic. Neam de neamul său, începînd cu acei bătrîni fără nume, uitați, unul, el, moșul, venit din Alsacia-Lorena, celălalt, ea, baba, din Tirol, toți Vogel-ii au fost agricultori, țărani, dintr-aceia care, își mai amintesc bătrînii timișoreni, veneau la piață, să vîndă bunătatea lor de pepeni galbeni sau de pepeni verzi, bunătatea lor de roșii și ardei, bunătatea lor de vin alb, veneau cu căruțe cu roți înalte și iepe murane, cale de 60 de kilometri, pe actuala șosea „a milionarilor", între nași aflîndu-se și cooperatorii din Tomnatic.

Heinz Vogel are o biografie demnă de un personaj de roman contemporan, neinventată, ci trăită : orfan de tată, a trecut la liceul seral și a muncit la tipografie, la ofset ; doi ani a fost învățător, la Bethausen și Darova. După armată, nu s-a întors la vatra din Tomnatic, ci a colindat țara cu un circ, făcînd, el, „ăl mai tare om din lume", demonstrații pugilistice. Dădea un pumn și primea zece — la început. Apoi, a cutezat să schimbe rolul și, părîndu-i-se că e de rîsul lumii, a părăsit viața pe roți și s-a oprit la Tomnatic. A devenit tractorist. Muncea cît doi. A ajuns brigadier, apoi contopist. Și-a cumpărat motocicletă, s-a răsturnat cu roțile-n sus ; nu o dată, ci de cîteva ori. Zburda. Pînă ce mama, buna sa mamă, i-a zis : „Heini, trebuie să te-nsori". El era în vorbă, mai demult, cu învățătoarea de la secția maghiară. A cerut-o de nevastă, iar ea i-a cerut să fie om serios... Și nu i s-a mai părut imposibil să devină, cum visa, inginer, primul intelectual dintre ai săi. În primă zi de cursuri, la Agronomia clujeană, s-a cam rușinat văzîndu-și colegii, tinerei. „Bătrîne", „Papa", „Moșu" — era el, mai apoi, după ce s-au împrietenit. A învățat, a muncit, i-a fost greu, a vrut să renunțe ; în cei cinci ani de facultate tîrzie a devenit de trei ori tată și abia la urmă inginer. Inginer la I.A.S. Bulgăruș, inginer la I.A.S. Timișoara, unde a făcut minuni... Sfîrșit de an, '72 : Heinz Vogel este chemat de urgență la Județeana de partid. „Tovarășe inginer — i-a spus, scurt, primul secretar — de la 1 ianuarie preluați conducerea I.S.C.I.P.-ului din Birda... Avem mare încredere în dumneata... Spor la treabă și An Nou fericit". „..." — asta a fost replica, mută, a virtualului director, copleșit de cele auzite...

În cei cinci ani și jumătate, în pragul contopirii cu I.S.C.I.P. Beregsău, spre a forma, împreună, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai mare complex de profil din lume, I.S.C.I.P. Birda (sat cît un degetar, lîngă Gătaia) și-a triplat capacitatea și milioanele rentabilității. Heinz Vogel a călătorit în multe țări, dar apreciază că experiența românească — la care, vîrtos, a pus și el umăru-i voinic și minte-ai ascuțită — stă în fruntea tuturor... Iată colaboratorii, iată prietenii de la Birda ai acestui om cu care se mîndresc, mai ales, tomnăticenii : dr. Doru Dragu, director tehnic, dr. Sorin Bedianu, Ernest Mavroghin, ing. Iosif Pinnell.

„Vin rar la Tomnatic... Vin să dorm cîte o noapte în casa părintească, să ascult greierii și găinile... Vin să stau la givan cu mama, cu vecinii, cu Fenești, cu Iatan, cu Schummer, cu Schreiber, cu Udrescu, cu Pierre, cu Wolf... Vara, ca acum, aduc copiii aici, să muncească în grădină, la roșii, la ardei, să sape, să ducă legumele la C.L.F.... Cînd e fotbal și „Poli" joacă-n deplasare, vin la Tomnatic, să-i văd pe băieții de la Unirea... Au încheiat „C"-ul pe locul II, au fost și în „B" ; singurul sat din țară cu divizionară „B", ca să nu se lase mai prejos decît Lovrinul, care a avut echipă de handbal în „A"... Ați văzut stadionul ?!... Are trei mii de locuri acoperite... Antrenor e Willi Schreiber, electrician la I.A.S., fost fotbalist... Acum sînt în pregătiri, pentru noul campionat... Iar eu mă grăbesc... Am făcut un control la ferma noastră din Tomnatic... Avem nouă mii de porcine numai aici... Ce ziceți de curățenie ?"... „..." ..., Nu, nu sînt mulțumit... Plec. La revedere... Ce să vă mai spun ?! Ați înțeles, clar, că eu, inginerul Heinz Vogel, la 44 de ani, cu trei copii frumoși și sănătoși și o nevastă ce-mi iartă moftul de a fi primul la complex și ultimul care pleacă, „omul cu cheile", cum glumesc colegii, deci, eu, Heinz Vogel, sînt un om fericit, fericit că sînt necesar societății. Și fericit că m-am născut la Tomnatic, în pusta bănățeană".

ÎN OSPEȚIE NEPREVĂZUTĂ

Pe Heinz Vogel l-am întîlnit la ferma-satelit de care vorbea. Era în control. Criticînd sau aprobînd. Abia l-am lămurit să-și amîne plecarea spre „sateliții" de la Sînnicolau Mare, Teremia și Variaș... După aceea, a urcat în mașină și („Dac-aude mama că iar am trecut prin Tomnatic...") dus a fost („Data viitoare"...).

Era să uit : s-a înserat. Am rămas singur pe drumul asfaltat, la doi kilometri de sat. Cîmpia se odihnește. Iată și luna — felie de pepene, lampă mișcătoare pe grinda cerului. De pe un drum agricol, tasat ca linia luminii, apare o mașină, cu faruri moi. Îi văd și numărul — 2-TM-9197, dacă bine-mi amintesc — și semnul șoferului novice. Urc. Pornim. Fac cunoștință cu un tînăr : „Budeanu Petre. Am 30 de ani. Vin de la arat. Dezmiriștim. La Ferma doi, I.A.S.". „Cu automobilul ?" — glumesc. Rîde : „Nu, sînt tractorist... M-am grăbit azi-dimineață... Au rîs și ortacii... Nevastă-mea mă tot bătea la cap să stropesc via... Era încă întuneric... Ca acum. Era să întîrzii... Unde coborîți ?". „În centru". „Bem o bere la restaurant ? Are grădină de vară... Mi-e gîtul uscat de atîta căldură și praf... Nu, nu vă fie teamă : las mașina acasă și vin glonț cu bicicleta... Ba, nu mai coborîm deloc : vă invit la mine".

...Așa ajung să cunosc o tînără familie : el, Petre, ea, Ioana, cu o fetiță în prag de școală, Minodora. Prin truda lor, prin hărnicia lor, ea, cooperatoare la sere, el, tractorist la cultura mare, ea la C.A.P., el la I.A.S. (Petre e și membru în Consiliul oamenilor muncii), cei doi și-au cumpărat o casă-casă, mobile, TV, frigider, cuptor electric, baie și, de cîteva luni, fericiți, au în garaj („eu l-am făcut, dintr-un grajd vechi") o mașină nou-nouță, una din cele peste două sute ale tomnăticenilor. (Pun, aci, în paranteză, cuvintele Corei Irineu, autoarea unor inegalabile „Scrisori bănățene", care, la 1922, vizitînd satul, nota : „Tomnaticul e mare, bogat, știe să trăiască bine, pian mai că lipsește din casă, dar încolo... Prietene, aci poți să judeci puterea și vlaga bănățeanului !").

Gazdele mele par bucuroase de oaspeți, chiar neprevăzuți, deși toată ziua au muncit sub soarele de iulie, canicular. Ar trebui să le fie somn — gîndesc — și dau să mă ridic. Insistă, totuși, să mai rămîn. Îi întreb de ce n-au plecat la oraș, cum fac atîția tineri de aiurea. N-au un răspuns pregătit. Îl caută. Găsesc : „Nici nu ne-am gîndit vreodată să părăsim Tomnaticul. Oraș ? ! Avem de toate, ca la oraș. Vin și teatrele timișorene în turnee... Avem magazine cu toate cele trebuincioase, există prestări de servicii, tot ce vrem... Cu mașina mergem la munte... Am fost și la Văliug și la Moneasa... Săptămîna trecută am făcut cerere pentru telefon. (Ioana rîde, grăind fără cuvinte : „habar n-aveam"). Seara, cînd vin de la fermă, sau iarna, cînd ne plictisim de atîta stat, îi voi suna pe prietenii mei, pe Florea, pe Nelu, pe Nicki, pe Iani și îi voi întreba de sănătate sau dacă nu cumva au chef de o plimbare pe ulița mare, să ne punem costumele noi"...

Bem bere rece, de la frigider, și mîncăm șuncă. Seară patriarhală, deși ne mușcă țînțarii setoși. De sus, luna îmi trage cu ochiul său de sticlă : lasă-i să se culce ! Plec, necăjindu-i ; mi se pare. Au ieșit cinci tone de grîu la hectar — mi-a mai spus Petre.

...Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie cînd se strîng grînele născînd pîinea țării. Acesta e, vara, satul cu nume de flăcău, vad al pîinii și cucuruzului, al pămîntului, aceștia sînt cîțiva dintre oamenii cu care Tomnaticul parcurge, mîndru și solemn, calea sporului și demnității.

Fotografii de ION PREDOȘANU

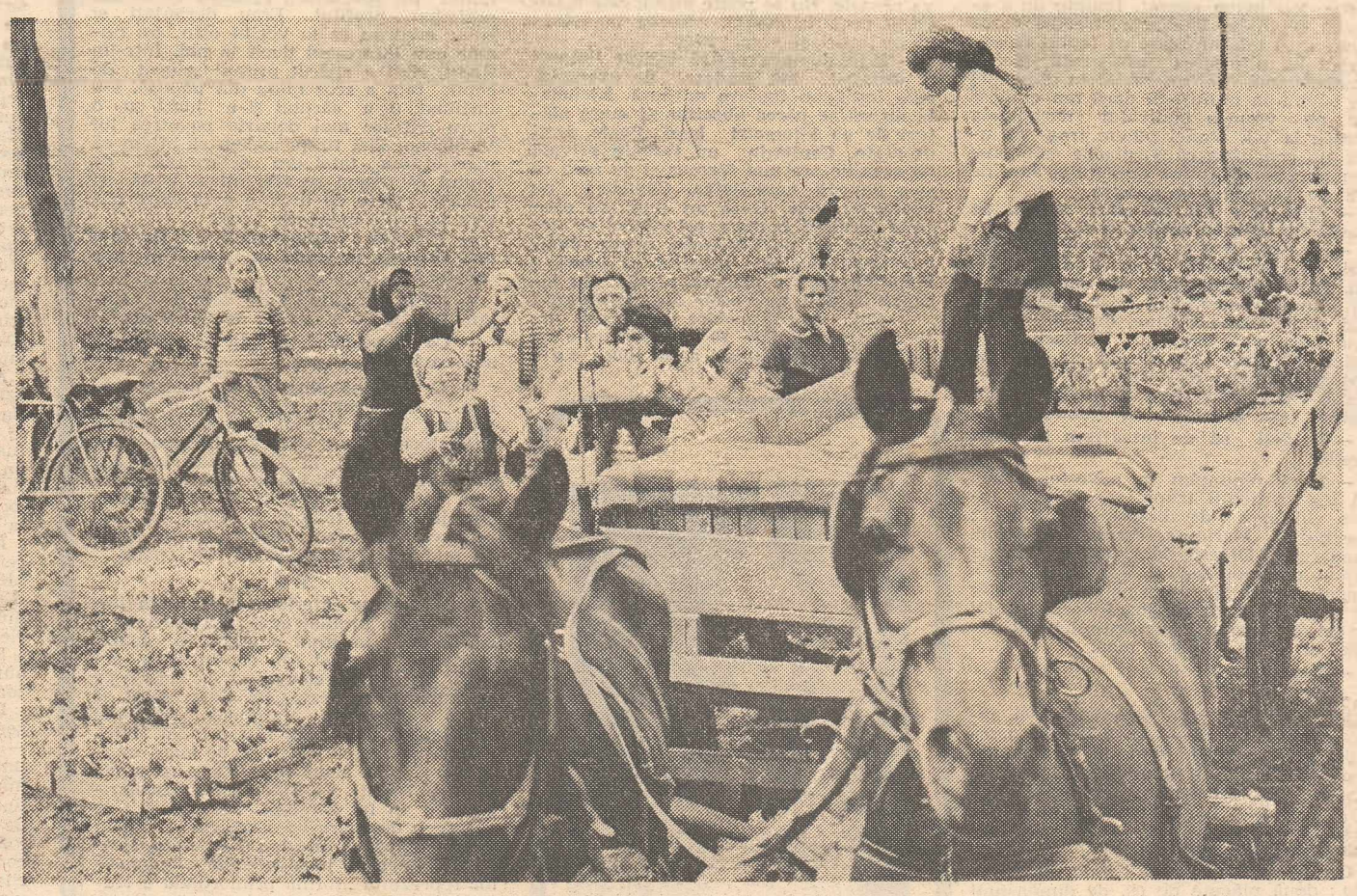

Tomnăticenii sînt oameni pricepuți în cultura legumelor

VASILACHE ȘI MARIOARA

— Vă rog să-mi permiteți totuși să pun eu prima întrebare.

— Aveți cuvîntul.

— De ce m-ați chemat pentru interviu acum, cînd mă simt puțin obosit, acum, cînd am puțină amăreală în suflet și în gînduri, acum, cînd puterile încep să mă părăsească, cînd glasul lui Vasilache nu mai sună ca odinioară, acum, cînd mă uit în urmă și văd în jurul meu gol, acum, cînd în această grea meserie a noastră nu mai sîntem decît cîțiva — ajung degetele de la mînă. Stînga sau dreapta, alegeți. Acum 20 de ani, lucrurile stăteau altfel și eram în stare, cred, să conving pe cei în drept că Vasilache cu a sa Marioară nu trebuie să moară, povestea lor făcînd parte integrantă din folclorul nostru, poveste pe care numai eu o joc de peste 180 de ani.

— Vă rog să acordați reporterului puțin răgaz pentru a-și îndeplini o obligație elementară, aceea de a vă prezenta cititorilor. Vă cer înainte să precizați cum s-au făcut 180 de ani în condițiile în care cu toții știm că este cam mult.

— Credeți că m-ați prins și că aveți prilejul să faceți interviul mai interesant ! Fiți fără grijă ! Să luăm lucrurile pe rînd : sînt păpușarul Ion Borțea și nu Ion Borțea păpușarul, deoarece de-a lungul anilor m-am contopit într-atît cu meseria încît simt nevoia să mă prezint precum v-am mai spus. Asta prima la mînă. În al doilea rînd, mă aflu la a treia generație de păpușari. L-am apucat jucînd pe bunicul, iar cu tata am început să joc de la vîrsta de 6 ani. Eu — Vasilache, el — Marioara, sau invers. Deci nu este nici o exagerare atunci cînd afirm că joc, prin tradiție, de 180 de ani. Dacă zeii și sănătatea vor fi cu mine, poate că peste timp voi cere modificarea numărului de ani de cînd Ion Borțea, păstrînd tradiția familiei, face lumea să participe la viața lui Vasilache, să se întristeze sau să se bucure împreună cu el.

— Pentru a lărgi informația, vă rog să vă opriți mai mult asupra lui Vasilache și să reamintiți povestea.

— Nu ! Și aceasta nu dintr-un capriciu profesional, ci pentru că povestea ca atare pierde din farmec. Vasilache trebuie văzut și, mai ales, **trebuie ascultat.** Vocea lui face toți banii. Vasilache nu poate fi despărțit de glasul său.

— Vasilache nu vorbește prin intermediul magnetofonului ?

— Mă jigniți ! Noi nu folosim magnetofon. Noi avem aparat. Înainte de a aborda vocea lui Vasilache, trebuie să vă spun și să mă mîndresc cu faptul că povestea lui o păstrez nealterată de la bunicul meu. Nici un cuvînt în plus, nici un cuvînt în minus. Și dacă mă gîndesc că pe vremea bunicului narațiunea curgea la fel, atunci putem trage cu ușurință concluzia că Vasilache este prezent în această formă de sute și sute de ani pe meleagurile noastre.

— Știți cine l-a imaginat pe el, pe Vasilache, pentru prima oară ?

— Nu știu. Ceea ce pot afirma cu precizie este faptul că el aparține folclorului, fiind transmis oral, de sute de ani. În ultima vreme, am avut ocazia să văd multe trupe străine, dar, spre mîndria mea, povestea lui Vasilache este unică. Nu seamănă nimeni cu el. E al nostru și numai al nostru. De cînd datează Vasilache ? Asta e treaba folcloriștilor, sau a lui, ca să glumesc nițel.

— Haideți să ne întoarcem la eroul nostru.

— Dacă renunțăm la poveste, atunci vă rog să notați trupa, care încape într-o valijoară de dimensiuni mijlocii : Vasilache, Marioara, Popa, Geambașul, Jandarmul, Dracul, Moartea și cîinele turbat proprietatea lui Vasilache. De-a lungul acțiunilor personale se ceartă, se împacă, dansează, joacă hora, fac fel de fel de giumbușlucuri spre deliciul publicului și mulțumirea mea.

— Dar vocea ?

— Iat-o !

Interlocutorul meu scoate dintr-o cutie aparatul pe care-l introduce cu o rapiditate de prestidigitator în gură și începe să depene fragmente din poveste. Ca prin vis, trăiesc anii copilăriei, cînd cu emoție și cu sufletul la gură urmăream nemaipomenitele aventuri ale familiei lui Vasilache.

Cer să văd aparatul. Nimic mai simplu : două plăcuțe de os, de dimensiuni variind în funcție de grosimea gîtului artistului, legate jur împrejur cu un șiret subțire de așa manieră încît să capete forma unui simbure căruia i s-a scos miezul. Acest aparat se introduce în fundul gîtului, permițînd astfel artistului să-și schimbe glasul.

— Îl folosiți și în alte împrejurări, cred.

— Cu ajutorul lui pot imita diferite păsări sau animale.

— Este greu cu el ?

— Mie mi se pare ușor, pentru că-l folosesc de peste 50 de ani și pentru că face parte din mine, pentru că am înghițit de-a lungul anilor cîteva aparate și pentru că am impresia că m-am născut cu el. M-am chinuit însă mult cu cei care au dorit, cîndva, să devină păpușari.

— De ce ?

— Începătorul trebuie să-l poarte întîi pe buze. După ce se obișnuiește să vorbească așa, îl introduce pe vîrful limbii, apoi, din ce în ce mai adînc, pînă ajunge în git, acolo unde este locul lui. Nu-i deloc ușor. Pentru a-i feri pe începători de accidente, obișnuim să legăm aparatul cu o ață subțire, cu ajutorul căreia scoatem din stomac aparatul ori de cîte ori este înghițit — fapt ce se întîmplă des. Dar asta face parte din procesul de învățămînt. Odată așezat aparatul la locul lui, lecția e aproape gata ! În legătură cu prietenul meu, aparatul, vreau să vă spun o mică întîmplare. Cu ani în urmă am răcit. Nu mai puteam vorbi. Mă adresez unui O.R.L.-ist. Mă consultă și tace. Se ridică de pe scaun, cheamă un coleg, mă consultă amîndoi și tac. Peste puțină vreme — în jurul meu alai de medici care vorbesc, se miră, mă așază în diferite poziții, dar nu-mi spun nimic. Într-un tîrziu, unul mă întreabă ce meserie am. Instantaneu stîrnesc ilaritate. Ce se întîmplase ? Din cauza aparatului am făcut bătături în git. Nu vă mirați : bătături în git ! Nu știam nici eu, iar literatura medicală nu descria asemenea cazuri. Vedeți dumneavoastră, noi, păpușarii care folosim aparatul facem bătături în git. Cînd cineva îmi privește mîinile poate crede că sînt funcționar. Cînd văd pe cîte unii că ne desconsideră munca, crezînd că numai cei cu bătături în palmă sînt singurii truditori, îmi vine să le arăt gîtul, dar mă opresc. Asemenea oameni tot nu ar vedea nimic.

— La noi în țară și aiurea, de foarte mulți ani, a apărut teatrul de păpuși și marionete, care se bucură de mare succes. Este oare acesta motivul pentru care păpușarul, în sensul artei dumneavoastră, se află pe cale de dispariție ?

— Este bine că forma nouă de expresie păpușărească se numește marionetă. Dar din această pagină a revistei vă rog să-mi permiteți să trag un semnal de alarmă în ajutorul lui Vasilache. Și iată de ce. „Țăndărică" al nostru, cu păpușile și marionetele lui, e frumos, atractiv și foarte educativ. Dar pentru a trăi, are nevoie de cîteva premiere pe an. Altfel personajele se uită. Să luăm oameni în toată puterea vîrstei, care în copilărie s-au educat cu poveștile de la „Țăndărică" (aici nu vorbesc de dramatizările după clasicii noștri) și să vedeți cîți dintre ei mai țin minte un personaj sau o poveste. Haideți cu mine în turneu și să vedeți bătrîni, oameni trecuți de 60 de ani, care chiar dacă ne-au văzut o singură dată știu totul despre Vasilache, cunosc bine povestea, participă din sală la necazurile personajelor mele. Știți de ce ? Pentru că Vasilache înseamnă folclor și această comoară nu poate fi uitată. Acum în toată țara mai sînt doar cîțiva. Dar vă asigur că dacă noi vom muri mîine, cîndva Vasilache va renaște. Nu se poate altfel, este o poveste prea frumoasă. Vorba poetului : „Vom muri și vom vedea".

— Prin dumneavoastră trăiesc timpuri și nostalgii. Mă gîndesc, de exemplu, cum însoțeam fanfara militară. Niciodată nu mi se părea obositor să merg alături de ea kilometri buni. Poate aveți dreptate. Copilăria nu trebuie privată de ceea ce are mai frumos și de ceea ce și-a dovedit necesitatea. Copilăria nu cunoaște moda. Dacă un copil nu obosește însoțind fanfara, ori văzînd de nenumărate ori pe Vasilache, pentru dumneavoastră nu este obositor să jucați o viață întreagă o singură piesă ? Nu începeți să dați spectacole doar rutiniere ?

— Noi, spre deosebire de ceilalți artiști, în sezon dăm **30 de spectacole pe zi.** Vă rog să subliniați acest lucru. La o anumită vîrstă, fiecare spectacol devine obositor nu atît la minuire, cît la vorbire. Aparatul cere efort. De blazat nu m-am blazat. De obosit — obosesc. Nu mă blazez, cred eu, pentru că prin ochiul cortinei văd cum participă sala la necazurile lui Vasilache, urmăresc mai ales reacțiile oamenilor în toată firea. De-acolo îmi trag eu forța care mă face să fiu proaspăt de fiecare dată și, de ce să nu recunoaștem, alături de el trăiesc, cîștig bani.

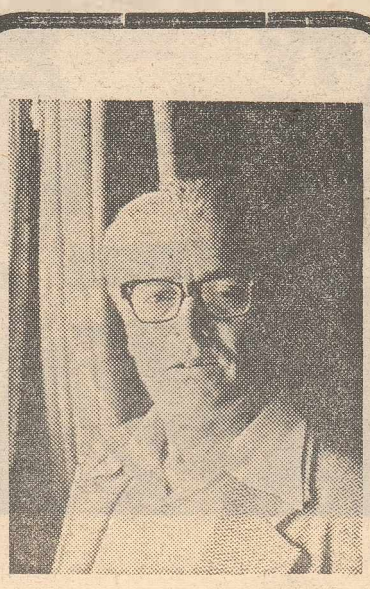

Ion Borțea

— Din tot ce am discutat pînă acum, multe lucruri s-au conturat precis în mintea mea. Am reținut că toată viața ați călătorit, că știți țara foarte bine, că ați jucat numai în bilciuri, iarmaroace ori tîrguri și că, în ultima vreme, constatați că iarmaroacele sînt pe cale de dispariție, pierind cu această ocazie și unele bune tradiții. Înainte de a lăsa cortina peste activitatea dumneavoastră, regretați faptul că păpușarul de altădată riscă să dispară de pe firmament. Aplaudați apariția lui „Țăndărică", dar cereți cu insistență viață pentru Vasilache, așa cum îl jucați dumneavoastră, pur și nealterat. Dar pentru că ați avut o viață atît de agitată, vă rog să-mi destănuiți cîte ceva din tinerețe ori din copilărie, cînd cutreierați, pe ploaie ori pe vreme bună, iarmaroacele ori bilciurile care țineau de obicei pînă toamna tîrziu.

— Triste amintiri. Eu vreau să le uit, iar dumneavoastră le răscoliți. Deci, scrieți. Tatăl meu, păpușarul Alexandru Borțea, a avut 16 copii. Odată cu apariția primăverii, ne încărca în două căruțe și porneam la drum. Plapumă ne era cerul, așternut finul cosit. Eu eram singurul actor admis de tata. Consecințele : jucam toată ziua, dar de joacă nu aveam timp. În acești ani am cunoscut o lume pestriță, dar interesantă, lumea bîlciului.

Cea mai tandră amintire a copilăriei este legată de apariția pe lume a surorii mele, Alexandra. În ziua aceea, tata era agitat din pricină că mama nu se simțea bine. Patul mamei era făcut din cîteva brațe de fîn întinse sub scena noastră. În ciuda faptului că mama gemea, tata ne-a interzis s-o vizităm. Noi nu realizam despre ce boală este vorba. Și așa, spectacolele continuau. Între două replici, tata se apleca spre mama, care se jelea din ce în ce mai tare. Erau momente cînd gemetele mamei se integrau perfect în acțiune. Dar de cele mai multe ori spectatorii credeau că ne-am schimbat profilul. Erau deranjați și chiar credeau că la vecini este un număr mai interesant decît la noi. Într-un tîrziu, cînd a apărut primul scîncet de copil, tata a scos mîna din păpușă, s-a închinat, m-a sărutat și a jucat cu o mare dăruire mai departe povestea lui Vasilache. Mai tîrziu aveam să aflăm că îngrijorarea tatei era determinată de faptul că mama se afla între viață și moarte. Oare de unde a avut atîta putere în acele momente tata ?

— Absolut impresionant, să mergem mai departe, de unde vă procurați păpușile ?

— Cum de unde ? ! Le dăltuiesc singur. Sînt și eu și un fel de Copellius.

— Ce vestimentație au eroii dumneavoastră ?

— O pelerină albastră, cu multe paiete. E îmbrăcat în roșu și are o căciulă cît mai înaltă posibil, care se termină obligatoriu cu un ciucure. Căciula mai are trei nasturi în față. Marioara are un batic legat sub bărbie, poartă o pelerină înflorată, cercei și o diademă. Obrajii ei sînt totdeauna foarte roșii. În timp ce Vasilache trebuie să aibă nasul cît mai lung, consoarta sa este cîrnă.

★

Îmi privesc interlocutorul și am impresia că a preluat ceva din personajul căruia i-a închinat o viață. Și astăzi, împreună cu eroii săi, continuă să colinde bîlciurile, concurind cu succes pe saltimbanci și iluzioniști. Sînt tentat să cer o sală pentru Vasilache. Dar îmi dau seama că locul său este la bîlci, alături de femeia-șarpe și de zidul morții. Dacă pînă acum a rezistat, înseamnă că are 7 vieți. Vasilache cere o școlarizare de un fel deosebit. Trebuie să i se acorde o derogare specială. Să nu uităm nici o clipă că Bogdan Petriceicu Hașdeu spunea că jocul popular al păpușilor reprezintă „forma primordială a teatrului românesc".

DAN BÎRLĂDEANU ■

Aventuri cu o mașină încredințată pentru reparare !

D. C. lucrează la Asociația economică intercooperatistă cu profil industrial din Carei. În lunile de vară, mai cu seamă, el se deplasează din satul Lucăceni la locul de muncă cu autoturismul proprietate personală. Într-una din aceste deplasări, cînd nu mai avea decît 500—600 m pînă la poarta unității, ghinion ! rămîne în pană de cauciuc. Trage mașina pe dreapta, o încuie și o ia pe jos fortind pasul deoarece nu mai erau decît cîteva minute pînă la începerea programului.

Ajuns la serviciu îi dă cheile ucenicului mecanic auto A. G. (18 ani, neposesor al permisului de conducere) rugîndu-l să-i remedieze defecțiunea după care să-i aducă mașina la unitate. Deși tînărului nu-i surîdea prima parte a serviciului solicitat, era totuși mulțumit că i se dă prilejul să mai facă ceva exerciții de conducerea mașinii.

Nici nu ieșe bine pe poarta unității, că se întîlnește cu P. T., mecanic auto la aceeași întreprindere, în vîrstă doar de 20 de ani, dar șofer cu vechime de 2 ani, căruia îi propune să-l ajute la remedierea defecțiunii, propunere acceptată repede de mecanic, dornic și el de o escapadă.

Reparația se efectuează relativ repede și cei doi pornesc la o plimbare cu autoturismul prin oraș. La volan se instalează mai întîi A. G., apoi mașina e pilotată de P. T. și tot așa schimbă ei locurile de cîteva ori pînă ajung în dreptul postei orașului unde își propun o pauză. De la volan coboară mecanicul, căci locul fiind prea central, ucenicul trecuse din vreme pe locul din dreapta.

Cum cei doi dădeau impresia că nu au ce face sînt imediat solicitați de un cetățean să-i ducă în localitatea Cehălut. S-au cam codit ei puțin la început, dar pînă la urmă au acceptat. „Nu vă cer nimic pe gratis băieți !" tot repeta solicitantul. Cursa se cerea efectuată rapid și la volan s-a instalat „experimentatul" mecanic. Au ajuns cu bine la destinație, s-au abătut puțin și prin Tășnad, unde din nou au făcut o haltă. Postul de pilotaj a fost din nou ocupat de ucenic. La ieșire din localitate, din nou clienți. Și acestia se arătau dispuși să plătească bine, întrucît se grăbeau să ajungă la gara Carei de unde trebuiau să plece în direcția Tîrgoviște. Tinerii noștri nu s-au mai codit deloc. „Pofta vine mîncînd !" și doar nu erau să se înapoieze la Carei cu mașina goală. Unde-i rentabilitatea !

Ucenicul nostru prinsese curaj. Ce-i drept, conducea în acea zi cu intermitentă, dar plecaseră cu mașina la 15,00 și în momentul îmbarcării pasagerilor ocazionali era aproape 20,00. Cere să piloteze el, lucru cu care mecanicul se declară repede de acord.

Pe drumul de înapoiere A. G. începe să dea semne de neliniște. Ce-o zice proprietarul mașinii că întîrzii atît de mult ? se întreabă în gînd tînărul nostru. Aproape automat piciorul calcă mai cu putere pe accelerație. La km. 165+400 în timp ce rula pe drumul național nr. 1 F ajunge din urmă un biciclist. Îl depășește dar la reintrarea pe partea dreaptă, lipsa de experiență și îndemînare își spun cuvîntul. Mașina intră cu roțile din dreapta pe acostamentul noroios al șoselei, autoturismul începe să „danseze", cei doi șoferi se sperie și intră în panică. Nimic nu-i mai periculos cînd cel din dreapta încearcă să preia conducerea mașinii în asemenea situații. Din păcate, așa s-a întîmplat. Ucenicul trăgea de volan într-o parte, iar mecanicul în alta. Mașina pilotată în acest mod ajunge mai întîi pe acostamentul din stînga, apoi în șanțul din aceeași parte a șoselei, iar de aici se izbește cu partea laterală într-un plop.

A. G., scăpat din accident fără nici o zgîrietură, iese din mașină atrăgînd atenția celorlalți să nu declare la cercetări că el a condus că dă de bucluc. O ia apoi la fugă spre Carei. Este ajuns din urmă de un șofer amator, medic într-o comună din județul Satu Mare și readus de acesta la locul accidentului. Nu trece mult timp și la km 165 sosește echipajul miliției.

În pofida coliziunii destul de puternice, ceilalți ocupanți scapă destul de ușor. Mecanicul cu o fractură de antebrat. S. R., pasagerul ocazional, cu fisura femurului drept, iar soția sa cu cîteva zgîrieturi.

Iată ce se întîmplă cînd conducerea autovehiculului este transformată într-o joacă de-a mașina.

Lanțul greșelilor pornește de la posesorul mașinii — om de aproape 40 de ani — suficient de matur pentru a aprecia că unui tînăr de 18 ani, neposesor de permis, nu i se poate încredința conducerea unei mașini fie chiar și pentru cîteva sute de metri.

Apoi usurința mecanicului complice la comiterea tuturor isprăvilor și a pasagerilor ocazionali, care își încredințează viața la întîmplare primului șofer care apare pe drum. Și asemenea lor, din păcate, procedează încă mulți autostopiști.

Colonel VICTOR BEDA ■

Ce s-a întîmplat cu colecţia Vicşoreanu?

— sute de piese — unicate de artă compunînd un fastuos, unitar şi unic tezaur al ceramicii româneşti — dispar fără urmă, vîndute, ni se spune, la tejghea —

Să reconstituim, mai întîi, faptele, adică istoria — ciudată, chiar tragică, zicem noi — a grandorii şi decadenţei, a întemeierii şi pierderii unui ansamblu de artă cum nu ne-a fost dat, nouă, românilor, să avem prea des.

În vara anului trecut, Victor Vicşoreanu, celebrul meşter olar al Hurezului, unul din cei mai mari artişti ceramişti ai acestei ţări, dacă nu cel mai mare (ne îngăduim să-l socotim astfel, V. V. avînd şi o înaltă distincţie care ne confirmă : Premiul I pe ţară, unicul Premiu I pe ţară, pentru ceramică, la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României"), a adus la Bucureşti, umplînd cele două mari săli de la intrarea Muzeului satului, peste o mie de vase de lut. Peste o mie de piese ceramice, fiecare un unicat de artă (fiecare, precum vom vedea, reprezentînd apogeul unei creaţii), compunînd cu ele o expoziţie pe care o numeam, într-o cronică apărută în „Flacăra" (şi multi, fără să şovăie la cuvinte, au numit-o la fel), fabuloasă. Dincolo de arta lor, dincolo de valoarea decorativă excepţională a fiecăreia dintre ele, cele peste o mie de piese alcătuiau un ansamblu, o somptuoasă arhitectură de linii, culori, forme, semnificaţii, îndelung şlefuită, atent ritmată, organică, unitară şi unică în întregul ei. Mai precis, cele peste o mie de vase expuse de V. Vicşoreanu refăceau în sălile Muzeului satului, o istorie, o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, meşterul ambiţionînd, după cum ne vestea o inscripţie de pe un perete al expoziţiei, „o prezentare retrospectivă a etapelor artei decorării în ceramica de Hurez", cu succesiunea de tehnici, materiale, motive, cu tot ceea ce fantezia cromatică şi de linii a meşterilor acestui loc a imaginat în cursul veacurilor, oferindu-ne astfel o inedită sinteză, un expresiv document asupra vechimii, a dăinuirii, a strălucirii omului creator pe acest pămînt. Deci meşterul, „uitînd" că trăieşte în azi, coborîse în ieri, lucrase ca ieri, se transpusese în ieri, şi, de acolo, din ieri, adică din nişte orizonturi arhaice, din nişte tulburătoare abisuri ale vechimii acestei arte, ale memoriei ei, în care săpase adînc, scormonise adînc, redescoperind nişte taine, revitalizînd nişte tehnici, reîmprospătînd nişte motive, urcase spre noi, trăgînd după el istoria. Ne dăruise astfel un fabulos tezaur, ce sta cantitativ în balanţă cu tot ce ştiam (uneori şi cu ce nu ştiam !) despre arta lutului înflorită prin veacuri lîngă ctitoria lui Brâncoveanu, un tezaur care, alăturîndu-se tezaurului cunoscut al vechii noastre arte ceramice, oferea publicului, şi înainte de toate cercetătorului, inedite premise de apreciere şi studiu. Fenomen rar, în cultura noastră, unde pierderile artistice sînt ades iremediabile, unde hiatusurile între epoci pun în dificultate cercetarea şi dau cîmp larg controverselor, aveam, în sfîrşit, în faţă o operă monumentală şi unitară, condensînd o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, văzută în devenirea ei, recreată de un artist de excepţie, cu părinţi, bunici şi străbunici meşteri de oale, trecîndu-şi unul altuia memoria produsului rafinat, o operă pe corpul căreia puteam examina, cu un plus de sorti de izbîndă, chestiunea tehnicilor, a materialelor, a motivelor, a succesiunii lor, a psihologiei de creaţie a artistului popular în timp, a raporturilor cu tradiţia etc.

Lîngă valoarea de document a celor peste o mie de piese va mai trebui să notăm, cu aceeaşi apăsată subliniere, valoarea de artă, impunînd blazonul unui creator de excepţie. Fiindcă, în acest fascinant ansamblu de artă, nu era vorba (niciodată nu poate fi vorba de asta în arta lui Vicşoreanu !) de o simplă recopiere a unor motive arhaice, ci de o lucrare nouă în duhul lor, meşterul extrăgînd aceste motive, ca şi părinţii şi strămoşii lui, din generosul amestec de forme şi de culori pe care-l oferă lutul, ofertă pe care fiecare artist o înţelege şi o primeşte în felul lui, pentru a le aseza într-un cadru nou, cel al sensibilităţii contemporane, de fapt propria lui sensibilitate. Altfel spus (aşa cum arătam şi în cronica din „Flacăra", închinată expoziţiei de la Muzeul satului), el păstrează intact canonul tradiţiei, dar, ca orice mare artist, intervine în chip rezolut în materia ei, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci ca un demiurg, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-şi siesi matricea stilistică. Forma e dată, canonul e dat, dar cîtă fantezie şi vervă, cîtă inteligenţă, originalitate şi măiestrie sînt risipite în cadrul lor, în traducerea, de fapt reevaluarea contemporană, prin culoare şi prin desen, a unor ritmuri, simboluri şi semne ce prezidează arta olarilor hurezani din cea mai adîncă vechime !

Aveam, deci, în faţă nu numai un ansamblu-document al artei Hurezului, văzută în întreaga-i complexitate şi în întreaga-i desfăşurare în timp, ci un ansamblu-document sau ansamblu-sinteză de cugetare, simţire şi inspiraţie populară puse la diapazonul unui talent puţin obişnuit. Al talentului unui meşter artist care, pogorînd dintr-un lung cring de meşteri, aducîndu-ne în desagi zestrea lor, adică a secolelor, îmbogăţeşte această zestre printr-un aport creator de o strălucire superioară. Mai trebuie amintit că meşterul, concepînd acest reprezentativ — pentru Hurez şi pentru el — ansamblu de artă, a depus, în realizarea lui, o trudă de ani de zile, cele o mie de piese fiind selectate din multe mii, fiind cernute, prin trudă de mii de zile şi nopţi, precum bobul scump din tonele de pămînt şi siliciu, între ele, între cele o mie, găsindu-şi locul, asemeni pietrelor scumpe într-o savantă montură, şi cele mai izbutite vase, cele mai preţioase piese din colecţia proprie a artistului, exemplare de care, în alte împrejurări, el, artistul, nu s-ar fi despărţit, nicicum, cu nici un preţ. Om la 50 de ani şi om bolnav (l-a îmbolnăvit, zic doctorii, lutul ud, în care stă de-o viaţă cu mîinile...), Vicşoreanu a văzut în acest ansamblu un apogeu al creaţiei lui. Şi toată lumea a fost de acord că el a reprezentat, într-adevăr, un apogeu. O culme peste care, poate, nu mai e cum, nu mai e chip să se treacă.

Prin expoziţia de la Muzeul satului s-au perindat mii şi mii de vizitatori. Sute, poate chiar mii dintre ei, au vrut să cumpere din aceste piese, dar li s-a răspuns (şi, în ce ne priveşte, am salutat acest răspuns !) că un ansamblu de o asemenea importanţă artistică şi documentară, atît de organic, de unitar şi de unic în întregul lui, în esenţa lui, nu poate fi desfăcut şi risipit. Li s-a răspuns (şi, într-un articol ulterior din „Flacăra", am salutat şi acest răspuns !) că expoziţia lui Victor Vicşoreanu „nu se vinde", ea urmînd a intra în patrimoniul muzeului, ea urmînd a călători, ca expoziţie itinerantă, în marile centre ale ţării, eventual şi peste hotare.

Aceasta a fost situaţia expoziţiei-monument de artă a lui V. V. în vara trecută. Aceasta a fost situaţia pînă în primăvara asta, cînd, din relatările meşterului, apoi din propriile noastre investigaţii, am aflat, cu stupoare, că fabulosul tezaur nu mai există, că el (fără s-o ştie nimeni, fără s-o ştie nici meşterul, cel ce-şi descompletase, pentru acest tezaur, colecţia proprie, frustrînd-o de piesele ei suverane !) „a fost vîndut". Uimiţi (şi cînd zicem „uimiţi", zicem puţin), am înserat în „Flacăra" din 22 iunie a.c., la finele unui reportaj dedicat tîrgului de ceramică din Hurez, următorul post-scriptum :

„...Mulţi dintre cititorii acestor rînduri îşi amintesc, desigur, de marea expoziţie — cuprinzînd peste o mie de piese-unicate de artă — a lui Victor Vişcoşeanu, deschisă anul trecut la Muzeul satului. Fusesem înştiinţaţi că această magnifică expoziţie a intrat în patrimoniul muzeului. Aflăm acum, de la meşter, că ea nu mai există, că piesele ei s-ar fi vîndut. Unde, cum şi de cine ? Oficial, aceste piese n-au fost puse în vînzare nicăieri. Aşteptăm răspuns".

Răspunsul n-a venit. La capătul celor 30 de zile care (conform Legii presei) prevăd obligativitatea răspunsurilor la semnalele critice ale presei, ne-am prezentat la Muzeul statului, ne-am prezentat tovarăşului Nicolae Ungureanu, directorul (tînăr în funcţie, doar de cîteva luni) venerabilei instituţii întemeiate de Dimitrie Gusti şi conduse, vreme de trei decenii, de marele etnograf, profesorul Gheorghe Focşa (iniţiatorul expoziţiei lui V. V.), interesîndu-ne de soarta tezaurului, implicit de justeţea celor scrise de noi în „Flacăra". Explicîndu-ne că răspunsul la cele scrise de noi „e în curs de elaborare", tovarăşul Ungureanu ne-a confirmat că tezaurul „s-a vîndut", dar a adăugat, vînzarea s-a săvîrşit „oficial", piesele-unicate de artă (din care muzeul a reţinut pentru sine doar o zecime), fiind desfăcute public prin standurile instituţiei. Ne-am exprimat uimirea faţă de această misterioasă „vînzare" despre care nu numai noi, dar nici alţii, inclusiv meşterul, inclusiv numeroşi specialişti, cercetători şi colecţionari, o întreagă lume de pasionaţi (care, poate, ar fi oprit acest gest !), n-au ştiut şi nu ştiu nimic. Ni s-a răspuns că muzeul nu-i obligat să-şi vestească vînzările, că, într-o dimineaţă, conducerea lui a decis să vîndă tezaurul, să-l împrăştie public, drept care l-a mutat în standuri şi, simplu, l-a vîndut, l-a împrăştiat. Am întrebat dacă vreo somativă, presantă cerinţă de ordin financiar a obligat la asta (şi din răspuns am înţeles că nu), am întrebat, asta mai mult asa, ca să epuizăm chestiunea financiară, dacă măcar aceste capodopere au avut, ca preţ, un regim la înălţimea valorii lor (şi din răspuns am înţeles că nu, că ele s-au vîndut cum zilnic se vînd, în standurile muzeului, atîtea mai bune-mai rele „oale"), am întrebat (de data asta cu un scop, despre scopul ăsta vom mai vorbi) cine au fost cumpărătorii (şi ni s-a spus că „publicul", acest public fiind însă, după cum am aflat ulterior, compus din muzeografi ai muzeului, şi evident, din cei înştiinţaţi de ei), am mai întrebat una, alta, ni s-a răspuns una, alta, l-am rugat apoi pe tovarăşul Ungureanu să ne explice două lucruri.

Primul : de ce, dacă nu din motive financiare (care, în cazul unui tezaur de o asemenea importanţă, ar fi fost, totuşi, discutabile), s-au vîndut capodoperele ?

Răspuns : fiindcă V. Vicşoreanu nu-i singurul artist ceramist al acestei ţări. De ce să facă muzeul — ni s-a răspuns — „portretul unui olar" ? Muzeul, ne-a explicat tovarăşul Ungureanu, are-n vederile lui peste 200 de meşteri olari, are deci (reproducem exact cuvintele interlocutorului nostru) „mari datorii faţă de toţi". Mărturisim, răspunsul nu ne mulţumeşte. Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii faţă de talent... (.....Şi toţi cei 200, am întrebat, la acest punct al discuţiei, sînt buni, sînt mari artişti ?" „Nu, evident că nu...", ni s-a răspuns). Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii faţă de arta majoră, înalt-reprezentativă ca document şi ca măiestrie, ca dătătoare de seamă despre specificul şi nobleţea noastră, ca autentic, ca puritate, ca har, ca aport creator, sporind şi înnobilînd o zestre, ca emblematică pentru o istorie, pentru o vatră, pentru un stil al acestei vetre, pentru — şi nu în ultimul rînd — un artist de excepţie. Adică exact ceea ce exprima, în întregul lui şi în unitatea lui, ansamblul celor o mie de piese semnate de Vicşoreanu. Adică tezaurul care acum nu mai e, care „s-a vîndut".

Al doilea fapt asupra căruia am cerut explicaţii : de ce, dacă totuşi s-a hotărît risipirea acestui tezaur, n-au fost anunţate (înainte, desigur, de misterioasa „vînzare", înainte ca piesele să ajungă în mîinile unor particulari) conducerile unor muzee, ale unor instituţii de artă sau etnografice, ale muzeelor din Oltenia, de exemplu, care, poate, s-ar fi arătat doritoare să achiziţioneze ele, fie şi partial, dar complementîndu-se capodoperile, astfel încît tezaurul să poată fi oricînd reconstituit ?

Răspuns : nici un răspuns.

Nu vrem să facem nimănui procese de intenţie. Nu vrem decît să întrebăm, să întrebăm mai departe, să întrebăm mereu, pînă cînd — şi în virtutea Legii presei, dar şi într-a marilor, copleşitoarelor răspunderi faţă de valorile naţionale, faţă de ceea ce ne defineşte fiinţa, duhul, talentul — vom primi totuşi un răspuns.

În ce măsură — şi cui — e profitabilă distrugerea unui tezaur de artă ? În ce măsură izbutim să îmbogăţim cunoaşterea fenomenului atît de complex şi atît de dispers al artei noastre populare, neretinînd în circuitul de valori opera unui mare artist al acestui popor ? În ce măsură — în condiţia în care, precum se ştie, n-o să mai asistăm niciodată la înflorirea artei olarilor, cîmpul acestei arte, prin forţa împrejurărilor, restrîngîndu-se de la an la an, meşterii ei fiind tot mai puţini — ne putem permite să renunţăm la nişte capodopere ale genului ?

Mulţi ţărani şi păstori, în veacurile de altădată, cînd ştiau a ceti şi simţeau în ei un anume har, împodobeau cu desene şi cu miniaturi, cărţi de cioban. Alixăndrii şi alte cărţi. Dar Picu Pătrut din Sălistea Sibiului, autorul acelei celebre „epopei în imagini" cuprinzînd 3 000 de miniaturi, azi fala unor muzee, dovedind un virtuoz al peniţei şi un colorist cum rar am avut, a fost unicul, a fost nepereche. Ce s-ar fi întîmplat dacă cineva, cu o foarfecă, ar fi decupat, de pe cărţile lui, miniaturile, risipindu-le ?

Întrebăm, întrebăm... Dar întrebarea e : de ce mai întrebăm ? Ce răspuns am mai putea aştepta ?

Credem că un răspuns există. Credem că el — pentru cine citeşte atent, pentru cine vrea să citească astfel — s-ar putea găsi chiar în aceste rînduri.

ILIE PURCARU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

Cronica (318)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susţinut cea de a 318-a întîmplare literar-artistică în comuna Avram Iancu (judeţul Alba) în ziua de 23.VII. Această nouă ieşire în public a cenaclului a fost legată de tradiţionala sărbătoare organizată pe Muntele Găina, loc în care în fiecare an se desfăşoară una din cele mai pitoreşti manifestări folclorice din ţară. În faţa a peste 3 000 de oameni care au făcut dintr-un deal o tribună, membrii cenaclului au încercat şi uneori au reuşit să realizeze o fuziune cu tradiţia, să demonstreze că muzica tînără are rădăcini mai adînci decît se crede de obicei şi că vigoarea şi prospeţimea ei o dă tocmai legătura indiscutabilă cu cîntecul şi poezia de sorginte populară. De asemenea, pentru că se afla într-o ambianţă care evoca momente de o mare importanţă pentru istoria poporului nostru — comuna care a găzduit întîmplarea literar-artistică fiind locul naşterii eroului naţional Avram Iancu — programul cenaclului a fost în aşa fel alcătuit încît să cinstească prin cîntec şi poezie pe înaintaşii neamului nostru, să glorifice prezentul socialist, care nu înseamnă decît o continuare pe un alt plan a celor mai bune tradiţii. Ca o iniţiere în istoria acelor locuri a fost prezenţa printre tinerii actori şi cîntăreţi folk a lui Toader Dragoşa din Ţebea, locuitor şi păstrător al istoriei locurilor acestora care nu face carieră de muzică şi exprimă ce cunoaşte. Cu Marşul lui Iancu,

Sus, sus, sus, la munte sus, Colo-n munţii Ţebei, interpretate nu numai cu har dar cu un glas venit din istorie, el a realizat un punct de referinţă în cuprinsul cenaclului Flacăra. Ceilalţi membri ai cenaclului — Mircea Vintilă, Florian Pittiş, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Adrian Ivanitchi, Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Nicu Vladimir, Maria Naghi, Radu Gheorghe, Arpad Domokos, grupul Cetatea din Satu Mare, grupul Opinia din Iaşi — au avut din păcate, o evoluţie contradictorie. Se pare că în cenaclu s-a instalat o atmosferă de suficienţă, de automulţumire flagrant în dezacord cu ideile pe care le exprimă prin poeziile şi cîntecele lor membrii cenaclului. De aceea, sîntem nevoiţi să spunem că manifestarea din comuna Avram Iancu nu s-a ridicat la cotele aşteptate, fiind doar o copie nereuşită a celorlalte întîmplări artistice susţinute. Nici condiţiile deosebite în care s-a desfăşurat manifestarea — o organizare defectuoasă a spectacolului — nici oboseala drumului şi nici alte motive nu pot să scuze modul lor de prezentare. Din acest motiv nu s-a putut realiza un dialog veritabil cu publicul şi nu numai faptul că nu era vorba de spectatori pregătiţi pentru acest gen de muzică poate să fie o cauză, experienţa demonstrînd că şi în alte locuri aflate într-o situaţie asemănătoare, s-au închegat spectacole deosebite, participarea tuturor celor prezenţi fiind pasionantă, frenetică, reală, propice unui schimb de idei. Această întîmplare literar-artistică trebuie să constituie un prilej de meditaţie pentru membrii cenaclului care trebuie să renunţe la orgolii personale sau la automulţumire şi să înţeleagă că arta adevărată presupune o continuă perfecţionare a mijloacelor artistice şi totodată o continuă perfecţionare a artiştilor din punct de vedere al conştiinţei lor profesionale.

Jurnal mexican (20)

Tláloc

1.

Veracruz, hotel Emporio

Plouă, sînt surescitat, de vină sînt probabil fulgerele din acest miez de noapte, tunetele, tensiunea din aer, din mine, oboseala, toate la un loc și ploaia aceasta care în loc să mă elibereze mă întărîtă, îmi biciuie nervii, mi-i aduce în stare de incandescență, ca niște filamente electrice gata să ardă, să se prefacă în cenușă ; aud cum se rostogolește ploaia afară, în vreme ce în capul meu se rostogolesc impresii și imagini disparate din această primă zi de călătorie în sud... autobuzul, peisajele muntoase care îmi aminteau de Cézanne și mai ales de copilăria mea, eternele legende cu Cortés la tot pasul, orășelele prin care am trecut fără să le vedem, ca Puebla, și cărora spaniolii le-au dat, în afară de stilul colonial, aceeași piață centrală, cu un chioșc în parc unde duminica vine fanfara și cîntă, cu catedrala și circiuma totdeauna în apropiere... Picasso se întreba, enumerînd pasiunile contradictorii ale spaniolilor, în ce se amestecă toate acestea ? În tristețe. O tristețe ciudată. Ca Escurialul. Dar tînărul care ne-a însoțit prin Xalapa surîzînd profesional ar adăuga, dacă a auzit de Alcibiade, că dintre toți discipolii lui Socrate e singurul care merită atenție ; din păcate a trăit prea devreme ca să afle ce este aia „public-relation". Și, la urma urmei, poate că are dreptate să surîdă... Oare din infern se aude ploaia ? Din paradis, dacă-i credem pe azteci, se aude, și nu numai atît, acolo trebuie să plouă continuu, ușor și cald, ca să crească porumbul, să mănînce și zeii **tortillas**... Cîmpurile prin care am trecut după ce am ieșit din Ciudad de Mexico dimineața erau parcă mereu aceleași, porumb și cactuși, cactuși și porumb, apoi munții și a rămas o vreme numai porumbul, cultivat pe porțiuni mai mici, dar prezent și între pini. Munții ca la noi la Sinaia. Numai că prin iarbă izbucnea calcarul, neurastenizînd vag peisajul. Și din nou cactuși. Și palmieri pitici, sălbăticiți parcă, din care se fac sombrero-uri... Dar nu, mai întîi a fost tîrgul acela care îmi amintea de Urziceni și unde am coborît să luăm o cafea. Deși ne îndreptam spre sudul tropical mi-era frig. În fond, cîmpurile acelea cu porumb și cactuși erau la altitudinea Negoiului nostru ! Faptul că nu mai vedeam la orizont umbrele dramatice ale vulcanilor Popocatépetl și Ixtacihuatl nu însemna nimic. Eram încă pe platoul unde aztecii și-au ales locul pentru capitala lor și unde spaniolii au fost nevoiți să accepte riscurile de a trăi într-un aer rarefiat. Există și pentru cuceritori condiții... Și iarăși autobuzul, munții și seroentinele care ne coborau spre cîmpia adevărată. Pămînt arid, pietros în care triumfa cactusul acum. Culorile puține, atenuate, fără strălucire, fără sonoritate. Ceea ce domina era desenul. În aceste peisaje, un Tițian, un Rubens n-ar fi fost posibili. În schimb, Poussin și Cézanne le-ar fi adorat. Poate că nu întîmplător Veneția a dat pictori uriași, Tițian, Tintoretto, și a împrumutat sculptori care să-i dăruiască statui. Și nu întîmplător Michelangelo a țîșnit dintr-un univers al tăietorilor de piatră. Să ne mirăm că piramidele au fost îndeobște ridicate în locuri unde nu sînt prea multe culori strălucitoare care să corupă ochiul ? Marii coloriști n-au fost pictori metafizici. Înainte de a vrea să înțeleagă viața, ei au vrut s-o sărbătorească... Pe marginea șoselii au început să apară tejghele cu mere roșii, înainte de Xalapa, acolo unde ar fi trebuit, poate, să înceapă domnia bananelor și curmalelor, judecînd după ceea ce îmi închipuisem eu că ne-așteaptă. Deoarece crezusem că vom întîlni o vegetație exuberantă, prolixă și opulentă care să anunțe în sfîrșit tropicele. În locul ei vedeam o natură severă. Care nu trișează, muncind pentru fiecare floare. Ca la noi. Curios cum pămîntul a făcut aceleași descoperiri și, la o distanță atît de mare, a ajuns la aceleași concluzii... Și pe nesimțite s-au rupt înlăuntrul meu zăgazuri secrete și m-am pomenit invadat de amintiri pe care n-are rost să le notez aici. Copilul de odinioară n-a murit în mine nici acum și, poate, aceasta e un mare noroc, nu numai o pedeapsă a nostalgiilor ; iată, prima ploaie tropicală din viața mea cade acum peste un oraș necunoscut ca în copilărie pe munți... La Xalapa, vizitînd catedrala, mi-am adus aminte de mama. Pentru ea Dumnezeu era o axiomă și era convinsă că totul trebuie să se desfășoare între rugăciune și păcat, între frica de cer și ceea ce ne e îngăduit să iubim într-un destin pe care nu-l hotărîm noi. Fie-i somnul liniștit în cimitirul acela țărănesc de la marginea nopții și dumneata, mamă, iartă-mă că viața m-a învățat să cred numai în ce se întîmplă pe lumea aceasta, în ceea ce legăm sau deslegăm cu mîinile noastre... Cînd am intrat în parcul Alameda (există, se pare, în fiecare oraș mexican un parc Alameda !), cerul devenise sumbru, iar prin arbori zburau ciori, dincolo de eternele fotografii surîzătoare peste care acum plouă. Revăd autobuzul umblînd pe străzile în pantă ale unui oraș care seamănă, se spune, cu Lisabona și e obsedat de curățenie. „Xalapa siempre limpia" scria pe afișe mari peste tot. Cineva dintre cei ce ne însoțeau vroia să cumpere lichior de cafea făcut după o rețetă locală și iată-ne intrînd în niște curți pline de flori, ca niște sere locuite, gustînd și noi niște probe de lichior și primind niște scrumiere de sticlă pe care le vom uita la prima ocazie. La întoarcere, clădirile universității din Xalapa, diseminate prin parcuri, au făcut să renască în mine anii de studenție cu nopți dormite la început în sala de așteptare de la clasa a III-a a Gării de Nord, cu cărți citite prin librării pentru că nu mi le puteam cumpăra, dar și cu splendida barbarie a după-amiezelor cînd înotam și stăteam la soare, știind că trupul fericit în lumină era singurul lux pe care mi-l puteam îngădui. Le-am zîmbit acestor amintiri cufundat în seara din autobuz. Oare nu datorez lucrurilor care mi-au liosit, tot atît cît și celor pe care le-am avut ? Nu era însă timp de răspunsuri și, oricum, răspunsurile n-au fost niciodată specialitatea mea. Autobuzul a oprit undeva într-o piață parcă. Apoi clădirea aceea, pe marginea unui lac, unde am așteptat să plecăm spre Veracruz. Începuse să plouă. O ploaie măruntă și monotonă care încrețea luciul nocturn al lacului, dincolo de care abia ghiceam orașul desfășurat pe coline ; firește neapărat nouă coline, nu s-ar putea altfel. După Quetzalcóatl ne ieșea în drum Tláloc, vechiul zeu al ploii.

OCTAVIAN PALER

CÎNTAREA ROMÂNIEI

„Cîntecele Oltului": O pledoarie pentru preocupările de durată

În zilele de 3—6 august, la Vîlcea, un festival folcloric ce-și are de-acum faima sa, tradiția sa, publicul său — festivalul „Cîntecele Oltului" — își va chema spectatorii la o jubiliară ediție: a X-a, încununînd un deceniu de anuale revărsări estivale, pe țărmul Oltului, ale cîntecului și dansului din ținuturile scăldate de rîul-rege al românilor. Un jubileu care ne invită ca — înainte de-a închina cuvenitele rînduri spectacolelor — să-i închinăm lui însuși, adică evenimentului ca atare, cel puțin niște rînduri. Adică să-i salutăm permanența, vitalitatea, longevitatea. Adică să salutăm ceea ce altor manifestări similare le cam lipsește.

De zece ani, la fiecare început de august, acest festival adună, spuneam, ansambluri de cîntece și de dansuri din județele străbătute de marele rîu al românilor, de la Harghita la Covasna, de la Brașov la Sibiu, de la Vîlcea la Olt. Din fiecare județ, un ansamblu. Fiecare ansamblu, obligat să prezinte nu doar niște suite de cîntece și de dansuri, oricît de frumoase, de memorabile ar fi acestea, ci să-și închege cîntecele și dansurile într-o definiție — sau o sistemă de definiții — a specificului local, revelat în trăsăturile lui cardinale, prin subsumarea ornamentelor muzical-coregrafice unor linii de forță care țin de trăirea, de munca, de existența din veac a oamenilor. Astfel, fiecare ansamblu e obligat să prezinte în festival un obicei străvechi, o ceremonie, o datină (o șezătoare, o nuntă, un ritual al muncii, o sărbătoare campestră etc., multe din ele dispărute, îngropate sub ani și uitare, deshumate de interpreți în urma unor veritabile expediții de arheologie artistică), în jurul cărora să-și țească cîntecele, să-și împletească dansurile. De aici, caracterul aparte al festivalului de la Vîlcea, unicitatea sa, prețuite de public, căutate de folcloriști, de etnografi, de sociologi, de specialiști în mitologie sau dialectologie, de cercetători ai diferitelor discipline ale „specificului".

E un festival care, de zece ani, nu numai că se păstrează în promisiunile lui, nu numai că se menține proaspăt, dar, de la an la an, de la ediție la ediție, se îmbogățește, sporește-n cuprindere, sporește-n intensitate, în conținut. Anul acesta, de pildă (după cum ne informează neobositul animator, prof. N. Dumitrică, directorul Casei de cultură din Călimănești, sediul principalelor manifestări ale festivalului), se vor întrece, la Vîlcea, formații din toate județele de pe Olt, vor mai fi (ca și la edițiile precedente, dar cu desfășurare mai amplă) parade ale portului și expoziții artizanale, vor avea loc un simpozion științific (avînd ca temă : „Cultura populară a Văii Oltului, expresie a continuității și unității poporului român") și un colocviu de folclor contemporan (în cadrul căruia va funcționa un atelier metodic dedicat „Artei spectacolului folcloric"), întrunind zeci și zeci de cercetători și specialiști din mari vetre folclorice ale țării.

Lîngă festivaluri, care se pierd pe drum sau, dacă nu se pierd, își trădează și-și subțiază ființa artistică, nemaipăstrîndu-se în promisiunile și în exigențele începutului, cel de la Vîlcea vine să dovedească — și încă la modul major, în generosul cadru stimulator al „Cîntării României" — că permanența desfășurării unor manifestări artistice, inclusiv permanența unor succese, țin de permanența unor preocupări. Preocupări care nu-s de sezon, ci de durată. Și pe care — în ajunul acestei noi, jubiliare ediții a frumosului festival vîlcean — le salutăm.

P. ILIE

Concursul național de poezie „Nicolae Labiș" de la Suceava

Recent s-a desfășurat ediția jubiliară — a X-a a Concursului național de poezie patriotică „Nicolae Labiș" de la Suceava. Festivalul a devenit o manifestare tradițională, cu spirit emulativ, către bătrîna cetate îndreptîndu-și speranțele de afirmare sute de tineri de pe tot cuprinsul patriei, îndrăgostiți de versul înaripat. Cele zece ediții au prilejuit numeroase simpozioane și dezbateri pe tema poeziei contemporane, expoziții de artă plastică inspirate din creația lui N. Labiș, recitaluri de muzică tînără.

Sub cerul albastru pe care se profilează măreț statuia lui Ștefan cel Mare, Suceava și-a ridicat din nou stindardele poeziei. Așteptarea premiilor creează emoții. Au fost trimise peste șase sute de poeme de către 138 concurenți. Nu putem să nu remarcăm în componența juriului, atît de constant alcătuit în desfășurarea edițiilor, prezența unor remarcabile figuri ale literaturii contemporane, poeți și prozatori, conducători de reviste și de edituri, redactori, oameni de cultură și artă, fervenți stimulatori ai tinerelor generații de scriitori. Prozatorul și dramaturgul Dumitru Radu Popescu, vicepreședintele Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România și președinte al juriului de-a lungul a numeroase ediții, după o atentă și obiectivă lecturare a versurilor, împreună cu membrii juriului — George Bălăiță, George Damian, Ion Gheorghe, Ion Horea, M.R. Iacoban, Grigore Ilisei, Liviu Leonte, Marcel Murezanu, Nicolae Prelipceanu, Corneliu Sturzu, Alexandru Toma, Ion Țugui, Laurențiu Ulici, Dragoș Vicol, au hotărît, după opinia noastră, justificat, acordarea a 19 premii. Considerăm că este de datoria noastră să transcriem numele tuturora. Iată-le : Marele Premiu al Concursului național de poezie „Nicolae Labiș" — **Ion Drăgușan** din Suceava ; premiul al II-lea **Gellu Dorian** din Botoșani ; premiul al III-lea — **Doina Bențea** din Iași ; premiul special al Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România — **Lelia Munteanu** din București ; premiul special al Editurii „Junimea" — **Lucian Vasiliu** din Botoșani ; premiul revistei „România literară" — **Mihaela Mandric** și **Dan Movileanu** din Iași ; premiul special al revistei „Luceafărul" — **Ion Botezatu** din Oituz, Bacău ; premiul special al revistei „Convorbiri literare" — **Doina Mihaela Sava** din Iași ; premiul special al revistei „Tribuna" — **Ștefan Mitroi** din Iași ; premiul special al revistei „Cronica" — **Aurel Ștefănachi** din Iași ; premiul special al revistei „Ateneu" — **Tudor Vasile** din Botoșani. Mențiunea I — **Florina Barua** din Mălăești, Prahova ; mențiunea a II-a — **Aurel Dumitrașcu** din Borca, Neamț ; — mențiunea a III-a — **George Papp** din Rișnov, Brașov ; premiul special al ziarului „Zori noi" din Suceava — **Victor Ionescu** din Cîmpulung Moldovenesc ; premiul special al Centrului de librării — **Ion Teodorescu** din Slobozia ; premiul special al Comitetului județean de luptă pentru pace — **Virginia Gheorghiu** din Oradea, premiul special al Comitetului județean al U.T.C. — **Iulian Talianu** din Slobozia ; premiul special al Consiliului județean al pionierilor — **Lavinia Chiribenea** din Suceava.

Poeziile celor premiați sînt străbătute de fiorul cald al dragostei față de patrie, față de problemele vieții pe care ei o filtrează prin sensibilitate artistică. „Griul ca un lan de părinți" de Iulian Talianu ori „Labiș către contemporani" de Dan Movileanu, „Uneltirile arșiței" de Ion Teodorescu, „Baladă" de Vasile Tudor atestă într-adevăr responsabilitatea tinerilor poeți față de cuvîntul scris, capacitatea lor de a se ancora într-o problematică majoră.

„Cea de-a X-a ediție a Concursului este o confirmare a temeiniciei acestei acțiuni care și-a cîștigat un prestigiu național, ne spune Al. Toma, președintele Comitetului județean pentru cultură și artă, Suceava — poeții participanți fiind din toate județele țării. Ediția jubiliară a însemnat, fapt îmbucurător, și o creștere simțitoare a calității lucrărilor trimise, pătrunse de un accentuat mesaj patriotic, lucrări scrise de muncitori, de elevi și studenți, de profesori, ingineri și medici (pînă la 25 de ani și care nu au debutat în volum). Se poate afirma despre acest concurs că el confirmă un act de cultură temeinic. Concursul a prilejuit pînă acum peste două sute de manifestări literar-artistice, de întîlniri cu cititorii, lansări de carte, colocvii despre poezie în instituții, întreprinderi, în orașele și satele județului Suceava".

ADI CUSIN

Un taragot de aur: Luca Novac

De la Luță Iovită, întîiul mare taragotist al Banatului, ale cărui puține înregistrări încîntă încă, Luca Novac a deprins taina consacrării omului cu instrumentul de suflat : suflu și suflet, adică forță și sensibilitate, talent. Talentul — zice Luca Novac — nu ți-e dat, nu ți-e împrumutat, ci ți se dăruie ; dar talentul, singur, nu e suficient pentru a stăpîni atîtea instrumente, ca în cazul său (fluier — „mi-a zis moșumeu, la 13 ani, ia și tu, băiete, fluierul ăsta micuț și suflă-n el pînă ne spargi urechile. Poate-o fi ceva în tine" —, apoi cimpoi, clarinet, saxofon, ocarină și taragot). E nevoie de trudă multă, de repetiții, mai mult singur, înfundînd instrumentul, să nu deranjeze vecinii din bloc, e nevoie de deplasări în sate, la nunți și petreceri, cu casetofonul alături, înregistrînd noul și, mai ales, culegînd vechiul, care nu dispare, cum o știe el din satul său natal, Dalci, de lîngă Borlova, sat de doinitori. De ce preferă, totuși, taragotul ? Pentru că sunetul său este tot atît de profund ca al buciumului, al tulnicului, că taragotul poate fi, oricînd, solist, suplinind vocea, versul, cuvîntul. Taragotul tărăgănează — o dovedesc și suflul și sufletul acestui artist, Luca Novac. Cam toți bărbații din familia sa au cîntat sau cîntă încă în orchestre de muzică populară ; bunicul, Luca Novac, a fost un vestit clarinetist, tatăl, tot Luca Novac, pricepe ca nimeni altul saxofonul, frații Cornel, Gheza și Silvius, întregesc faima Novacilor, la acordeon, trompetă și, respectiv, saxofon, tot așa cum soția lui Luca, Maria Tudor, solistă vocală, se află în pragul unei strălucite cariere (poate și-o mai amintesc telespectatorii din „Dialogul la distanță", Hunedoara, cu celebrul taraf de la Vața). Această ambianță muzicală l-a propulsat în conștiința exigentă a iubitorilor de folclor numai, deocamdată, pe Luca Novac, care, modest, declară că pricina consacrării este valoarea competitivă a celorlalți instrumentiști, nu doar a celor din familie. A imprimat patru discuri la Electrecord, are un altul în lucru, pe care îl vrea deasupra celor dinainte, a „taragotat" în toată țara și în lume, nu toată, ci în Franța, Italia, China, Mongolia, Coreea, Iugoslavia, Ungaria, impresionînd pretutindeni prin sobrietatea scenică și prin fiorul inefabilului artistic. La 37 de ani, Luca Novac cîntă de dragul cîntecului piese precum „De doi ca la Caransebeș", „Ardeleana de la Dalci", „Doamne nu mă-mbătrîni", „La fîntînă la Făget", „La Obreja-ntr-o grădină", „Banii, banii", „La birtuțu din pădure" și multe altele, din zonele de șes și de munte ale Banatului, dar cu aceeași patimă și virtuozitate (Luca Novac este, negreșit, un virtuoz al instrumentelor de suflat !) și-a lărgit repertoriul cu folclorul tuturor regiunilor țării, asta însemnînd că poate interpreta și cele mai cunoscute piese de folclor maghiar, german, sîrbesc. Nu a făcut nicicînd lista repertorială, însă crede că ar fi vorba de o cifră spre o mie. Enorm ! „Cu atîta cîntat, nu apare, uneori, saturația !" — îl întreb într-o pauză a unei „Seri bănățene" organizată, săptămînal, la complexul „Continental" din Timișoara, unde Luca Novac este șef de orchestră. „Nu, niciodată — răspunde imediat. Cînd voi trăi primul semn de plictiseală, pun taragotu-n cui și mă las de meserie. Din ce cînt, eu aș tot cînta, adică mă opresc greu... Mă bucură orice contact cu publicul. Am fost foarte fericit că am evoluat, recent, în excepționalul spectacol al Banatului la Gala Antenelor, deși... am cîntat puțin". Apoi, Luca Novac m-a rugat să scriu că îi face o mare plăcere să acompanieze soliști vocali, precum Ana Pacatiuș, Florentin Iosif, Ana Munteanu, Achim Nica, Elena Jurjescu, Dumitru Chepețean, Maria Tudor, doinitori de renume. „De fapt — încheie — cine nu știe să cînte o doină, să-i redea duioșia, profunzimea, nu poate pretinde că este un interpret adevărat, un vrednic mesager al culturii noastre populare. Adică, dacă ai numai suflu și nu suflet, și nu vocație, rămîi în sală și nu urca pe scenă.

Un om cu suflu, cu suflet, cu vocație, un om cu taragot de aur — Luca Novac.

B. TEODOR

RUBRICA MEA

Banchetul lui Lucullus

Pretor, apoi consul, contemporan cu Cicero și Cato, ostaș învingător al lui Mithridate, Lucius Lucinius Lucullus a rămas celebru ca mare amator de mîncăruri bune (în franceză „gourmet"), care oferea la ospețele lui, printre altele, limbi de privighetori, din păcate neconcertante. Se spune că într-o zi, cînd bucătarul i-a servit o masă mediocră, marele gastronom l-ar fi dojenit cu acest avertisment : „Lucullus ia astăzi masa la Lucullus".

Ca pe un banchet al acestui ilustru roman ne prezintă Serafim Duicu, în colecția „Restituiri" (Editura Dacia, Cluj-Napoca), pagini de critică literară ale regretatului Septimiu Bucur (1915—1964). Născut la Gîmbuț în județul Mureș, fiu al profesorului Iuliu Bucur, Septimiu a fost în timpul celui de-al doilea război mondial consilier de presă la Legația română din Budapesta, deportat de regimul horthyst, iar în ultimii ani de viață profesor la Tîrgu Mureș. A lăsat o seamă de recenzii și cîteva studii de oarecare amploare despre Eminescu, Goga, Rebreanu și Blaga, care văd acum întîia oară, cum se zice, lumina tiparului (acest clișeu verbal îmi apare ca un foarte frumos exemplu de oximoron, tiparul fiind negru, dar iradiind lumină).

Recenziile și studiile sînt la un apreciabil nivel intelectual și nu putem decît deplînge moartea timpurie a unui mai tînăr confrate, desigur talentat, îndeosebi excelent mînuitor de analize literare. Uneori sînt uimit că, din exces de spirit critic, analistul își creează dificultăți, ca atunci cînd rezumă și caracterizează cunoscutul poem al lui Lucian Blaga, **Fîntînile,** cu aceste memorabile versuri :

„Zodii sînt și jos sub țară,
fă-le numai să răsară,
Sapă numai, sapă, sapă,
pînă dai de stele-n apă".

Septimiu Bucur a înțeles foarte bine finalul acestui catren, dar și-a complicat analiza cu aceste considerente :

„A căuta stele în straturile de sub țară este un efort zadarnic sau absurd, dar tocmai aci trebuie văzută frumusețea poeziei".

Nu e nimic absurd în căutarea fîntînilor la mari adîncimi. Operația se săvîrșește cu tenacitate pînă noaptea tîrziu, cînd lucrătorul poate da de apă și vedea în jocurile ei, lucind stelele de pe firmament. Și la Arghezi, în poezia **Belșug** (1916), plugarul ară și seamănă pînă tîrziu, pînă cînd
„și-așează luna ciobul pe moșie".

Frumusețea nu rezidă în absurditate și nu cred că vreun estetician, parafrazînd celebrul dicton religios, ar fi ispitit să spună : „admiror quia absurdum". Din păcate, redacții de edituri și de revistă practică această din urmă deviză, căzînd la grea admirație înaintea textelor celor mai ermetice, sau cum spunea Tudor Mușatescu : **esbulifantascomagice.**

Septimiu Bucur se putea însă cu drept cuvînt mira, văzînd că ultimele poezii ale lui Lucian Blaga trădau o sete nestinsă de viață și mai ales de iubire.

Acestora din urmă le preferăm însă, ca valoare artistică, firește, poemele de dragoste din **Nebănuitele trepte.**

Cele trei capodopere epice ale lui Rebreanu, **Ion, Pădurea spînzuraților** și **Răscoala,** fac obiectul unui alt foarte serios studiu.

Septimiu Bucur se mai înșela crezînd că „stările paroxistice" sînt de domeniul psihiatriei. Nu e așa. De domeniul psihiatriei sînt refulările, stările subliminare, ale vieții inconștiente. Ca un bărbat care trage cu seninătate consecința faptei lui, Apostol Bologa nu se apără în instanță. Voința lui de a se sfîrși cît mai repede cu judecata și chiar cu viața sa, nu este un act maladiv, ci dovada unei energii morale nezdruncinate.

Încă o dată, ne manifestăm satisfacția pentru colecția clujeană, condusă cu atîta competență de criticul Mircea Zaciu și pentru ultima ei contribuție.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICĂ LITERARĂ

DUMITRU MICU: Lecturi și păreri

Oricît și-ar declina Dumitru Micu, la un moment dat, orice veleitate de critic literar (aspirînd în taină la un fel de stare de grație a lecturii exemplare), publicistica sa îl contrazice. Decondiționarea totală a actului critic ar duce în fond la desființarea lui. Autorul știe acest lucru. Lectura critică satisface o comandă socială sau oricum, o condiție de altă natură, fie chiar psihologică. Drama criticului e că nu reușește să cuprindă totul. Putem instaura însă lectura ca unic scop al criticii ? Mai ales că lecturile criticului nu sînt lecturi de duminică. Ultimul capitol, *Confiteor*, ne oferă mai mult o explicație sentimentală. Dar să acceptăm ca firească ideea de a restrînge activitatea critică la jurnalul de lectură. O astfel de critică este, prin definiție, subiectivă și fragmentară. S-ar cuveni să amintim de îndată și articolele teoretice din volum. Aici critica este pe rînd act moral, creație (în sensul că aduce mereu noi puncte de vedere) și atitudine ideologică. Nu exclude nici posibilitatea sintezei : unele studii mai ample îndreptățesc și un asemenea deziderat. În intenție cel puțin, formula criticii lui Dumitru Micu depășește impresionismul temperamental, ca și orice dogmatism teoretizant.

Și totuși, în cea mai mare parte, cartea aceasta consemnează lecturi convenabile pentru critic. Aproape în toate cazurile el *recitește* și bănuim că n-o face din pura obligație. Revine constant la clasici, luminîndu-le opera dintr-un unghi modern, dar și delectîndu-se în același timp. Criticul își trădează la tot pasul adevărata pornire : se apropie de text cu pasiuni cărturărești nedezmințite. Parcă se simte mai bine printre cei „vechi", pe care-i întîmpină cu entuziasm și rigoare. În schimb, le aplică etichete deloc arhaizante. Despre Alexandrescu, bunăoară, scrie ca despre un debutant, redescoperindu-l „poet în toată puterea cuvîntului". Am putea relua și alte formulări, cam în aceeași manieră. N-a dispărut complet sentimentul „mutației valorilor", numai că autorul relativizează cu ceva mai multă prudență decît Lovinescu. Aparent se retrage în polemica cea mai confortabilă : nu polemizează niciodată cu opera vreunui scriitor, ci eventual cu opinii critice despre această operă. Impresia ultimă e de obiectivitate solid argumentată. Evident, excesul în demonstrație coboară brusc temperatura de gîndire. Ideile se transformă atunci în simple teme de problematizare didactică, iar discursul critic lîncezește. Așa se face că paginile despre Eminescu, înecate în elogii, nu conving pe deplin. Prea multe locuri comune, chiar și regretele sînt aceleași parcă dintotdeauna (cum ar fi faptul că Eminescu n-a dus la împlinire epopeea dacică pe care o proiectase).

E momentul să ne întrebăm acum care este atitudinea față de confrați. Faptul că citează cu promptitudine din clasicii interbelici nu poate fi întotdeauna edificator. Comentînd spre exemplu vocația monumentalului la Eminescu și implicit la Călinescu, nu amintește nimic de M. Ungheanu, autorul unui studiu pătrunzător pe aceeași idee. În cîteva rînduri citează din faimoasa „Introducție" a lui Kogălniceanu, referitor la obiectivitate în critică (a se critica opera nu persoana). Am fi preferat trimiteri la criticii contemporani. Or, foștii membri ai *Cercului literar* s-ar constitui după Dumitru Micu într-o „confrerie sectară". La fel, unii din cei care au frecventat *Jurnalul literar* (face aluzie probabil și la Al. Piru). Prin aceasta criticul își îngustează întrucîtva premisele propriului său demers critic. Problemele criticii de azi sînt altele decît cele de odinioară : chiar și obiectivitatea se pune altfel decît la 1840. Dar criticul este poate un mizantrop care n-are încredere decît în ideile statornicite de tradiție. Citim totuși cu uimire în articolul *Critica — act moral* : „Căci, dacă e să ne întrebăm — ca odinioară G. Călinescu — prin ce se obține în critică „autoritatea"... nu cred că se poate găsi un răspuns mai simplu și mai concludent decît cel dat de Lovinescu..." Și urmează un fragment din *Mutația valorilor estetice*. Iată o performanță unică : în aceeași frază să te întrebi ca George Călinescu și să răspunzi ca Lovinescu. Efectul nu e tocmai cel scontat. De astă dată prudența se întoarce împotriva ei însăși.

Am reținut cîteva „identificări" critice : Delavrancea este un romantic, Dimitrie Anghel un simbolist baroc (constatăm un exces de „baroc" în critica noastră contemporană), iar Gr. Alexandrescu e clasic prin structură și romantic prin afiliere. Așadar, caracterizări destul de generale, tipologice, care pot constitui o barieră în calea unei evaluări mai simple, de gust. Sau poate clasicii sînt recuperabili numai pe jumătate ? Mai revelator ni s-a părut articolul *Dimensiunea tragicului*, dedicat prozei lui Zaharia Stancu, pe alocuri cu inflexiuni de ordin existențial.

Dumitru Micu se numără printre puținii care încă nu și-au pierdut speranța în reconcilierea criticii cu filosofia. De unde și strădania lăudabilă de a comenta și unele cărți de estetică. Dialogul cu ideile lui Liviu Rusu, Ion Ianoși sau N. Tertulian e pasionant și instructiv. Criticul aduce căldură și nerv publicistic într-un domeniu totuși arid, fără să simplifice problemele ridicate. Nevoia de filosofie în critică este ea însăși o problemă de neevitat. Un lucru se impune mai ales : nu e destul să crezi într-o filosofie, trebuie să ai o filosofie. Ceea ce implică un efort organic de mentalitate, deprinderea de a merge întotdeauna la esențe.

Memorabile sînt studiile *Camil Petrescu, poet* și *Pe tărîmurile arhaicului* : primul — pentru finețea disocierilor operate într-un context mai larg, al liricii noastre moderne, al doilea — pentru profilul făcut lui Mircea Eliade, ca și pentru rezumatul atent la binecunoscutele cărți *De Zalmoxis à Gengis-Khan* și *Histoire des croyances et des idées religieuses*.

Incitantă, cartea lui Dumitru Micu pune în discuție probleme de interes publicistic. Paralizat oarecum de exigențele lecturii, criticul își revendică dreptul la atitudine. Firește, tristețea provocată de lectură (teoretizată după Pompiliu Constantinescu) nu înfrînge apetitul ideilor și al polemicii. Resentimentele, cînd există, nu fac decît să dea și mai multă culoare stilului — și așa destul de exclamativ. „Părerile" sînt susținute însă în manieră demonstrativă, cerebrală. Conflictul adevărat este între lectură și creație, între participare și izolare.

CORNEL MORARU ■

OPINII

Realismul poeziei

Termenul de „realism" a fost folosit abuziv și adeseori demagogic, astfel încît simpla lui invocare poate provoca o reacție sceptică. Cu atît mai neconvingătoare va părea, fără îndoială, asocierea sa cu poezia, gen considerat prin tradiție al fanteziei și jocului.

Și totuși, adevărata natură a poeziei, ca a oricărei forme de artă, o reprezintă **impresia de realitate** pe care o întreține. Este vorba, în fond, de **mimesis**-ul aristotelian, combătut în plan teoretic timp de peste două milenii de către fiecare nouă generație de artiști și confirmat și reconfirmat necontenit, în plan practic, de fiecare nouă operă de artă autentică.

Poezia noastră clasică constituie o adevărată mină de aur pentru cine caută exemple în acest sens. De la Vasile Alecsandri și pînă la Lucian Blaga, toți marii poeți au adus în versurile lor — cu gestul sublim al copilului care transportă pe țărm apă de mare în căușul palmelor — atîta realitate cît au putut capta. Și au captat, uneori, însuși vuietul neliniștitor al infinitului. Pentru a nu transforma acest articol într-o antologie de mai multe sute de pagini, am să amintesc doar cîteva imagini, din Mihai Eminescu și din Ion Barbu, considerați, amîndoi, locuitori irevocabili ai Transcendentaliei, primul din cauza neasemuitului său dar de a visa, iar cel de-al doilea fiindcă a iubit geometria ideilor. În **Călin,** deci în plină poveste, înfățișînd-o pe fata de împărat scufundată în somn, poetul îi observă captivat — aproape îl simțim cum își ține respirația — secreta viață biologică : „Timpla bate liniștită ca o umbră viorie". Un alt vers, de o frumusețe neverosimilă, înregistrează, de asemenea, fiziologia, o fiziologie, e adevărat, eterică, însă fără nimic inventat : „De a virstii ei căldură fragii sînului se coc". Din Ion Barbu să recitim prima strofă din **Păunul.** Înainte de orice nu ne impresionează, oare, imaginea extraordinar de adevărată a păsării care se desprinde, parcă, din pagina cărții și devine o prezență în camera noastră ?

Cu toată evoluția sa imprevizibilă, caleidoscopică, poezia românească a păstrat mereu acest filon de realism. Cei mai valoroși poeți de azi continuă, într-un fel sau altul, să prindă în plasa nevăzută a cuvintelor fugitiva, înșelătoarea, ezoterica realitate.

Însuși Nichita Stănescu, poetul „jocului cu mărgele de sticlă", privește, cu pupilele dilatate, lumea din jur. Multe dintre fanteziile sale nu sînt decît **experiențe** la care supune realitatea : „Valul venind spre mine a împietrit în aer / O, chiar și tu, iubito, ai rămas / într-o deplină nemișcare. / / Și timpul are febră / O, el mă arde / Secunda este fixă ca o perlă / și stropii valului atîrnă-n aer". **(Străfund de ochi)**

Cele mai fine semnale emise de lucruri și ființe sînt receptate de un poet despre care se vorbește mai puțin în ultima vreme : Emil Brumaru. Transferînd în spațiul domestic acuitatea auditivă a lui Lucian Blaga, care sesiza izbirea razelor lunii de geam, Emil Brumaru ascultă, noaptea, „cenușa surpîndu-se în plite". Tot el visează o prospețime „ca-n mărar" și aluaturi crescînd „grele, într-o dobitocie îngerească".

Este inutil să precizez că exemple la fel de elocvente ar putea fi luate din aproape orice poet adevărat de azi, de la Ioan Alexandru și Adrian Păunescu și pînă la Mircea Dinescu și Carolina Ilica. Cum însăși vitalitatea poeziei rezidă în acest prețios zăcămînt, s-ar cuveni ca specialiștii în literatură — critici, în primul rînd — să-l cerceteze cu mai mult interes, pentru a-l transforma dintr-un mod „natural" de a fi într-un act lucid.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

O CARTE INCITANTĂ

„Nevoia de adevăr" de Ion Lăncrănjan

Noua carte a lui Ion Lăncrănjan este o culegere de articole și mărturisiri literare dintre care cele mai multe au fost publicate în presă. În prima secțiune a volumului — **Confesiuni și interferențe** — sînt discutate o seamă de probleme ale literaturii actuale, ale legăturii dintre artă și realitate. Cea de-a doua secțiune — **Pro patria** — cuprinde articole îndeosebi despre prezentul socialist, despre eroi de ieri și de azi ai țării. Pentru ca în **Cordovanii — cartea de început** autorul să creioneze începuturile sale literare. Ar fi exagerat să afirmăm că volumul în totalitate este la fel de interesant. Unele intervenții, transpuse în carte, nu mai au același efect ca atunci cînd au apărut în ziare și reviste. Totuși, multe din paginile **Nevoii de adevăr** au putere de captivare, de incitare la reflecție, fiind scrise cu o pasiune ce se comunică și cititorului, constrîns să adere sau nu la ideile exprimate, în orice caz nefiind lăsat să rămînă placid, să asiste inert la un spectacol la care nu e invitat să participe. Ion Lăncrănjan nu scrie frumos, fermecător, rîndurile sale nu fascinează prin perfecțiunea formală a frazelor. Articolele sale par alcătuite din cohorte de cuvinte lipsite de strălucire, înghesuindu-se nedisciplinate unele în altele, fără a rîvni să iasă în evidență, să rămînă în memorie. Autorul nu are nimic din degajarea unui stilist rafinat care se încîntă el însuși de podoabele presărate pe fiecare pagină, menite să seducă pe oricine le parcurge, să-i provoace extazul. Vorbele lui sînt gîfîitoare, se opintesc pentru a căpăta un loc în frază, însă au forță de impresionare. O mare sete de adevăr transpare din cartea lui Ion Lăncrănjan, scriitor comunist, profund angajat idealurilor revoluționare, care polemizează cu patimă cu tot ceea ce i se pare lui că împiedică mersul înainte al literaturii noastre, al revoluției socialiste. Dintr-un patos uneori necontrolat, dorind să lovească în șabloane și inerții, el își alege false ținte. De pildă, din izbucnirile sale contra criticii răzbate cu claritate nemulțumirea scriitorului care crede că literatura sa nu a fost receptată așa cum se cuvine din pricina unor comentatori lipsiți de onestitate. Însă de cele mai multe ori pledoariile lui înflăcărate nu ratează subiectele grave cu care se confruntă, deși cîteodată discuția este prea generală iar îndrăzneala doar aparentă. Cîrtitor, bîntuit de „sfînta nemulțumire" generatoare a evoluției, el repune în atenția noastră probleme pe care din comoditate credeam că le-am rezolvat demult și pentru totdeauna, arătîndu-ne că întotdeauna e necesar să ajungi la pulsul vieții, „să stai cu fața la viață" „pentru a atinge o cunoaștere adevărată". În carte ni se dezvăluie o conștiință artistică și politică pentru care nu există numai lucruri clare, ezită și ea, are dubii, nu vrea să apară atoatestiutoare, înainte de a opta pentru un drum. **Nevoia de adevăr** descoperă totodată cît de profund este atașat breslei scriitoricești, cauzei literaturii române, orînduirii noastre un romancier care își scrie în singurătate romanele, fără a uita însă nici o clipă locul de unde a pornit — satul Oarda de Jos — societatea în care trăiește, transformările spectaculoase petrecute în numai cîțiva ani. În culegerea sa de articole pline de nerv, tăioase, se abordează problema omului nou, și a modului cum este el prezentat de literatură, se face o pledoarie pentru valorile omului și se arată ce-i lipsește climatului nostru literar, se combat modele de import și se vestejesc ilustrativismul, idilismul în artă, dar, așa cum e și firesc, și negativismul, Ion Lăncrănjan se ridică împotriva uniformizării în literatură, atitudine cerută de documentele de partid, sau își desconspiră preferințe literare : Rebreanu, Sadoveanu, Blaga, Șolohov, Malraux, Thomas Mann, Faulkner sau închină cuvinte vibrante unor eroi ai neamului : Horea, Avram Iancu. El declară război unor convenții literare ale anilor '50, dar și snobismului artistic care se manifestă uneori. Substanțiale sînt gîndurile referitoare la **Filonul tragic** în care afirmă că seninătatea, cumpătarea, răbdarea nu sînt însușiri caracteristice dar la fel de caracteristice ne sînt și eroismul, combativitatea, mînia revoluționară. Iată o idee deosebit de fertilă care va trebui să dea de gîndit mai mult filozofilor noștri, deoarece din imaginea tradițională despre noi ieșim săraci, uitînd de exemplu că sîntem nu numai autorii **Mioriței,** dar și ai acelui basm numit **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte.** Aceeași „nevoie de adevăr" îl îndeamnă să creioneze și „romanul unui roman" în care se preocupă să deslușească mecanismul de trecere de la realitate la ficțiune în cazul scrierii sale **Corodvanii.**

În bătălia sa pentru autentic Ion Lăncrănjan nu are subtilitate, uneori e vehement, merge direct la atac, așa cum a învățat de la țăranii despre care a scris pagini emoționante. **Nevoia de adevăr** conturează frămîntările de conștiință și răspunsurile la probleme sociale, politice și culturale ale unuia din romancierii noștri de azi al căror cuvînt, indiferent dacă ne place sau nu, are greutate.

GEORGE ARION ■

AL. ANDRIȚOIU

Antiteze

Ce greu e trupul ! Umbra-i ce ușoară
la ceasul de ne-ntors, crepuscular.
Și dreptul vechi de-a te-apleca spre seară
Ca pe istorie un cărturar.

La postul virstei să măninci de dulce :
vinaturi scumpe, stridii, pești vestiți
și vin să beai care din somn te smulge
pînă ce strigă stentorul : opriți !

Eretice împărtășanii, trupul
le place, și-ncă spiritul e treaz
iar ochii limpezi au desprins, din grupul
de umbre, luminosul lor obraz.

Îndepărtate, tristele preludii
și chipul morții zugrăvit cu var,
se-apleacă fruntea priveghind, pe studii,
ca pe istorie un cărturar.

Ușor e trupul, — umbra-i musafirul
mereu prezent și-nsoțitorul sur. —
Să alungăm zenitul și nadirul
sub unica boltire de azur !

Același timp ne leagă-n paranteze
și-n copcii de lumini și veșnicii.
Aceasta place. Spiritele-s treze
și-alunecă prin timpi de poezii.

Estivală

Ape de cîntec dintr-un flaut, ca
să-mi spăl obrazul după-amărăciune :
Ștergar de vînt, să mi-l usuc abia
Tîrziu de tot, cînd soarele apune.

Vestminte clare de văzduh să-mbrac
și-ncălțăminte să încalț plutite
ca nuferii. Oglinzi cu fond opac
să-mi fie lacrimile, să mă-nvite.

Și princiar să merg înspre solstițiu
Ușor ca-n plase proprii, un paing.
Să beau din crini al morții exercițiu
pe care s-o înduplec și s-o-nving.

E legea verii năucind cu soare
care ne ia povara cărnii și,
cu circumstanțele ușurătoare
ne face abur apt de a pluti.

Ca Linus deci eu merg pe vîrf de spice
fără să le îndoi, în mers egal,
iar razele, cu aurii alice
prin mine trec ușori, ca prin cristal.

Dar o să vină toamna cu carate
brumate. Tot mai grele fostul vînt
și apele și razele uitate
îmi vor urni povara spre pămînt.

De n-ar fi vara jubilînd prin spații
s-ar tulbura suavul adevăr
și m-aș privi cum cad, în gravitații,
ca Newton cînd privea căzutul măr.

Resemnare

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu vin și amintiri. Între noi doi
un aer lin și dulce ca melasa.

Și eram triști și singuri amîndoi
în vara asta vagă și păginâ.
Ții minte ? Nu ții minte. Ai uitat.
Ca pe-un păcat țineam pahare-n mînă
și-l măsuram cu ochiul blestemat.

Din care timp veneai cu sceptrul lunii
încovoiat de-atîtea neuitări ?
Legați de dor cu aurite funii
și risipiți pe sate de cărări
cîntaserăm cuvintele bătrîne
și numai cîntecul vibra în noi
din tot ceea ce-a fost și va rămîne.
Și eram triști și singuri amîndoi.

Eram de parcă-am fi ieșit din peșteri
platonice, afară, în lumini
și dintre stalacmitele în creșteri
de reci statui. Uitaseși să mă-alini,
să-mi spui o vorbă ca o alifie
lunatică unui rănit bătrîn
care mai crede-n vin și-n poezie
și-n cîte or fi fost și mai rămîn.

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu tine, doar cu tine. Între noi
tu care-ai fi putut să-mi fii mireasa.

Și eram triști și singuri amîndoi.

Floarea soarelui

Mișcarea de rotație a florii
Soarelui sus pe axul ei fragil.
Țin minte lumea caldă a culorii,
de cînd fusesem înger și copil.

Acum miroase a agronomie
pierduta floare ce purta în pisc
un astru de semințe. Nostalgie
închisă astăzi, strictă, într-un disc.

Ah, țarini ca-n Van Gogh, culori aprinse
și-ntrepătrunse, unde ați rămas ?
Și suflet de copil ce mi-l învinse
flămînda gură-a vremii, pas cu pas?

Culcat în iarbă și citind latinii,
cu grijă, cu uimire, op de op,
sub ochii-nalți de lauda luminii
pînă-n ținutul marelui miop,

pînă-n ținutul cu vedere scurtă
din lumea gîzelor de pe hotar,
pînă în lumea cu urechea surdă
uitată de-anotimpi și calendar.

Știința mă cutremură, semeață,
și mă adun sub steaua ei, mărunt.
Doar floarea soarelui mă mai răsfață
sub minutarul rece și cărunt.

Doar floarea soarelui, a soarelui, doar floarea
se-nalță din agronomie-n salt
ca să-mi arate cercul și culoarea
dintr-al copilăriei pisc înalt.

Dansînd

Starea de dans a mersului și-a mîinii
Ca o statuie ce-a încremenit
dansînd, să-și mai îmbucure stăpînii
Cu-al sînului și-al coapsei fruct oprit.

Dur paradis pierdut cînd Eva, moale,
dansa în jurul mărului cîntînd,
iar șarpele dansa și el, în zale,
plăcerea de-a descinde pe pămînt.

De-atunci dansează apele-n spre mare,
în flaut suflul, vîntul în frunzar,
pămîntu-n jur de sine și de soare. —
Starea de grație, starea de har.

Femeea și-a zvîcnit picioru-n lume
dansînd cu glezna pe deasupra ei,
și iată, toată lumea o supune
la brîu cu snopul mîilor de chei.

Și toată lumea a-nceput balansul
în ritual din vechi, pîndind spre zori, —
să ne rămînă cîntecul și dansul
ca doi copii frumoși făcuți din flori.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Momeala: 1 000 000 lei

1

AU PARTICIPAT:
Valentina Chirilov : 87 ani
Eufrosina Dumitru : 89 ani
Petre Hondru : 82 ani
Mihail Hanec : 70 ani
Gheorghe Socoleanu : 63 ani

2

Date extrase dintr-o scrisoare primită la redacție

La 4 martie 1977, în imobilul din strada Atanasie Simu nr. 6, sectorul 1, prăbușit parțial, au murit fără ascendenți sau descendenți surorile Antonina Hondru, Valentina Socolov, născută Hondru, și Nicolae Socolov, soțul Valentinei Socolov. Averea rămasă consta din :

- Una vilă cu 5 camere, mobilate cu mobilier stil, covoare persane, tablouri scumpe și altele.
- Un autoturism Opel.
- Valută mărci R.F. Germania și R.D.G. la Banca de Comerț Exterior. Valuta aparținea surorilor Hondru și provenea dintr-o moștenire.
- Trei carnete C.E.C. în valoare de 105 000, 5 000 și respectiv 13 000.
- Bijuterii.
- Alte bunuri.

Valoarea acestor bunuri o apreciez între 1 — 1,5 milioane.

Această avere a fost revendicată de Petre Hondru în calitate de văr primar al defuncților, și Gheorghe Socoleanu, în calitate de frate al lui Nicolae Socolov. Preluarea acestei considerabile averi s-a făcut prin înșelătorie : principalul înșelat fiind statul român căruia, după estimările mele, îi revin conform legilor în vigoare cel puțin un milion de lei. Menționez că subsemnatul nu sînt implicat în nici un fel în relațiile de mai sus.

3

Redeschiderea dosarului

Dosarul este preluat de experții în materie din Procuratura muncipiului București : Aurelian Ciobanu și George Vuza. După mai multe zile de studiu și verificări, concluzia experților este : Dosarul a fost întocmit respectîndu-se toate formele legale : în forma lui actuală este inatacabil. Legală este de asemenea tranzacția intervenită ulterior între moștenitori și Valentina Chirilov, acestia recunoscîndu-și reciproc legăturile de sînge.

4

Reaudierea martorilor

Și prima mărturisire : a lui Petre Hondru, principalul moștenitor. Gradul de rudenie cu decedatele nu este de gradul patru, ci de gradul cinci, pe linia mamei, și de gradul șase, pe linia tatălui. Petre Hondru recunoaște că nu avea dreptul la moștenire. Valentina Chirilov, venită ulterior la partaj, nu poate face în nici un fel dovada gradului de rudenie. Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului, are vocație succesorală pentru o parte mai mică din masa succesorală decît s-a stabilit inițial. Aurelian Ciobanu și George Vuza, experții din Procuratura municipiului București, completează cu mult tact și răbdare dosarul și întocmesc referatul cu propunerea de recurs extraordinar. Este un referat amplu, mergînd pînă la detaliu, și procurorul general al republicii admite recursul.

5

Acasă la Petre Hondru

Am ținut să-l cunosc pe Petre Hondru, să aflu ce l-a constrîns spre înșelăciune la 82 de ani, să reconstitui clipa de dezechilibru moral, și într-o seară, după ce recursul fusese admis, am sunat la numărul 14 de pe strada indicată în scrisoare. Am traversat în urma nepotului lui, pensionar, curtea de veche mahala bucureșteană, cu flori înalte și bolți de viță de vie, am intrat aplecîndu-mă în casa ponosită și peste masa care ocupa aproape întreaga încăpere mi-a întins mîna un bătrîn ce-avea în priviri însăși oboseala acelei case. Nepoata lui, de asemenea pensionară, mi-a adus un pahar cu apă rece și o cafea și discuția ce a urmat a pornit din celălalt secol, cu amintiri din copilărie, moartea celor patru frați din zece într-o singură săptămînă, școala, primul război mondial, frontul, 20 de ani de sihăstrie, ca geodezist, pe coclaurii țării, soția care l-a urmat cu durerea neputinței de a avea copii, al doilea război mondial și după, alți coclauri, pensionarea, moartea femeii care-l urmase pretutindeni, singurătatea și Tolstoi, Dostoievski, dar mai ales Tolstoi, cu stilul lui cald și limpede, și resemnarea, și liniștea celui ce se pregătește să părăsească lumea în care a rămas atît de singur.

Și într-una din zilele de după 4 martie, anul trecut, un anume Mihail Hanec îi telefonează și-i spune că este moștenitorul unei averi considerabile și apoi se prezintă chiar la el acasă împreună cu un avocat și Gheorghe Socoleanu care era la rîndul lui moștenitor. Refuză la început. Eu, le-a spus, sînt rudă de gradul cinci pe linia mamei și de gradul șase pe linia tatălui și nu îndeplinesc condițiile de succesiune, dar ei i-au vorbit de un drept de reprezentare pe care l-ar avea, ar reprezenta-o adică pe mama lui care era vară primară cu defunctele, și astfel au ajuns la notariat după ce, mai înainte, Mihail Hanec îi mărturisise că între bunurile defuncților se va fi găsit poate și o cutie cu bijuterii, care îi aparține, îi arătase chiar cheia casetei și-i descrisese bunurile ce se aflau într-însa, și la notariat deși se întîmplaseră și unele lucruri ciudate a obținut certificatul de moștenitor și cu acest certificat alergaseră împreună cu Mihail Hanec peste tot : miliție, bănci, ca să dea de urma casetei cu bijuterii. N-au găsit-o și pe la el au în-

În jurul unui plagiat

De curînd, mai mulți cititori ne-au propus să aducem în dezbatere publică lucrarea „Știința administrației", apărută sub semnătura conferențiarului universitar Alexandru Negoiță și tipărită în 1977 sub auspiciile Editurii didactice și pedagogice. Ea reunește prelegerile universitare ale autorului, dar — au ținut să ne atenționeze corespondenții noștri — lucrarea nu reprezintă decît dovada incontestabilă a unui grosolan plagiat. În sprijinul acestei acuzații ne-a fost prezentat, volumul „Traité de science administrative". Confruntarea celor două texte probează fără drept de tăgadă că autorul „Științei administrației" a făcut foarte puține eforturi în direcția unei gîndiri originale, recurgînd fie direct, fie prin mijlocirea parafrazei, la tratatul menționat. Probele dovedesc negru pe alb că, în multe locuri, Alexandru Negoiță și-a însușit cuvînt cu cuvînt, prin simplă traducere, pagini la rînd. La o primă cercetare se poate constata că Alexandru Negoiță indică într-adevăr sursa bibliografică, notînd în subsolul paginii titlul tratatului francez, dar modul în care o face îl obligă pe cititor să aprecieze că autorul are în vedere doar unele probleme de principiu sau unele puncte de vedere comune cu lucrarea citată. În realitate, autorul a folosit ad-litteram textul original, ceea ce, evident, l-ar fi obligat fie să ghilimeteze frazele respective, să indice, între paranteze, că este vorba de un citat, deci nu de o contribuție originală sau de preluarea, prin cuvinte proprii, a unor idei datorate altor autori. De ce procedează Alexandru Negoiță în acest mod ? Indicarea sursei bibliografice — a considerat probabil universitarul nostru — îl poate pune la adăpost în cazul în care ar fi acuzat de plagiat, iar în situația în care similitudinea textelor nu va fi observată, cu atît mai bine : cititorul va aprecia că este vorba de simplă referire, în termeni generali, la tratatul străin.

Pentru elucidarea cazului am înaintat documentele acestui plagiat decanatului Facultății de drept care ne-a asigurat că va dispune organizarea urgentă a unei comisii de anchetă. Rezultatul investigațiilor întreprinse ne-au fost comunicate în cuprinsul unei „Note", pe care o reproducem parțial :

„În legătură cu sesizarea făcută revistei „Flacăra" privind cursul de „Știința administrației" (Editura didactică și pedagogică, București, 1977), al tov. conf. Alexandru Negoiță, conducerea facultății a analizat și verificat, în cadrul unei comisii, cele semnalate. Comisia a fost formată din conf. dr. **Gheorghe Moca,** decanul facultății, conf. dr. **Stanciu Cărpenaru,** prodecan, și lector **Ion Muraru.** Au fost consultați, ca specialiști, tov. lector **Valentina Gilescu** și dr. **Mircea Anghene,** cercetător la Institutul de cercetări juridice. Comisia a ajuns la concluziile care sînt expuse în nota de față.

Pasajele și titlurile menționate în se-

ceput să se pernințe femei și bărbați care spuneau că și ei sînt moștenitori : unii cereau, alții amenințau, mulți îl sfătuiau cum să scoată mai repede averea din bancă și făceau planuri cum o vor împărți pînă-ntr-o zi cînd Eufrosina Dumitru s-a prezentat la ei cu un individ care se dădea drept procuror la Tîrgu Mureș și l-au amenințat că-l dau pe mîna procuraturii dacă nu le plătește imediat o sumă mare de bani, drepturi ce le revin în calitate de moștenitori legali, și tocmai lăcomia rubedeniilor l-a determinat să nu cedeze și n-a cedat și toți s-au retras precum veniseră lăsînd în urmă doar amenințările. Timpul se scurgea și nimeni nu-l acționa în judecată și sosise și ultima zi, după șase luni, după care orice alte drepturi se prescriau și chiar în această ultimă zi a intervenit Valentina Chirilov despre care nu mai auzise nimic pînă atunci : face acceptarea și-i dă în judecată, atît pe el, cît și pe Gheorghe Socoleanu.

Tranzacția care a intervenit între ei este rezultatul presiunilor ce s-au făcut asupra lor și în fața tevaturii ce-ar fi urmat cedează și recunosc în fața instanței judecătorești legătura lor de sînge, pentru ca afară să apară și Eufrosina Dumitru și să accepte și șantajul acesteia și pe sentința judecătorească se adaugă prin acceptare comună și drepturile ei...

Lacrimile bătrînului... Știe că nu-l cred ?... Lacrimile lui cer îndurare : să nu rostim cu vorbe ceea ce cu bună știință a omis să spună, și anume că imediat după notariat, chiar în clipa cînd a obținut certificatul de moștenitor, el știa că nu este moștenitor. Nepoata lui îmi șoptește la ureche : „Mi-e frică să nu-l pierdem...".

Nu-i pot oferi decît compasiune izvorîtă din durerea firească în fața unui bărbat ce a străbătut fără prihană un secol de războaie, foamete și luptă ca să îngenunche, cînd nimic nu mai avea importanță, pentru a culege un mirai. Nu-l poate apăra nici indignarea mea, urmărindu-i lacrimile pe obrazul scorojit de vreme, împotriva celor ce mînați de lăcomie și meschinărie l-au împins și i-au atîtat poftele primare. (Nu tot crimă este numele ce-l poartă uciderea de sentimente ? Fiindcă ce altceva este momeala îmbogățirii ?)

Dar nu-i pot oferi și înțelegerea mea. Respectul față de lege este titlul suprem al demnității civice. Este actul fundamental prin care ne dobîndim dreptul de a trăi în cetate. Petre Hondru a încălcat acest legămînt. Putem plînge împreună, dar nu și înțelege. „Nene Hondrule, îi spun, am discutat de războaie, de viteje și lașitate, de dreptate și nedreptate dumneata care-l iubești pe Tolstoi și ce e frumos în viață, nu crezi că opinia publică ar avea ce învăța din adevărul curat al faptei dumitale ?

Face semn din cap și această încuviințare a umilinței este însuși semnul redobîndirii demnității pierdute.

6

O nouă redeschidere a cazului

Apăruseră elemente noi : adăugirea făcută la tranzacția autentificată de instanța judecătorească pentru Dumitru Eufrosina. Mihail Hanec. Cine e Mihail Hanec, ce căuta acasă la Petre Hondru, de ce tinuse să facă din acesta un moștenitor fără voie, în cazul că Petre Hondru spusese adevărul ? (Petre Hondru n-are copii, rudele cele mai apropiate și singurii prieteni sînt nepotii, pensionari amîndoi, la rîndul lor fără copii). Cine era individul care se dăduse drept procuror din Tîrgu Mureș ? Cum aflase Valentina Chirilov în chiar ultima clipă că ar putea fi moștenitoare ? Cine o îndemnase să deschidă procesul ? Cine era interesat ca Valentina Chirilov să obțină o sumă la care n-avea dreptul ? De ce nu deschisese procesul Dumitru Eufrosina, cea care amenințase prima ? De ce Dumitru Eufrosina apare abia după încheierea tranzacției ?

Procurorul șef al Capitalei, tovarășul Dumitru Popescu, preia personal ancheta și iată o altă zi, o altă noapte și încă o zi consumate în acest caz.

7

Mihail Hanec

70 de ani. Absolvent al Academiei comerciale și al facultății de drept. Înalt, elegant, ținută gravă trăsături distinse, fost instructor la o casă de cultură, pensionar, fumează Kent, degete prelungi, frumoase, vorbire aleasă, memoria slăbită de ani, își aduce aminte numai după ce procurorul șef îi spune : Mai gîndiți-vă, lucrurile nu sînt întocmai cum le povestiți dumneavoastră ! Deși actionase numai din imboldul prieteniei față de defuncte, își aduce totuși aminte de caseta cu bijuterii. Politicos, rezervat, nu se revoltă decît în fața umilintei numită neîncredere. Spune : De ce nu admiteți că în lume există și sentimente dezinteresate ? Prietenia n-a murit. Există...

N-avem nici un motiv să nu admitem acest argument.

După moartea tragică a surorilor Hondru și a lui Nicolae Socolov, sub imboldul prieteniei, Mihail Hanec aleargă, se interesează, descoperă după mai multe zile cadavrele la morgă, le recunoaște, se îngrijește de transportarea lor, în acele zile fără mijloace de transport, de procurarea de locuri la cimitirul evanghelic, în acele zile fără locuri chiar la crematoriu, organizează înmormîntarea și după înmormîntare singura lui grijă este să execute dorința testamentară a răposaților, o dorință orală întrucît nu s-a găsit nici un testament. Conform acestei dorințe, singura moștenitoare urma să fie fiica lui Gheorghe Socoleanu. Gheorghe Socoleanu din pricina pierderii tragice a fratelui era însă în imposibilitate de a se ocupa de propriile sale interese și el. Mihail Hanec își asumă singur obligația de a căuta și pe ceilalți moștenitori pentru a putea deschide procedura succesorală. Se interesează deci peste tot și-l descoperă pe Petre Hondru. Îi telefonează și Petre Hondru recunoaște la telefon că el este moștenitorul legal fiind rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei și de un grad mai îndepărtat pe linia tatălui. Astfel ajunge împreună cu Gheorghe Socoleanu și un avocat la casa lui Petre Hondru. Cutia de bijuterii n-a fost găsită, moștenitorii și-au intrat în drepturi și el s-a retras. Nu cunoaște nimic despre Valentina Chirilov și Eufrosina Dumitru. Pe ultima o cunoscuse întîmplător, dar nu are cunoștințe despre tranzacția încheiată. Astfel s-a încheiat prima ședință de audiere.

8

Conotații la declarația lui Mihail Hanec

● Petre Hondru n-a întreprins nimic pentru a intra în drepturile sale de moștenitor ; a fost descoperit de Mihail Hanec.

● Gheorghe Socoleanu are vocație succesorală numai pentru partea din avere aparținînd fratelui, adică o mică parte, averea provenind dintr-o moșterine a surorilor și moștenirile nu fac parte comună.

● În cazul cînd nu s-ar fi găsit nici un alt moștenitor, cea mai mare parte din bunuri ar fi revenit statului. Dacă bunurile ar fi revenit statului, cutia cu bijuterii n-ar mai fi putut fi recuperată de Mihail Hanec. Mihail Hanec avea neapărată nevoie de un moștenitor al surorilor Hondru.

● Tranzacția dintre Petre Hondru și Mihail Hanec, dacă ar fi avut loc, ar fi fost cel puțin ciudată : oferi un milion, e drept din banii statului, ca să recuperezi o cutie cu bijuterii. Tranzacția ar mai fi părut ciudată tocmai fiindcă fiind banii statului. Mihail Hanec s-ar fi expus și pericolului infracțiunii penale.

9

A doua ședință de audiere

S-a repetat ce s-a spus și la prima audiere, în termeni mai prudenți. Un singur amănunt inedit : caseta cu bijuterii ar fi putut conține testamentul prin care întreaga avere revenea unui singur moștenitor : fiicei lui Gheorghe Socoleanu. Petre Hondru deci nu era decît un instrument. O unealtă. După găsirea casetei ar fi pierdut totul. Și implicit s-ar fi înlăturat și pericolul infracțiunii penale, totul intrînd pe făgașul legalității. Momești un bătrîn cu un milion pentru ca apoi să-i iei totul !

Interesat cum era în găsirea casetei, cunoscător al familiei, cum se autodeclară, diligențele pe care le-a întreprins pentru descoperirea moștenitorului sînt tot atîtea argumente în favoarea presupunerii că Mihail Hanec cunoștea foarte bine arborele genealogic al familiei și implicit faptul că Petre Hondru, chiar dacă s-a declarat astfel, nu era moștenitor legal.

10

Gheorghe Socoleanu

Despre el Petre Hondru afirmă : „Era atît de îndurerat de pierderea fratelui încît nu-l interesa nimic și s-ar fi lipsit bucuros de toate bunurile numai ca să fie lăsat în pace."

„Un visător și un filosof" îl caracterizează Mihail Hanec.

El afirmă : „Nu după mult timp mi-am dat seama că procedura succesorală se transformase într-o afacere : la mijloc erau alte interese decît cele declarate. Mihail Hanec făcuse atîtea pentru noi în împrejurările tragice pe care le trăiserm încît n-am vrut să merg mai departe cu întrebările. Am cunoscut și faptul că Valentina Chirilov n-are drepturi de moștenitoare ; am acceptat tranzacția fiindcă am fost sfătuit și fiindcă astfel se termina mai repede totul. Știam că cealaltă parte a averii ar fi revenit statului în cazul cînd Petre Hondru n-ar fi fost moștenitor, erau atîtia însă care se ocupau de treburile mele încît am ezitat să comunic procuraturii presupunerile mele. Cred că Petre Hondru este victima unor manevre...".

La prima întrebare însă, întrebarea fundamentală a acestei anchete, Gheorghe Socoleanu dăduse și el același răspuns ca și Mihail Hanec : acasă la Petre Hondru, bătrînul declarase că este rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei și de un grad mai mare pe linia tatălui.

Tîrît prin procese și audieri pentru vina de a fi moștenitor, Gheorghe Socoleanu pare victima propriei sale neutralități.

11

Înainte de a reînchide dosarul

Prin competența și abnegația lucrătorilor din Procuratura municipiului București, statul român preia circa un milion de lei acaparat prin înșelăciune și minciună. Opinia publică ia act încă o dată de ce înseamnă lăcomia de bani, spiritul de îmbogățire cu orice preț, pasivitatea față de atitudinea civică, minciuna, înșelătoria, importanța covîrșitoare pe care o are respectarea legii. Din nefericire, lipsa probelor îngreunează demersul pentru ca toți vinovații să-și ia pedeapsa întreagă...

12

Și totuși...

O remarcă de ultim moment :

— Tovarășe procuror șef, la prima audiere, cînd am fost de față, Mihail Hanec a afirmat că Petre Hondru a pretins că are vocație succesorală pe linia mamei. Același lucru îl susține și Gheorghe Socoleanu. Și totuși, cînd au ieșit de la notariat, Petre Hondru dobîndise vocația pe linia tatălui. Ce s-a întîmplat la notariat ? Cine a schimbat în ultimul moment vocația succesorală ? Cine l-a îndemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

13

În loc de încheiere

Cînd predăm ancheta de față tiparului, cazul Petre Hondru este redeschis pentru a treia oară. Vom relata concluziile într-un număr viitor.

NICOLAE CRISTACHE

(PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL PROCURATURII MUNICIPIULUI BUCUREȘTI)

---

sizare, ca fiind reproduse după lucrarea „Traité de science administrative", aparținînd unui colectiv de autori francezi, apărut la Paris în 1966, sînt într-adevăr, cu cîteva excepții, și traduse și preluate întocmai după manualul francez.

Verificîndu-se paginile în discuție prin confruntarea celor două lucrări, s-a constatat că în manualul său, conf. Al. Negoiță a făcut trimiteri la manualul francez la începutul fiecărui capitol. Aceste trimiteri se fac prin menționarea autorului capitolului din manualul francez și titlul general al manualului. Astfel au fost constatate, în cadrul paginilor indicate în sesizare, 18 asemenea trimiteri (a se vedea pag. 29, 36, 40, 56, 63, 67, 79, 81, 121, 149, 163, 169, 173, 177, 179, 189, 195, 201). Citarea se face, de regulă, de autor, indicîndu-se pagina cu mențiunea „și urm."

În ce privește ponderea în ansamblul cursului, a textelor reproduse, comisia a constatat că aceasta este redusă (la aproximativ 20 de pagini din 210) și se referă la problemele de tehnică administrativă, constituind astfel aspecte de pură tehnicitate. Totodată, această copiere a unor texte a implicat și utilizarea terminologiei tehnice străine, aspect care a fost criticat ca și alte aspecte ale cursului, în ședințele de catedră ținute cu prilejul analizei cursului, atît în prima sa variantă (ședința din 17 martie 1972), cît și în varianta pregătită pentru a fi dată la tipar, la editură (ședința din 18 oct. 1975).

„În ce-l privește pe tov. conf. Alexandru Negoiță — se arată în încheiere — conducerea facultății și organizația de partid urmează să discute aspectele care constituie o abatere de la cerințele probității științifice și ale eticii profesionale, pentru a se trage concluziile necesare și a se lua măsurile corespunzătoare".

La Institutul de cercetări juridice am stat apoi de vorbă cu referentul științific al lucrării, cercetătorul principal **Mircea Anghene,** care nu a întîrziat să-și exprime dezaprobarea pentru lipsa de probitate profesională a confratelui său de breaslă. Tovarășul Anghene a ținut, totodată, să ne asigure că n-a avut răgazul necesar pentru a verifica modul în care Alexandru Negoiță a folosit sursele bibliografice citate — că dealtfel aceasta nici nu intra în atribuțiile unui referent — dar că a sesizat în scris editura despre lipsa de originalitate a lucrării.

Desfășurarea anchetei ne-a condus firește și la sediul Editurii didactice și pedagogice, unde am avut prilejul să stăm de vorbă cu tovarășul Nicolae Bratosin, redactorul șef al secției de învățămînt superior. Aici am fost informați că — potrivit regulamentului de editare — un curs universitar se încredințează tiparului pe baza recomandărilor formulate în cadrul discuțiilor de catedră, deci sub girul de specialitate al unor cadre universitare. La nevoie, editura mai poate apela și la concursul unui referent.

Am citit în întregime și referatul prezentat de cercetătorul **Mircea Anghene,** constatînd nu fără surprindere că referatul nu face nici o formulare expresă cu privire la „lipsa de originalitate" a lucrării. Referatul conține, e drept, numeroase observații și sugestii de amănunt, dar în general situează „Știința administrației" printre lucrările universitare **valoroase** și **originale.**

Ajunși aici, se impune să aducem în discuție și un alt aspect, acela al climatului în care a apărut și s-a „dezvoltat" această lucrare lipsită de cea mai mică originalitate, în bună parte o copie fidelă a tratatului amintit mai sus : colegii de catedră ai conferențiarului Al. Negoiță, discută și constată, în ședințele din 17 martie 1972 și 18 octombrie 1975, că autorul cursului de „Știința administrației" face abuz de termenii tratatului, copiază pur și simplu pagini întregi, pe care le citează defectuos, critică aceste aspecte ale cursului, fac recomandări autorului, dar, culmea, lucrarea cu pricina își continuă drumul firesc spre editură și publicare, fără ca autorul să-și însușească aceste observații critice, să opereze în conținutul lucrării. La rîndul său, referentul de specialitate, cercetătorul Mircea Anghene situează, în referatul său cerut de editură, situează, spuneam, „Știința administrației" printre lucrările universitare „valoroase" și „originale" (!!!). Astăzi, același cercetător are altă părere, situată într-un fel la polul opus : „autorul nu are nici o părere personală, nu este original, copiază pur și simplul pagini întregi".

Consultăm, la biblioteca Facultății de drept, cîteva reviste în care este recenzat cursul conferențiarului Al. Negoiță. Iată ce reținem din analiza semnată de **Mihai Oroveanu,** cercetător la Institutul de cercetări juridice, și apărută în revista „Studii și cercetări juridice" nr. 1 din 1973 : „Ținem să **remarcăm** titlul 5 al lucrării... socotim **interesantă** sugestia autorului... **pe drept cuvînt** autorul scrie... mai **relevăm** analiza pe care autorul... la această întrebare autorul răspunde pe **bună dreptate...** autorul arată în **mod just"** etc. Iar în final, după ce semnatarul recenziei aduce într-adevăr și cîteva critici semnalează cîteva probleme pe care ar trebui să le cuprindă cursul, arată că „O asemenea obligație științifică nu micșorează cu nimic munca netăgăduită și meritul tovarășului conferențiar doctor Al. Negoiță, a cărui primă încercare de a aborda aceste complexe probleme i se cuvine întreaga noastră prețuire".

— Tovarășe Mihai Oroveanu, am reținut din discuțiile pe care le-am purtat cu dumneavoastră că știați de acest plagiat, asupra căruia nu aveți nici un dubiu, încă din 1973. De ce nu l-ați criticat pînă acum ?

— De frică. Eu sînt doar un cercetător clasa a 3-a, iar Negoiță a avut și are încă o poziție puternică la Facultatea de drept.

— De ce l-ați lăudat, știind de la început că e un plagiat, cum susțineți și în momentul de față ?

— M-a rugat cineva să-i fac o recenzie. I-am făcut, dar tot ce a plagiat am trecut sub tăcere. Am ținut cu disperare să spun ceva bun.

— De colegul dv., Mircea Anghene, vă desparte un perete. De ce nu l-ați încunoștințat pe dînsul, ca referent al lucrării, de acest plagiat ?

— Anghene știa mai bine decît mine. Tratatul ăsta e pîinea noastră, Anghene citează din 1970 din el, dar și el tace tot de frică.

— Din punct de vedere al eticii dv. profesionale, de cercetători care aveți obligația să promovați numai ceea ce este valoros, original, care servește progresului științei, cum calificați această tăcere ?

— Mă apăr prin faptul că toți cei care au cunoscut, au tăcut, au tolerat această situație.

Ce comentariu am mai putea să înscriem sub acest dialog, sub descrierea faptelor de pînă acum ? Este oare nevoie să le amintim acelora care au obligația să ne reamintească nouă că tolerarea necinstei, cocolosirea unor fapte de inechitate socială nu au nimic comun cu normele noastre de etică și morală ?

LIVIU TIMBUS
N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Pe banca acuzării un anacronism tragic:

APARTHEIDUL

În concordanță cu politica sa consecventă de solidaritate activă cu lupta popoarelor pentru cucerirea independenței și suveranității, pentru dreptul de a fi deplin stăpîne pe destinele lor, România sprijină cu fermitate lupta popoarelor din Africa Australă, împotriva politicii rasiste de apartheid, pentru libertate și independență.

Nu există împrejurare a vieții internaționale în care glasul României să nu se fi ridicat cu energie împotriva politicii practicate de regimurile antipopulare din Africa Australă. Nu există rezoluție adoptată de O.N.U. cu privire la situația din Africa de Sud, Namibia și Rhodesia, la elaborarea căreia România să nu fi participat activ, acționînd consecvent pentru recunoașterea mișcărilor de eliberare națională pe plan internațional.

Pe această linie se înscrie și sprijinul fără rezerve pe care România l-a acordat adoptării rezoluției O.N.U. la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale, rezoluție prin care **anul 1978 este proclamat An internațional de luptă împotriva apartheidului și la care România a fost coautoare.**

Această acțiune nu intenționează doar să atragă atenția comunității internaționale și opiniei publice mondiale asupra gravității situației popoarelor din Africa Australă și asupra condițiilor victimelor apartheidului și discriminării rasiale, ci totodată să mobilizeze eforturile reunite ale statelor încît să se ajungă la o grabnică lichidare a cauzelor ce stau la baza acestei stări de lucruri anacronice.

De-a lungul anilor, regimul din Africa de Sud a sfidat comunitatea internațională și a intensificat oprimarea rasială și colonială. Popoarele subjugate din Africa Australă și mișcările lor de eliberare națională au luptat eroic, înfruntînd persecuția, închisoarea, tortura și chiar moartea spre a obține egalitatea, libertatea și independența.

Acum, mai mult ca oricînd, regimurile rasiste din Africa de Sud și Rhodesia și-au intensificat măsurile agresive, într-o încercare disperată de a întoarce înapoi mersul istoriei. În consecință este de datoria Națiunilor Unite și a statelor membre să ia măsuri urgente și decisive împotriva regimurilor minoritare din Africa de Sud și Rhodesia în scopul de a elimina politicile și practicile coloniale în aceste țări, de a asigura libertatea popoarelor din Zimbabwe și Namibia, precum și de a apăra securitatea și integritatea țărilor vecine.

Așa cum subliniază președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, **„statornicirea unui climat de pace, cooperare și înțelegere între popoare necesită sporirea acțiunilor și intensificarea eforturilor tuturor forțelor antiimperialiste pentru eliminarea apartheidului și a politicii de discriminare rasială, practicate în Africa, pentru accelerarea aboliri tuturor formelor de dominație colonială".**

În contextul profundelor schimbări politice și al transformărilor revoluționare, sociale și naționale produse în viața internațională, a mutațiilor adînci ce intervin în raportul de forțe pe plan mondial se creează condiții tot mai favorabile luptei popoarelor africane, a tuturor popoarelor din lume pentru lichidarea definitivă a rușinosului sistem colonial, a politicii de

apartheid și discriminare rasială, pentru afirmarea fără zăgaz a dreptului tuturor națiunilor de a-și făuri soarta așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară. Caracteristica epocii pe care o trăim confirmă adevărul, de atîtea ori demonstrat de viață, că nu există forțe în lume în stare să zăgăzuiască lupta popoarelor pentru asigurarea dreptului fiecăruia de a-și făuri în mod liber, demn și independent un viitor de prosperitate și fericire.

Datorită însă refuzului persistent și intransigenței regimurilor minoritare din Africa Australă, de a se conforma imperativelor zilelor noastre, popoarele din această regiune geografică au fost forțate să recurgă la lupta armată pentru cîștigarea libertății și independenței lor. Desigur, eliberarea fiecărui popor este, înainte de toate, propria sa operă, dar solidaritatea celorlalte popoare are o importanță deosebită în lumea de azi, o lume din ce în ce mai interdependentă, în care relațiile de dominație și asuprire a unor popoare periclitează pacea și securitatea tuturor țărilor. În același timp, nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare. Relațiile de dominație, anacronice și profund reacționare sînt în contradicție totală cu aspirația spre libertate a popoarelor, cu normele dreptului și moralei internaționale, cu principiile și scopurile Cartei O.N.U.

Poporul român, care a cunoscut el însuși veacuri de-a rîndul jugul asupririi străine și nu a încetat nici o clipă să lupte pentru a-și păstra ființa națională și a deveni liber și stăpîn pe destinele sale, a fost întotdeauna un sprijinitor activ al luptei de eliberare și emancipare a popoarelor africane.

Repudierea politicii de apartheid și discriminare rasială de către România decurge din poziția sa fermă față de orice politică de forță și dictat, din atașamentul său profund față de principiile și scopurile Cartei O.N.U.

În spiritul poziției sale active și consecvente, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu, cel mai autorizat glas al României socialiste, au desfășurat și desfășoară o activitate intensă pe plan internațional venind cu inițiative la O.N.U. și în alte forumuri internaționale pentru adoptarea și aplicarea în practică de măsuri ferme de natură să pună capăt politicii de apartheid și discriminare rasială. În acest context, merită remarcat faptul că România respectă și aplică fără rezerve rezoluțiile O.N.U., conținînd măsuri concrete pentru constrîngerea regimurilor coloniale și rasiste din Africa Australă să pună capăt politicii anacronice, acțiunilor sale agresive. Țara noastră nu a recunoscut și nu recunoaște declarația unilaterală a independenței Rhodesiei, de către regimul de la Salisbury, nu întreține relații diplomatice, consulare, economice sau de altă natură cu Republica Sud-Africană. România a stabilit și dezvoltă relații cu mișcările de eliberare națională și acționează consecvent pentru recunoașterea acestora pe plan internațional. România a fost una din țările inițiatoare ale rezolutiilor O.N.U. prin care organizația mondială a recunoscut S.W.A.P.O. drept singurul reprezentant autentic al poporului namibian.

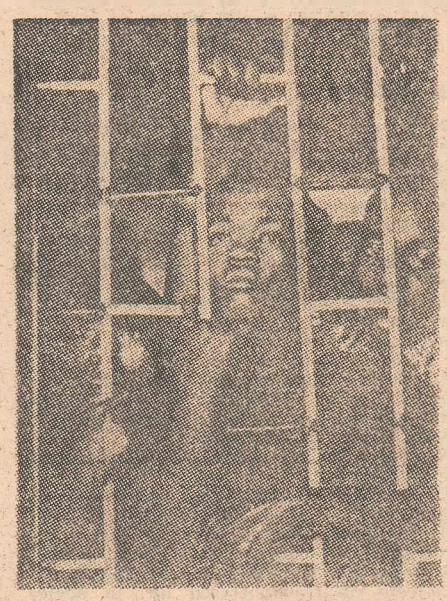

România apreciază că este de datoria O.N.U. și statelor membre să sprijine multilateral lupta populației din Africa de Sud pentru libertate și democrație, pentru realizarea dreptului său la o viață liberă și demnă, precum și lupta popoarelor din Namibia și Zimbabwe pentru independența națională, pentru înfăptuirea dreptului lor imprescriptibil de a-și organiza viața conform voinței și aspirațiilor lor.

DUMITRU TANASĂ ■

Știința pe mapamond

CE ȘTIM ASTĂZI DESPRE GRUPELE SANGUINE?

Atît timp cît din vremuri străvechi sîngele era prescris ca băutură tămăduitoare nu au avut loc accidente în urma administrării sale sub această formă. După ce însă un medic englez a descoperit în secolul al XVII-lea circulația sîngelui, era de așteptat, bineînțeles, îndepărtarea sîngelui bolnav din artere și înlocuirea lui prin sînge sănătos, de exemplu prin sîngele unor animale tinere.

În anul 1823 a reușit la Londra prima transfuzie de sînge uman. Pacientul, un bolnav de cancer, a murit fără a se constata dacă în urma transfuziei sau din cauza bolii sale. Un an mai tîrziu, o lăuză care-și pierduse aproape tot sîngele a putut fi salvată printr-o transfuzie. Cu toate acestea, în ansamblu, rezultatele au fost dezamăgitoare. O statistică însumînd rezultatele transfuziilor făcute din 1667 pînă în 1874 arată că numai o treime din transfuziile cu sînge de animale și aproape jumătate din cele cu sînge uman au constituit un succes. Examinarea victimelor a arătat că globulele de sînge s-au coagulat și vasele de sînge fine s-au înfundat. Însă nu globulele de sînge străine au provocat coagularea, ci lichidul în care plutesc ele, așa-zisa plasmă sau ser. Or, acest lucru nu s-a întîmplat în toate cazurile. Medicul vienez Karl Langsteiner a reușit să clarifice în 1901 acest mister printr-o experiență foarte simplă. El a luat de la fiecare din cei cinci colaboratori ai săi și de la sine însuși puțin sînge. A separat toate probele în globule și ser și a amestecat apoi serul fiecărei grupe sanguine cu globulele celorlalte. Au fost descoperite astfel trei din cele patru grupe sanguine clasice: A, B și 0. Deoarece nici unul din cei prezenți nu aveau a patra grupă, AB, ea a fost descoperită abia un an mai tîrziu de doi elevi ai lui Langsteiner. Pretutindeni apoi a început să fie examinată și completată descoperirea medicului vienez.

În 1928, Comisia de igienă a Ligii Națiunilor a propus ca grupele sanguine să fie numite în întreaga lume în mod unitar A, B, 0 și AB. Ceea ce deosebește una de alta grupele sanguine este în primul rînd conformația globulelor roșii. Toate globulele de sînge ale grupei A au un anumit caracter distinctiv A, care e cunoscut de plasma și serurile aferente. Această plasmă conține un anticorp împotriva grupei B, izoaglutininâ anti B, numită și Beta. Invers, plasma sîngelui B conține izoaglutinina anti A sau Alfa. În plasma grupei sanguine 0 apar împreună anti A și anti B, în timp ce grupa AB nu conține izoaglutininâ, deoarece atît anti A cît și anti B ar putea aglutina propriile globule de sînge. Firește, la transfuzii trebuie să fie neapărat evitată aglutinarea; în consecință, nu poate fi injectat decît sînge din aceeași grupă sau din grupa 0. Un om cu grupa sanguină 0 este donator universal, fiindcă globulele sale de sînge nu se aglutinează. AB este primitor universal.

Încă din 1903 s-a presupus că grupele sanguine sînt ereditare, dar abia în 1924 a fost demonstrat acest lucru. Astăzi, în medicina judiciară se știe că determinarea paternității se bazează pe ereditatea grupelor sanguine. Posibilitățile de diferențiere care stau la dispoziție sînt numeroase. În deceniile trecute au fost descoperite multe variante de grupe, nu mai puțin de zece subgrupe A și aproape tot atîtea de B și 8.

Mult mai interesantă este repartiția grupelor sanguine la diferite rase umane. Într-adevăr, există considerabile deosebiri. Grupa A apare frecvent în Europa, grupa B domină în regiunile răsăritene ale Uniunii Sovietice, iar grupa 0 la indienii din Brazilia și Peru în proporție de aproape sută la sută. Antropologii nu au putut însă cădea de acord pînă în prezent asupra interpretării acestor date statistice. Ei presupun că au existat trei rase primordiale A, B, 0, din care, prin amestecare, au luat treptat naștere împărțirile de astăzi. Puțin cercetată a fost corelația între grupa sanguină și boală, dar ea pare să deschidă un amplu domeniu de cercetări medicale.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Clio (muza) de la 5 la 9 (ani)

Multora li se pare că trăim într-un secol foarte clar. Izgonirea și spulberarea enigmelor face parte din progresul necurmat al civilizațiilor. Știința, iubita mea, e dușmana obscurantismului. Ea l-a învins de nenumărate ori, atît acasă cît și în deplasare. Prea bine. Nu numai că nu mă opun, dar mă și bucur, ca om al progresului, vulcan sau finanțe bănci, nu fac nazuri... Eu — ca să-ți spun drept — nu suport enigma; de aici vine și indiferența mea vinovată față de romanul polițist. Cînd citesc — cînd și cînd — cîte un Chase sau un Vlad Mușatescu, o fac pentru a mă exersa în ocolirea tainei. Citește un roman polițist fără să-ți pese cine e criminalul, care e misterul și vei descoperi o nouă cale de acces spre umor. Nu e ușor, recunosc.

Ca să nu zici că fac pe nebunul, n-am să-ți ascund că de cîte ori întrevăd o zonă de mister a lumii, sînt tulburat și evit demagogia atotștiutorismului. Nu suport enigmele, e drept, dar de multe ori nici ele nu mă suportă pe mine și nici lor nu le pasă de mine. Prea bine. Nu cer să fiu menajat. Nu mă plîng. Speranța mea este ca enigmele, chiar dacă nu vor dispare cu totul, să se împuțineze. Ele nu mai sînt atît de numeroase ca în Evul mediu. După cum sînt unele care, după știința mea, nu au existat în Evul mediu. Una dintre ele, contemporană, m-a lovit ca o piatră-n cap.

Ai să rîzi — dar imediat o să-ți treacă. — e vorba chiar de o piatră. Conductorul unui tren a fost lovit și orbit de sfărămăturile parbrizului său, spart cu o piatră aruncată de pe drum. Asta se petrecea lîngă Chicago. Norocul — mai există și așa ceva — a făcut ca mecanicul să ia imediat comanda trenului și să-l ducă pînă-n gară. Cine a aruncat cu piatra? Au fost arestați trei băieți de 12, 13 și 14 ani. Conductorul a declarat poliției că, de cîtăva vreme a trece cu trenul pe la marginea sudică a orașului e echivalent cu a străbate un cîmp de bătălie. Bande de tineri potopesc cu pietre toate trenurile. Se distrează? Au un plan diabolic? Sînt inconștienți? Inconștienți în grup? N-ar fi enigma cea mai grea. Există o realitate și mai întunecată la minte: în aceste bande, „lucrează" copii, de ce vîrstă crezi? Zi o cifră! Conductorul susține că „unii dintre ei abia dacă au împlinit cinci ani". De ce dau cu piatra, de la cinci ani, în trenuri? Enigma sună așa: sînt atît de mici încît nici nu izbutesc să lovească trenul; nu izbutesc dar încearcă, aruncă — orice mi-ai spune e de neînțeles pentru mintea mea crescută, de bine, de rău, în cultul Rațiunii. Ca să îndepărtez cu orice chip iraționalul, să-ți spun cu ce poveste a venit de la școală o fetiță de 9 ani: Făt-Frumos se decide să o răpească pe Ileana Cosînzeana și-i spune calului său: „Fii atent, mă aștepți la ușa ei, dacă vine zmeul bați de trei ori în ușă, vii sub fereastră, eu sar în șa și dispărem peste deal". Zis și făcut. Făt-Frumos intră în casa Cosînzenei. După o vreme trei bătăi în ușă. Făt-Frumos se sperie, strigă: „Ce e? Ce s-a întîmplat?" Calul, calm, de afară: „Stai liniștit. A început să plouă și am vrut să-ți spun că te aștept sub șopron".

Poate că zîmbești. Poate că nu dai cu piatra. Oricum, epoca pietrii s-a sfîrșit. Fii sigură! Fii fericită!

RADU COSAȘU ■

„Holocauste" o lecţie pentru toţi

Aşa arată coperta unui disc cu cîntece naziste, care a fost imprimat de „Frontul naţional" neofascist din Franţa

Mai mult de 120 de milioane de americani au urmărit în urmă cu cîteva săptămîni — relatează Agenţia FRANCE PRESSE — filmul de televiziune „Holocauste" realizat de studioul N.B.C., în care se relatează, sub formă romanţată, ororile săvîrşite de nazism în timpul celui de-al doilea război mondial. Este vorba, înainte de toate, de masacrarea a 15 milioane persoane, între care aproximativ 6 milioane de evrei.

Emisiunea a traumatizat opinia publică, mai cu seamă că, în apropierea împlinirii a 33 de ani de la moartea lui Adolf Hitler, în unele părţi ale lumii, unii oameni, unele persoane încearcă să acorde acestui fapt o importanţă specială, să-i dea o haină de eveniment uitînd că tot 33 de ani se împlinesc şi de la înfrîngerea fascismului. În condiţiile în care, pe plan mondial, recrudescenţa unor acţiuni de tip fascist ajunge să reprezinte un serios semnal de alarmă, reînvierea unor atrocităţi de neiertat, de neuitat — chiar dacă, în acest caz, ele aparţin peliculei — nu se poate să nu sensibilizeze largi mase de oameni.

„Holocauste" reconstituie, pornind de la istoria a două familii imaginare, Dorf şi Weiss, tentativa de exterminare în masă a evreilor în timpul celui de-al treilea Reich. Indicele de vizionare, notează A.F.P., a crescut zi de zi, dovedind că această rememorare a celor mai sumbre ore ale istoriei europene nu-i priveşte numai pe supravieţuitori.

Unii spectatori au fost şocaţi în mod neplăcut de cota comercială care însoţeşte emisiunea, întrebîndu-se dacă este oare necesară prezentarea reclamei unui bactericid ce ucide „toţi germenii", după mai multe planuri în care au fost înfăţişate camerele de gazare, sau dacă este necesar să încerci să seduci oamenii cu un nou aparat fotografic cu developare instantanee, după ce prin faţa ochilor ţi-au trecut numeroase fotografii despre masacrele în masă.

Criticile asupra filmului au fost, cu toate acestea, pozitive chiar dacă fiecare dintre cei ce s-au pronunţat asupra producţiei a recunoscut faptul că „Holocauste" nu egalează întru nimic „Jurnalul Anei Frank", de pildă. Nu lipsesc în suita acestor aprecieri nici cele aparţinînd unor personalităţi politice. „Emisiunea este mult prea îndepărtată de faptele reale. Nimeni nu poate zugrăvi infernul", a spus purtătorul de cuvînt al guvernului de la Bonn, în timp ce pentru fostul secretar de stat Henry Kissinger „Holocauste" a avut un impact benefic, constituind „o lecţie pentru toţi".

La aproximativ 33 de ani de la înfrîngerea fascismului, emblemele şi crucile, discursurile führerului şi cîntece naziste şi-au făcut din nou apariţia în numeroase ţări occidentale. Imaginea pe care o reproducem după revista vest-germană „Stern" este elocventă pentru credo-ul politic al acestor doi tineri din Hamburg

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

A MÎNCA MÎNCARE

Dacă cineva ar avea răbdarea să facă un inventar al cluburilor de profil existente în întreaga lume s-ar lua cu mîinile de cap şi ar ţipa de disperare. Într-adevăr, realitatea o ia înaintea imaginaţiei în cele mai cunoscute direcţii, adică şi în bine şi în rău. Există cluburi de mari fumători şi antifumători, de mari beţivi şi abstinenţi, sînt cluburi care adună sub incidenţa celei mai înverşunate selecţii amatori de vînătoare, de umblat pe jos, de dormit de-a-n-picioarelea, de cheltuit averi pe prostii, de riscat viaţa în glumă şi cîte şi mai cîte. A fi membru într-un asemenea club de profil, dincolo de trăinicia ideii fixe, trebuie să traversezi cu succes un filtru cît se poate de riguros. Odată trecut examenul, fericitul admis este chemat să-şi probeze constant şi de fiecare dată convingător virtutea de a corespunde marii exigenţe şi încrederi cu care microcolectivitatea l-a investit.

La Paris un „club al gurmanzilor" care se bucură de o frumoasă reprezentare internaţională aduna cîteva zeci de pinteoşi decişi să demonstreze cum se pot înghiţi, la modul propriu, averi, care nu s-au produs cu aceeaşi metodă. Domniile lor, în afară de a demonstra, prin simplă apariţie, capacitatea omului de a deveni sferic au obligaţia lunară să lase un juriu înmărmurit prin exersarea unui apetit capabil să sfarme ştachetele obişnuite ale cantităţii şi calităţii. Membrii clubului cu pricina mănîncă, o dată pe lună, altfel decît de obicei, adică nu numai mult şi bine, dar şi cu martori avizaţi. Un asemenea meniu de cursă normală a cuprins de curînd : 400 de grame de caviar, 12 ouă umplute, trei porţii de ficat de gîscă, două consomeuri, un morun la grătar, 1 kilogram de biftek, 4 salate orientale, 5 porţii de tort, un kilogram de banane, 6 cești mari de salată de fructe, 9 sorturi de brînzeturi, o jumătate de kilogram de cafea. Totul s-a stropit cu două vermuturi cvadruple, două sticle de vin alb dintr-o recoltă interbelică, una de vin roşu din aceeaşi perioadă şi, la sfîrşit, cu numai cinci sute de grame de coniac. Preopinentul a avut la dispoziţie 45 de minute pentru repriza gastronomică amintită şi o impunere de plată de 2 600 de franci.

Juriul s-a declarat numai relativ satisfăcut, ţinînd cont că performanţa ar fi putut fi depăşită de către domnul Pierre Auguste Bellmont care în luna mai a.c. a înghiţit, tot în 45 de minute, un meniu de 4 300 de franci. Dînd dovadă de bunăvoinţă şi sinceritate Bellmont a declarat după festin, negru pe alb : „Într-adevăr nu sînt într-o formă deosebită. Ieri seară am avut o întîlnire cu cîţiva membri ai clubului care a durat 7 ore şi jumătate şi, vă rog să mă credeţi, nu am stat o clipă..."

Îl credem şi îl compătimim. La fel ca şi cei trei medici personali care îl secondează în fiecare clipă contra unui onorariu lunar echivalînd cu preţul unui festin şi al unui mic dejun. Spre deosebire de Bellmont după care vine potopul, medicii săi, oameni absolut normali şi fără avere, asistă la meciurile culinare cu inima strînsă căci cota de mortalitate a clubului a început să provoace frisoane : din 47 de membri, 11 au decedat anul acesta cu o vervă de netăgăduit, între două sosuri şi o coadă de fazan...

VECHIUL SCOP ŞI NOILE MIJLOACE...

Paulus Cane, un negru de 22 de ani, a murit într-o închisoare din Johannesburg, după ce a fost bătut cumplit. Medicul legist, un alb, a înscris în formularul de deces, culmea, „moarte provocată de tortură sistematică". Săptămîna trecută Longil Tabalaza, un negru, s-a aruncat de la etajul al cincilea al prefecturii de poliţie din Port Elisabeth. Medicul legist, tot un alb, a înscris în formularul de deces : „Moarte cauzată de şocul psihologic al interogatoriului". Exemplele ar putea continua.

Cu toată cenzura sălbatică în presa sud-africană au început să „transpire" informaţii din care rezultă că arsenalul tipic al regimului din penitenciarele rasiste a început să creeze o anume stare alergică în rîndul unei bune părţi a personalului alb. Cu alte cuvinte se are în vedere opţiunea pentru un apartheid cu mănuşi, pentru o teroare... prudentă care, dacă să nu schimbe nimic în conţinut măcar în formă să beneficieze de o pudoare considerată, acum, oportună... S-a ajuns, la destituirea unor poliţişti care nu au dovedit altceva decît zelul clasic în exterminarea „recalcitranţilor" negri ieşiţi în stradă în Huluwe şi Zululand. După o praftoriţă fără precedent poliţiştii au fost transferaţi, cu salariul mărit, într-o altă regiune.

Supralicitînd umanitatea unui regim care şi-a prelungit puterea cu vîrful baionetei, şeful poliţiei din Johannesburg a declarat unor ziarişti că „puterea albă nu se poate menţine decît prin vocaţia ei de justiţie şi democraţie şi nu prin gesturi de forţă". Ca să vezi ! S-a trecut, adică, de la împuşcarea deţinuţilor — „fugiţi de sub escortă" — la aruncarea lor de la etaj şi de la decorarea poliţiştilor-asasini la trasferarea lor cu salariu mărit. Ceva s-a schimbat, într-adevăr, dar nu pînă într-atît încît vechiul scop să nu mai scuze noile mijloace...

RADU BUDEANU

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

Hoţul cere ajutor victimei

Doamna Hamilton din Glasgow, legată fedeleş, a urmărit cum cel care a legat-o îi fură lucrurile cele mai de preţ din casă. Nemaiştiind însă să deschidă din interior, broasca uşii de la intrarea din faţă, hoţul a apelat la bunăvoinţa gazdei. A dezlegat-o ca aceasta să-i arate. Aici a survenit o mică noutate. Doamna Hamilton a fost la înălţime şi hoţul a apărut în faţa tribunalului. Ar fi interesant de ştiut cum s-ar înţelege eventualii hoţi cu

O cobră, paznic de noapte

Skansen — grădina zoologică în aer liber din Stockholm — are un nou paznic: o cobră lungă de patru metri, ce poate ucide cu muşcătura ei un om, în 15 minute. Vigilentul paznic, liber în timpul nopţii, este închis în cuşcă dimineaţa. Oare cu un astfel de paznic furturile de animale preţioase vor fi mai rare ? Un lucru este sigur : colaborarea între făptaşi şi paznic nu va avea loc cu una, cu două. Adevăratul pericol ar fi să începă să acţioneze ca hoţi nişte cobre.

Muzeu distrus

Un incediu puternic a devastat Muzeul de artă modernă din Rio de Janeiro. Tablouri de Picasso, Van Gogh, Dali, Max Ernst, Magritte, Leger, Vieira da Silva, Diego Rivera au ars. La fel şi 60 de pînze din expoziţia pictorului uruguaian Torres Garcia.

Între miile de tablouri, sculpturi şi gravuri ale colecţiei acestui muzeu foarte puţine opere vor putea fi salvate. Focul se datorează unui scurtcircuit sau unei ţigări rău stinse ? Ţigările sînt deci şi un pericol social, nu numai ceea ce ştiam, adică...

Ţigările, pericol pentru organism

Oameni de ştiinţă sovietici combat fumatul prin acupunctură. După cinci şedinţe, durînd 30 de minute fiecare, 50 la sută din pacienţi s-au lăsat de fumat, iar ceilalţi au redus foarte mult numărul ţigărilor.

Mai există şi o altă cale de a te lăsa de fumat şi anume : să te laşi singur. Parcă doare mai puţin.

Un geniu incomparabil

La 5 ani lui Sayed Jalal, fiul unui funcţionar la Ministerul Educaţiei din Afganistan, i s-a explicat sistemul numerelor. După două ore a învăţat toate numerele de la unu la un miliard, iar peste două zile a cunoscut la perfecţie cele patru operaţii matematice. Acum două luni, deci la 8 ani, şi-a trecut cu succes examenul de bacalaureat. Cei care l-au examinat au declarat că la vîrsta de 11 ani, Jalal îşi va putea susţine doctoratul.

Acum copilul minune se află la New York, unde învaţă limba engleză, se pregăteşte în vederea începerii cursurilor universitare. Preocupări majore pentru micul Jalal ? Viitorul student se uită cu jind la copiii care se joacă şi-şi doreşte nişte prieteni cu care să joace fotbal.

Căci, în ritmul în care a pornit-o, Jalal riscă să fie primul din lume pensionat înainte de majorat.

I. GRECU

MONDO UMANO ?

Cîntăreţi şi apologeţi ai apocalipsei

În fond avem în vedere două fapte deosebite ca origine şi ca importanţă. Dar, deşi ar părea paradoxal, în ultimă instanţă ele converg spre ceea ce spuneam în titlul nostru. Ca să nu mai lungim vorba vom preciza, de la bun început, că primul dintre ele este o prelungire a articolului precedent, un fel de îndreptăţită addenda. Că Ronald Biggs are ca orice semen de al său, voce, e firesc ! Că un anume timp, prea scurt pentru gravitatea faptei pe care o comisese, n-a prea putut vorbi decît cu el însuşi, e numai şi numai treaba lui ! Că, într-o bună zi, buna cunoştinţă a poliţiei britanice, a Interpolului şi a rubricilor mai speciale ale ziarelor sau revistelor s-a gîndit că n-ar fi deloc rău să-şi încerce vocea şi cîntînd, era tot treaba lui. Numai că pînă la un punct, adică pînă acolo unde s-a oferit să înregistreze un disc cu cîntecul interpretat de el. În felul ei, oferta era firească. Şi Elvis Presley a început prin a-şi înregistra singur un disc. Dar, de aici înainte, comparaţia nu mai poate fi uzuală. Pentru că Ronald Biggs este noul nume de pe firmamentul muzicii „punk". Formaţia ce şi-a găsit timp şi resurse pentru a-l acompania nu este alta decît acea „Sex Pistols", cunoscută promotoare a genului respectiv de muzică, cea care, înregistrînd un mare insucces în turneul efectuat recent în Statele Unite, a găsit ieşiri din impas. Una dintre ele a fost solistul Ronald Biggs, pentru a cărui piesă s-a găsit un titlu adecvat — „Nimeni nu este inocent" — şi care se termină cu un patetic apel ca „dumnezeu să salveze amicii noştri (evident, ai interpretului şi formaţiei) — porcii ; „dumnezeu să-l salveze pe Ronald Biggs". Nu este, totuşi, o melodie religioasă pentru că, e ştiut, nici formaţia şi nici Biggs n-au nimic sfînt şi, în plus, ea se termină printr-o invocare a apocalipsei care... oricum îi salvează ! Cum nu găsim cu cale să facem alte comentarii precizăm că pînă la salvarea invocată, discul punk îi aduce lui Biggs exact 30 000 de lire sterline, plus ce va primi pentru tiraj — fixat iniţial la 90 000 exemplare. În ce-l priveşte, Biggs a îndrăznit să afirme că are o voce îngrozitoare şi că numai astfel se poate cînta... apocalipsa !

...Dar tot asemenea viziuni au şi cei ce tot „cîntă" bomba cu neutroni şi efectele ei întîrziate. Pentru a nu neglija faptele se impune să arătăm şi aici că specialiştii şi experţii militari spun că „BN"-ul are o forţă explozivă de 1 000 tone dinamită şi că emite radiaţii intense la o distanţă de 900 metri. Această intensitate este suficientă să provoace incapacitatea totală a persoanelor aflate în raza sa de acţiune. Dintr-o revistă de peste ocean aflăm că o redresare sumară a facultăţilor fizice s-ar produce după circa o jumătate, dar procesul de degradare continuă treptat astfel încît persoanele respective mor după două pînă la şase zile. Lipsa de umanitate a celor ce au conceput „BN"-ul a fost însă întrecută de cinismul unor experţi care au ajuns pînă acolo încît au precizat că, după prima jumătate de oră de totală imobilizare, militarii de carieră vor continua să lupte cu toată... abnegaţia pentru că ştiu că, oricum, vor muri. Straniu fel de a face apel la abnegaţie, dăruire sau alte calităţi. Cum nu mai puţin stranie se dovedeşte asocierea acestor calităţi cu moartea ! Dar, în asemenea cazuri nu mai contează că radiaţiile au şi efecte (doar secundare zic ei) ca : leucemie, cancer pulmonar, la sîn, la tiroidă sau stomacal. Dincolo de toate astea şi de altele, deşi unii experţi, cu argumentele lor, dar mai ales omenirea, cu argumentele ei majore, pledează pentru lipsa „BN"-ului, pentru canalizarea eforturilor în cu totul altă direcţie, apologeţii apocalipsei nu vor să dezarmeze. Va fi nevoie (inutilă, dealtfel) să li se demonstreze că pînă şi pe ei nu-i va ocoli aşa ceva ? Repetăm, demonstraţia este inutilă atîta timp cît raţiunea va putea triumfa.

PETRE NICOLAE

Marele maestru internațional Mihai Șubă:

Nici cu o floare, nici cu două nu se face primăvară în șahul românesc; dar simt că ea este pe aproape!

— Ziarele au publicat acum cîteva zile, chiar cu oarecare fast, o știre care anunța „un remarcabil succes al șahului românesc: Mihai Șubă — mare maestru internațional!" Vreau să ne explici mai pe larg despre ce este vorba.

— Am devenit mare maestru internațional. E o cinste pentru mine, dar fără îndoială la fel de mare pentru șahul românesc.

— Am impresia că trebuie s-o luăm altfel. În felul acesta o să ne spui că ești al doilea mare maestru al țării, la 13 ani după ce Florin Gheorghiu a obținut același titlu. Că ai obținut prima normă de mare maestru la un turneu în Iugoslavia, îmi pare la Vinkovic, iar la Pernik ai făcut 10 puncte și jumătate din 14 posibile. Or, lucrurile acestea se cunosc deja. Cine e de fapt Mihai Șubă?

— M-am născut la 1 iunie 1947, în București. Am urmat o școală de arte plastice pînă într-a șaptea, cînd, deși eram primul în clasă, părinții mi-au interzis să mă mai ocup de pictură. Am făcut liceul la „Nicolae Bălcescu", secția reală, am intrat la Facultatea de fizică, dar după doi ani am trecut la matematică. Cam în aceeași perioadă am făcut parte din grupul de actori ai teatrului studențesc „Podul", iar după desființare am urmat un an la Școala populară de artă, clasa de regie de teatru. Scriam și versuri, unele dintre ele publicate în „Amfiteatru".

— Nu prea înțeleg. Unde e șahul?

— De șah nu m-am apucat decît foarte tîrziu, cam după absolvirea liceului. Aveam, cum ți-am spus, o mulțime de alte preocupări. Eram trecut de 18 ani cînd am venit la Clubul „Universitatea", dar mare brînză n-am prea făcut nici atunci. Antrenorul îmi dăduse categoria a doua, mai mult din oficiu, dar cînd a fost organizat un concurs al celor mai buni studenți, pentru formarea unei echipe, am pierdut toate partidele, ocupînd ultimul loc. Antrenorul mi-a retras pe loc categoria, și vreo doi ani nu m-am mai ocupat deloc de șah. Veneam totuși la concursuri, am fost o vreme chiar demonstrant la o finală de campionat național, mutînd piesele pe tabla aceea verticală, știi dumneata, pentru public. S-a întîmplat să fiu chiar la masa la care juca Victor Ciocîltea, pe care mai tîrziu aveam să-l învinge în cîteva partide.

— Mi-e teamă că în felul acesta ajungem la anul 1978! Cînd începe totuși ascensiunea lui Mihai Șubă?

— Prin 1970. Atunci am simțit primul semn de încredere din partea antrenorului Gică Alexandrescu, care m-a introdus într-o finală pe echipe, în categoria A, la Tg. Mureș. Pînă nu cu mult înainte nu-mi prea dădea nimeni importanță, eu nefiind, la urma urmei, decît un fel de începător în șah, și încă la vîrsta de 20 de ani și ceva! Alți șahiști de vîrsta mea aveau categoria I, dacă nu chiar titlul de maestru sau de candidat maestru. N-aș putea spune cînd m-am simțit cu totul cucerit de jocul de șah. Poate după ce m-am lăsat de teatru. Am început însă deodată să joc foarte mult șah. Enorm chiar. Aș spune pînă la epuizare. Am jucat foarte mult și în Cișmigiu, la locul șahiștilor, știi dumneata. Am jucat cu prietenii, uneori zile și nopți de-a rîndul. Apoi am văzut că, pentru a-i învinge, trebuie să citesc și ceva teorie. Am citit orice carte de șah care mi-a căzut în mînă, fără a alege vreo temă deosebită. Încet, încet, am început să-mi înving și colegii de club. Așa am descoperit că șahul mă cucerea tot mai mult. L-am privit ca o mică părticică de viață, cum să-ți spun, ca o luptă stilizată, desfășurată pe tabla cu 64 de pătrate. Cred că am început să progresez rapid, dovadă cele trei titluri de campion național al studenților, între 1970 și 1972. O dată am fost campion al Capitalei, iar în 1973 am terminat pe locul al treilea în campionatul țării. Văzusem cu alte cuvinte că se poate juca și cu adversarii cei mai buni din țară. Din 1973, după ce-am terminat facultatea, lucrez ca programator la Centrul de calcul al Centralei industriei textile. Maestru internațional am devenit în 1975.

— Este fără îndoială ceea ce se cheamă o ascensiune foarte rapidă. Ce rezultate cu adevărat meritorii ai obținut în această perioadă. Ce mari victorii?

— Victorii am obținut la cîțiva mari maeștri de renume, cum ar fi sovieticii Bălașov și Kuzmin, la Uhlmann (R.D.G.), la bulgarul Radulov și încă alții, poate cu firmă mai mică. În general, în partidele cu marii maeștri internaționali pe care i-am întîlnit am scor favorabil. Am făcut remiză cu fostul campion mondial Mihail Tal. În țară însă nu m-am distins în mod deosebit în această direcție. Am cîștigat la Ciocîltea, am pierdut la Ghițescu, iar cu Gheorghiu am făcut întotdeauna numai remize. Mi-e foarte greu dealtfel să joc cînd am în față un prieten. Prefer remiza.

— Cum adică? Parcă spuneai că șahul e viața în miniatură, e luptă înainte de toate. Apoi, un sportiv nu joacă împotriva pieselor de culoare diferită din față, pe tabla de șah — joacă cu omul pe care îl are dincolo de masă?!

— Nimeni nu poate juca numai împotriva pieselor, albe sau negre, ale adversarului. Adică făcînd abstracție de cel care le conduce, de adversarul propriu-zis. Asta e posibil doar în partidele de studiu. În concurs însă ar fi imposibil să nu ții cont de caracteristicile fiecărui adversar, de stilul de joc, de prezența lui fizică pînă la urmă, de răsuflarea lui chiar. Omul din fața ta, cel pe care te vei strădui să-l învingi, reprezintă o personalitate distinctă, de care nu poți face abstracție. Mai cu seamă cînd e vorba de colegi de club sau de echipă națională, de prieteni. Lucrurile se accentuează în ceea ce mă privește, pentru că eu n-am fost niciodată unul dintre șahiștii avînd spiritul de combativitate dintre cele mai dezvoltate.

— La ultimul mare turneu internațional desfășurat la București te-ai clasat pe un loc mult sub posibilități. Sau, ca să-i spunem chiar pe nume, pe locul 13! Rămîne valabilă explicația pe care ai prezentat-o mai înainte, chiar dacă la turneul amintit au luat parte și cîțiva jucători străini?

— Numai pînă la un anumit punct. Vezi dumneata, după ce am obținut prima normă de mare maestru, am început să joc extrem de crispat. Doream desigur s-o îndeplinesc pe a doua, pentru a obține titlul. Mi-a trebuit totuși un an de zile pentru a învăța că drumul cel mai scurt pentru un rezultat bun într-o partidă este de a nu te gîndi deloc la el. Jucînd pur tehnic, la rezultat cum se spune, scade interesul pentru partida respectivă, pentru spectaculozitatea ei. Mai mult chiar, în felul acesta ești pasibil de lipsă de concentrare, de o diminuare a atenției, care poate fi fatală, ducînd la ratări cu totul neobișnuite. Dealtfel, după părerea mea, atenția și concentrarea sînt două calități primordiale în șah, cel puțin la fel de importante ca pregătirea teoretică, talentul etc. Eu am avut, și încă mai am probabil, destul de dese fluctuații ale concentrării atenției. Ele provin din oboseală, din necazul unor partide ratate, iar într-un turneu doar cel care face mai puține greșeli cîștigă! Problema m-a frămîntat mult. Am citit chiar o lucrare de specialitate, „Psihofiziologia atenției" se cheamă, și am încercat să-mi explic totul prin aplicare la șah. Pentru a scăpa de crispare, ca și de fluctuațiile de concentrare am încercat o mulțime de metode. Unele au dat un total eșec, cum a fost aceea a odihnei excesive pe timpul concursului, încercată în timpul turneului de la București, de care vorbeai. N-am obținut decît o stare de moleșeală, care a dus la scăderea combativității și a atenției. La Pernik, unde am obținut ultimul succes, cred că am găsit și soluția. Care, cum îți spuneam, este într-un fel la mintea cocoșului. Sigur, există încă și calea mai puțin riscantă: din cînd în cînd, pentru odihnă, se mai practică și cîte o remiză „de salon". Dar, atunci cînd alergi după rezultat, cel mai bun lucru este să nu te gîndești la el, să joci șah — dacă se poate cît mai bine — iar rezultatul vine singur, după aceea. Nu știu dacă nu sînt cumva prea puțin explicit.

— Cred că nu. Aș vrea însă acum să te întreb cine este cel mai bun șahist român la ora actuală.

— Indiscutabil, tot Florin Gheorghiu. Numai că, spre deosebire de acum cîțiva ani, cînd între Florin și ceilalți jucători era o distanță foarte mare, astăzi se vede o netă tendință de echilibrare la nivelul echipei naționale, care are mai mulți jucători de valoare apropiată. A început să dea roade ceea ce se cheamă școala românească de șah, au ieșit la iveală o mulțime de jucători tineri de frumoase perspective, cum ar fi Ghindă, Stoica, juniorii Ștefanov și Foișor și încă alții, și cred că sînt de așteptat rezultate tot mai bune de la echipa noastră reprezentativă. În 1975, cînd am obținut titlul de maestru internațional, nu erau mai mulți de doi, trei jucători activi în țară purtînd un asemenea titlu. După mine au apărut o mulțime. Acum am devenit mare maestru și, poate, am deschis din nou drumul! Nu că as fi eu cine știe ce mare valoare, dar s-a întîmplat să fiu eu primul. Vreau să spun prin asta că șahul nostru este într-o vizibilă creștere valorică, iar rezultatele nu cred că vor întîrzia. Poate ar fi bine dacă ați sublinia aici și aportul deosebit al secretarului federației, Anghel Vrabie, un om deosebit de capabil, pasionat de meserie și muncitor pînă la epuizare, care a reușit să aducă, de cînd a venit la federație, un suflu înnoitor în șahul românesc. Dînsul a dovedit multă încredere în tineri, i-a promovat în toate eșaloanele echipei naționale și, dacă veți cerceta, veți vedea că și ascensiunea mea coincide cu venirea tovarășului Vrabie la federația de șah!

— O ultimă întrebare. Ce se schimbă în sportul românesc, dacă șahul are acum în loc de unul singur doi mari maeștri internaționali?

— Poate nu prea multe lucruri. Sigur, iubitorii sportului în speță ar dori să se facă o mulțime de lucruri noi pentru șah. Mai multe săli și mese de joc, mai multe turnee, mai mulți copii și tineri angrenați în mișcarea șahistă. Un început bun este turneul cu etape județene și etapă finală, în cadrul „Daciadei" — dar pasul este încă mic. Sînt țări în care șahul se predă în școală, cu ore separate. Ar exista cred o mulțime de căi și mijloace pentru ca inteligența poporului nostru să se exprime mai puternic și în șah. Cînd vom avea o bază mai largă de selecție, vom avea și mai mulți maeștri și mari maeștri internaționali. Se spune de obicei că cu o floare nu se face chiar primăvară. Acum sîntem doi. Dar pînă nu vom fi vreo douăzeci de mari maeștri, nu cred că se va face cu adevărat primăvară în șahul românesc! Asta nu înseamnă însă că nu sînt optimist în ceea ce privește viitorul. Dar, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Ești mulțumit?

— Aproape. Spune-mi, dacă aș juca eu fără doi pioni și dumneata fără două ture, ai primi provocarea?

— Ar merita să încercăm...

DUMITRU GRAUR ■

Cît de mare este Ilie Floroiu?

Sportiv de talie europeană, ba chiar, prin prisma ultimelor rezultate înregistrate la recentele Campionate naționale de atletism, intrat în elita mondială a alergătorilor pe distanțe lungi, constănțeanul Ilie Floroiu rămîne același sportiv modest, sîrguincios în pregătire, ambițios dar tăcut în declarații — o mare excepție pentru atletismul nostru masculin. Micuțul Floroiu, avînd doar 1,67 m și 52 de kilograme, s-a arătat încă o dată a fi în fapt foarte **mare**. Cît de „mare" este însă destul de greu să ne dăm seama în momentul de față, după o competiție la care a fost obligat să alerge mai mult singur, din lipsă de adversari cît de cît valoroși. După statisticile specialiștilor, Ilie Floroiu ar fi, în urma rezultatelor înregistrate anul acesta, al treilea în lume la 10 000 m și al doilea la 5 000, pentru proba de pe urmă avînd supremație pe continentul european! Apropiatele Campionate europene, la care Floroiu se prezintă cu șanse reale, ne vor indica probabil răspunsul exact. Îl așteptăm desigur cu mare interes.

Un nou nume la Dinamo: Tănase Dima

După ce a petrecut nu mai puțin de 8 ani ca antrenor secund la echipa F. C. Argeș (unde s-au schimbat între timp mai mulți antrenori principali, secundul rămînînd însă pe loc), profesorul de educație fizică Tănase Dima s-a despărțit de curînd de echipa lui Halagian și Dobrin, trecînd la clubul Dinamo București. Faptul reprezintă în sine, lucrul fiind cunoscut între avizații fotbalului nostru, unul dintre cele mai spectaculoase — și mai neașteptate chiar! — transferuri din această vară, capitolul antrenori de divizia A! Un prim indiciu în această direcție este protestul echipei argeșene și insistența cu care a încercat să-i reînnoiască antrenorului Dima contractul. Al doilea indiciu este dorința clubului Dinamo, și în mod special a antrenorului principal Ion Nunweiller, pentru ca acest transfer să se realizeze. Între timp, lucrurile s-au lămurit, Tănase Dima trecînd la echipa lui Dudu Georgescu și Dinu, ca secund al lui Ion Nunweiller, el urmînd a se ocupa în principal de pregătirea fizică a foștilor campioni. Despre Tănase Dima se spune că ar fi „cel mai bun antrenor secund din România", firmă care desigur îl onorează și care explică parțial rezultatele înregistrate în ultimii ani de echipa piteșteană. Marea dorință a profesorului Dima este, așa cum ne-a declarat de curînd, să aducă formația dinamovistă la un nivel de pregătire fizică dintre cele mai ridicate, cît mai aproape de parametrii internaționali ai fotbalului modern. Este, în fapt, lucrul care i-a lipsit cel mai vizibil echipei Dinamo la ultima ediție a campionatului național.

Grigoraş Dinicu: „Memorii"

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Departe de patrie, în turneu de propagandă artistică românească în Turcia, orchestra lui Grigoraş Dinicu a trăit momentul Eliberării (23 August 1944) la Ankara şi Istanbul. Este pasionant „Jurnalul" acestor muzicanţi legaţi puternic de pămînt şi de familie, dar aflaţi în clipele grele ale războiului şi bombardamentelor Capitalei la mii de kilometri distanţă.

VIOREL COSMA ■

Cînd eram pe punctul să intrăm la cinematograf, un copil cu un teanc de ziare alergînd, striga cît îl ţinea gura. Noi am înţeles numai „România" şi „Bucureşti". Fără ca vreunul dintre noi să ştim turceşte, am cumpărat acel ziar **„La Turquie"**, singurul ce exista în limba franceză, unde pe prima pagină era anunţat cu litere mari : „Bombardarea Bucureştiului". Fiecare nu ne gîndeam decît la familiile noastre şi la Bucureştiul nostru drag şi iubit.

Seara la local, pe la ora 10, am primit o telegramă semnată de mămica, cu următorul text : „Am scăpat cu toţii. Plecăm din Bucureşti".

Dar nu trecu nici o jumătate de oră de la primirea acestei telegrame, că cine apare în restaurant ? D.D. care făcea serviciu la consulatul nostru, aducîndu-ne amănunte radio-difuzate de la postul Radio România şi Radio Bucureşti. Astfel aflarăm că întreg cartierul Griviţa — Gară de Nord a fost bombardat ziua în amiaza mare.

Neliniştea ne cuprinse pe toţi. Toţi vroiam acum să fim din nou în Bucureşti, să împărţim sfîrşitul şi tragedia împreună cu toţi cei dragi ai noştri. Dar în urma intervenţiei domnului ministru Creţeanu, lui Grigoraş Dinicu i s-a perfectat un nou angajament pentru 6 luni la Istanbul şi, iată-ne că de la 1 mai 1944, concertam la **Taxim Beledye Kazino.**

Succesul şi mulţumirile publicului ne-au menţinut într-o stare de apatie faţă de veştile ce zilnic le auzeam la radio sau transmise de diferiţi cunoscuţi. Cu toate că noi scriam aproape zilnic, sau făceam încercări la telefon ca să obţinem legătura cu Bucureştiul, mai întotdeauna primeam acelaşi răspuns : **Buzuc bey** (stricat domnule). Scrisori primeam din ce în ce mai rar, iar noi nu mai puteam trimite bani pentru întreţinerea familiilor noastre. Cu cît ne apropiam de 23 august 1944, cu atît mai greu căpătam veşti din ţară.

În seara aceea de 22 august 1944, îmi aduc aminte, cum se uita la noi un funcţionar al Legaţiei americane. Acesta era român american şi din cînd în cînd venea la restaurant, ne trata cu un pahar de vin sau cu o ţigară, în schimbul muzicii noastre. Altădată, cum intra ne zîmbea sau pur şi simplu, se aşeza la cea mai apropiată masă de orchestră şi în pauză venea la noi, sau ne chema la el la masă, discutînd despre America, despre România şi despre cei dragi care-i aveam acum aşa de departe (soţia sa se afla în U.S.A.).

Între noi şi el se legase chiar o prietenie, pe care fiecare o credeam necesară din cauza gentileţei sale cu noi. Mai întotdeauna nu uita să ne spună :

— Cînd se va termina războiul, voi veni şi eu în România, fiindcă îmi este dor de Bucureşti, de petrecerile şi, mai cu seamă de minunatele poziţii ce le are România prin toate locurile. Eu cred că munţii Românici sînt mai frumoşi ca munţii Elveţiei.

Avea ceva plăcut auzului cînd vorbea de România. Pe noi ne flata că el, un american, vorbea cu aşa plăcere de ţara noastră. Şi cum am terminat programul, îi spusei lui Grigoraş Dinicu :

— Maestre, eu mă duc să mai stau cu americanul de vorbă. Poate că totuşi nu o fi adevărat ceea ce credem noi.

— N-ai decît, fă ce vrei, dar nu mai întîrzia fiindcă mîine dimineaţă vom cînta **Sonata nr. 5** de Beethoven.

— Bine maestre, pe la 12 jumătate — 1, voi fi acasă.

— Bine, bine. Noapte bună. La revedere băieţi.

Dar Budişteanu îmi spuse în treacăt :

— Neică, cînd vii acasă, să treci şi pe la mine şi să-mi spui şi mie ce-o mai spune americanul ăsta, dacă are ceva interesant.

— Bine nene Vasile, aşteaptă-mă.

Primul lucru ce-l făcurăm în dimineaţa zilei de 23 august, a fost procurarea ziarelor pentru a afla noile ştiri.

O singură întrebare ne frămînta mintea la toţi : Ce s-o fi întîmplat cu familiile noastre ? Bucureştiul o fi rezistat sau s-a predat ? Nemţii or fi minat Bucureştiul sau nu au mai avut timp să-şi facă retragerile lor faimoase lăsînd în ruină totul ?

Şi din nou, hai pe la Consulat să aflăm veşti, zise oficiale, de la domnul consul sau de la alţi funcţionari ai României.

— Păcat că în aceste grele şi triste împrejurări, nu trăieşte marele Titulescu. Dacă ar trăi, sînt sigur că am scăpa cu faţa curată.

Seara, cînd am apărut cu toţii pe estradă, ropotul de aplauze era însoţit de strigăte : **„Vive la Roumanie ! Vive la Roumanie !"**

Şi americanii, englezii şi alţii ce erau aliaţi anglo-americanilor şi care ne ocoleau, ca să zic aşa, în seara aceea, dintr-o dată, ne deveniră foarte amicali. Noi vroiam să începem, însă strigătele de **„Vive la Roumanie"** nu mai încetau.

Dar iată că pe uşă apare un grup de vreo 10—12 inşi, îmbrăcaţi în uniforma aviaţiei româneşti şi care, la vederea lui Grigoraş Dinicu şi la auzul **„Vive la Roumanie"**, strigară lui Grigoraş Dinicu :

— Maestre, cîntă imnul ţării !

Ne-am conformat (aproape din instinct). Toţi doream să cîntăm în acele momente imnul ţării noastre şi, în adevăr, Grigoraş Dinicu atacă primele sunete. Tăcerea cuprinse sala şi privind spre tata îl văzui transfigurat. Îmi părea mai tînăr cu 20 de ani. Faţa sa radia de mulţumire. Cînd terminarăm şi cei ce se aflau în sală erau cuprinşi de delir la adresa României, directorul veni şi ne spuse :

— Vă rog să cîntaţi acum imnul american, imnul englez şi imnul sovietic, neapărat.

Ne-am conformat începînd cu Marsilieza, de care directorul probabil uitase să ne spună s-o cîntăm şi noi, cum am remarcat în sală pe ministrul Franţei, care foarte amical făcea semne către noi, am început cu aceasta. Cum să mă exprim prin scris de cele ce-au urmat după fiecare imn ? După ce am terminat cu imnurile Franţei, Angliei, Americii şi al U.R.S.S., am cîntat şi imnul turcesc.

La auzul imnului naţional turc, localnicii care se aflau în sală începură să-l cînte cu gura. Dar de-abia am terminat cu imnul turcesc, că Grigoraş Dinicu, avansînd vreo 5—10 paşi de lîngă orchestră, începu să cînte **Doina**. Tăcerea care domnea în sală şi momentul acela, îmi aduse aminte de versurile lui G. Coşbuc, scrise pentru **Doina** noastră şi lacrimile îmi veniră în ochi, gîndind la ce ? Numai şi numai la România.

Cînd ultimul suspin melodic începu să se piardă, Grigoraş Dinicu atacă **Ciocîrlia** şi tot cîmpul primăvăresc şi bogat al României îmi apăru brăzdat de splendidele triluri ale ciocîrliei. Nu degeaba francezii, americanii şi englezii porcliseră pe Grigoraş Dinicu **„L'aluette du Roumanie".**

Ce a urmat este lesne de închipuit. Şampania apăru ca prin farmec pe estrada de orchestră.

(Va urma)

Moartea boxerului

Bătrînul era schimbat la faţă şi în ochi i se putea citi un început de groază. Îi spuse precipitat :

— Să ştiţi că l-am văzut, a trecut pe lîngă mine ca fulgerul şi a luat-o în direcţia străzii unde o apucaseţi dumneavoastră adineauri. Am vrut să vă strig, dar m-am gîndit că nu fac bine. Voiam să par că mă aflu cu totul întîmplător pe aici şi că nu ştiu că a trecut pe la mine, înainte de prînz.

— Dacă e om, să poftească la discuţii aici, între oameni, între lume, să ne explicăm ce avem de explicat. La urma urmei, să lăsăm prostiile, poate n-o fi el. Ducă-se dracului, sau, stai... dumneata pleacă acasă, îţi mulţumesc pentru serviciile de pînă acum. Promit că mă voi interesa de situaţia fiului dumneavoastră. Cu aceeaşi faţă înspăimîntată profesorul de desen salută şi o luă spre grădina „Lenin".

Lui Covaliu îi veni ideea să-l caute pe borfaş, acolo unde l-a zărit adineauri. Numai aşa îl va putea prinde. Într-adevăr, nu prea era de joacă, mai ales că ordinul suna să fie prins viu şi nevătămat. „Viu şi nevătămat" îşi repetă în minte. Merse către strada întunecoasă, o străbătu în zig-zag privind în toate direcţiile. Cînd ajunse la capătul ei luă calea întoarsă şi, pentru o clipă, îşi aduse aminte că a întîrziat la întîlnirea cu plutonierul major Udrea. Simţi în spate pe cineva, paşi uşori, elastici, furişaţi. Se întoarse, deslusi bine silueta. Da, avea o geacă descheiată, o căciulă cu clapele ridicate şi făcea mişcări dezordonate.

Strigă către el :

— Vino, poftească încoace, cine eşti ? Însul tăcu şi se trase către un gard cu drugi de fier şi postament de piatră. Părea gardul unei biserici. Covaliu nu putu intui în prima clipă intenţiile, pe care i le desconsidera, socotindu-l un caraghios.

Covaliu porni cu mîinile libere spre el, zece paşi, şapte paşi, cinci paşi, văzu sclipind ceva în mîna individului, îi dispreţuia şi îi desconsidera statura şi, în continuare, gestul pocitaniei din faţa lui.

Înaintă fără teamă, acela sări de pe pragul gardului şi se retrase urcîndu-se din nou pe postament, mai departe, pentru a rămîne la o oarecare înălţime. Covaliu mai făcu doi paşi rizînd şi apucîndu-l pe individ de mîna stîngă îi lăsă fără teamă dreapta liberă. Poate aceasta i-a fost greşeala. Covaliu se încredea încă în faptul că individul nu se va încumeta să-l atace pe el, atletul şi om al legii. Dar Vlad s-a echilibrat pe călcîie şi a zvîrlit prima înjurătură ca pe un scuipat. Lui Covaliu i s-a ridicat sîngele la cap, dar n-a răspuns nimic. Ofiterul, sigur pe el, mai făcut un pas, timp în care însul s-a aruncat pe neaşteptate înainte, punîndu-şi toată forţa în acest salt. Covaliu surprins de atacul banditului nu mai avu timpul necesar pentru a se feri. Împins de un resort sălbatic, necunoscutul lovi cu iuţeală cu lama ascuţită gulerul mantalei pe care l-a sfîşiat. Braţele lui Covaliu au încercat să prindă reverele descheiate ale umbrei care-l atacase. Auzi un ţiuiet bestial şi simţi că-l părăsesc puterile. O căldură imensă ca o suviţă de apă fierbinte îi aluneca pe piept şi se întindea, ridicînd mîna la gît să-şi oprească cişmeaua de sînge deschisă în carotidă. Dintr-odată cei doi au fost înconjuraţi de oameni. Venise şi tînărul boxer Vătafu care, cu cîteva clipe mai înainte, îl salutase pe stradă, s-a năpustit asupra banditului, i-a smuls cuţitul, l-a prăvălit la pămînt, l-a apucat de fular, dar acesta şi-l desprinsese cît ai clipi, lăsă şi căciula cu care ceruse profesorului Pora preţul morţii şi dispăru. Lumea privea îngrozită acel munte de om făcut numai din muşchi şi forţă, care se înmuia încet-încet. Pierdea sînge cu nemiluita. O baltă uriaşă se întindea sub genunchii lui, nu mai avu putere să se ţină de nimic. Nişte corzi invizibile se rupseră. Vătafu renunţă la urmărirea asasinului îndreptîndu-şi atenţia către colegul căzut. Nu ştia cum să procedeze cu trupul celui căzut care zvîcnind cerea ajutor. Un om dintre cei adunaţi dădu imediat alarma în jur, alţi trecători îngroşară rîndurile în preajma rănitului.

— Anunţaţi salvarea, oameni buni, anunţaţi doctorii imediat. Covaliu a fost lovit de moarte ! Ce înseamnă asta, mişcaţi-vă, mişcaţi-vă, de ce aţi încremenit, să-l luăm pe braţe, căutaţi o maşină, striga tot mai alarmat Vătafu. Secundele treceau neiertătoare, una după alta, lumea complet năucită nu ştia ce să facă mai întîi, sîngele se împrăştia în suvite pe trotuar, ca o deltă, lunecînd spre rigolă. Cetăţeanul care se trezise mai repede decît ceilalţi sări gîfîind spunînd că a anunţat salvarea. Ochii ofiterului priveau în sus dar parcă prindeau deasupra lor un păienjeniş subţire ireversibil. În sfîrşit, se auzi mai de departe sirena salvării. Parcă tot oraşul explodă de învălmăşirea întunericului şi a luminii, de fasciculele turismelor ce se îndreptau toate spre acest loc tragic, spre acest colţ unde căzuse securea morţii.

— Faceţi loc, oameni buni, faceţi loc !

Doi brancardieri, un medic, o felcerită în costumele lor albe îşi croiau calea printre trupurile rămase aproape inerte, văzînd cu spaimă în faţa lor, unduind pîcla roşie şi neagră a morţii. Doctorul Duca, un om negricios, îngenunche lîngă trupul care nu pierdu complet căldura, îi lumină faţa cu o lanternă. Chipul devenea marmoreean, o sudoare rece îmbrobonise fruntea şi pleoapele, braţele sedeau în poziţie de apărare. Apărarea cavalerului în faţa celui care nu venise la luptă deschisă, bărbătească, ci perfidă şi criminală. Doctorul făcu un semn brancardierilor să aşeze targa de-a lungul trupului care, încet-încet se destindea. Ajutoarele medicului ridicară cu multă precauţie puternicul bărbat învins fără vină, poalele mantalei erau umede şi întunecate ca şi pieptul, ca şi mîinile. În timp ce brancardierii îl transportau către uşile deschise, iar pe capotă se învîrtea lampa roşie a semnalizatorului, totul deveni spectral, incredibil, absurd. În pieptul doctorului inima începu să zvicnească iute. Ordonă plecarea maşinii, uşile se trîntiră, cărarea dintre oameni se desfăcu ca un evantai şi sirena salvării începu să urle din răsputeri. În lumina albăstruie a cabinei unde era rănitul, doctorul căuta prin desfacerea tunicii de la piept să înfigă seringa ce şi-o pregătise. Făcu o doză serioasă de coagulant şi după aceea, fixă stetoscopul pe inima muribundului. Covaliu intrase în comă. O slabă speranţă mai licărea în sufletul doctorului care muşca buzele şi izbea cu pumnul în ferestruica mică a cabinei şoferului, grăbindu-l.

Tot spitalul era în picioare, luminat, porţile deschise, uşile de la intrare de asemenea, la ferestre nenumărate capete de bolnavi, la care zvonul ajunsese parcă adus de fulger. Se ştia de acum cine este adus pentru a fi salvat. Sala de reanimare era pregătită, tuburile de oxigen de asemenea : căruciorul înainta pe culoar, din mers reuşiseră să-i scoată mantaua, centura, tunica, atîtea braţe se întindeau către omul acela şi toate conduse parcă de un singur creier care lucra perfect, fără să accepte o clipă ideea că lucrează zadarnic. În întîmpinarea echipelor volante, apărură alţi medici, alte surori să grăbească cît mai mult mersul căruciorului. O goană precipitată pe holurile lucind de curăţenie, cu pereţi imaculaţi, unde ceremonia salvării devenea tot mai complicată, căci doctorii, văzînd chipul palid al omului şi faptul că pieptul respiră tot mai rar, începură să aibă îndoieli, tot mai multe îndoieli. Dar l-au suit în pat şi operaţia de transfuzie a început, s-a aplicat masca de oxigen pentru a aduce viaţa risipită la intersecţia străzii Galaţi cu Pasalaqua. S-a risipit acolo timpul, mult, mult de tot. Fusese sectionată carotida. Fulgerul nemilos scăldase într-o baie de sînge trupul tînărului ofiter.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

racul

Fabula întîmplării fericite

Povestea spune că era odată
În epoca atomului, modernă
O simplă Vulpe dar emancipată,
Şi fără ezitări de epidermă...
Prinsese de prin crînguri cîte-o vorbă
Rostită-n limba altor animale
Ştia precis că Gîsca-i bună-n ciorbă
Iar cei bătrîni visează trufandale...
Cum se plimba pe-al frunzelor covor
Rămas intact din greu trecuta toamnă
Îşi arăta distinsul ei picior
Cu aere, mă rog, de mare doamnă...

Atunci, trecu întîmplător, galant,
Cu portmoneul plin de mure coapte
Prin faţa Vulpii, domnul Elefant

Cu ochii-nsomnorîndu-l către noapte.

„— Dar cine-i acest prea distins bărbat
Cu mersul legănat şi atît de-ales ?"
Vulpiţa cu glas tare s-a-ntrebat
Dînd vorbelor adînc subînţeles...

S-a minunat greoiul pachiderm
Roşind de-acest prea sincer compliment.
Şi a făcut cu trompa un gest ferm
Semn că auzul său a fost prezent.

„— Mă bucur sincer să-ntîlnesc în cale
Distincţia în blană şi-n persoană !
Consideră-mă sclavul dumitale
Dar n-o lua ca pe o mică toană !..."
...Şi s-au plimbat, în doi, prin aluniş
A strîns buchete mici de violete
Sub clar de lună stat-au interzişi
Cuprinşi de-aroma florilor discrete...
A fost să fie, — simplă întîmplare ! —
Să-l întîlnească Vulpea în cărare
Pe Cavalerul nalt şi elegant
Ce nu degeaba-şi spune Elefant...
Din vorbele ce tandru se urmară
Ajunse Vulpea, Doamna secretară !
Şi ca să fie-n viaţa ei lumină
Primi, pe loc, o nouă vizuină
Cu baie, încăperi, şi cu glazvant
Parchetul de comandă, elegant,
Mai primitoare si-n mai bun pămînt
Să-şi poată odihni aici statura
(Cu care l-a-nzestrat pe veci natura)
Şi Domnul Elefant, din cînd în cînd...

MORALA

— şi spune-ntregul gînd
Citind atent ultimul rînd.

NICOLAE DRAGOŞ ■

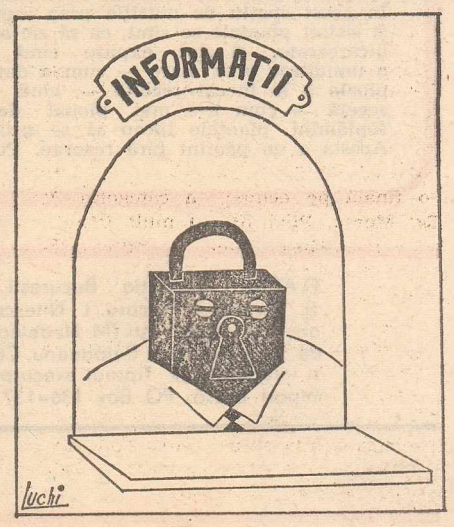

Calitatea pămîntului: o datorie a oamenilor de astăzi, pentru cei de mîine

Născut în 1905 în comuna Docuzol, azi Cuza Vodă, lîngă Medgidia. Doctor docent în ştiinţe, profesor universitar emerit la Institutul agronomic din Timişoara. În 1936, la Viena, doctoratul în filosofie. Urmează apoi la Sorbona facultatea de mineralogie, după care se specializează, în geologia cuaternarului, la Institutul de geologie din Londra. Membru titular, din 1937, al Societăţii internaţionale de pedologie cu sediul la Amsterdam. Vicepreşedinte al Federaţiei europene pentru protecţia şi îmbunătăţirea mediului înconjurător, organism funcţionînd sub egida O.N.U., cu sediul la Basel, în cadrul căruia este reprezentantul ţărilor din estul Europei. În volum, în ţară cît şi în străinătate, unele în colaborare, i-au apărut peste 300 de lucrări, dintre care amintim : „Solurile din Dobrogea", carte distinsă în 1939 cu premiul „Alexandru Odobescu" al Academiei Române, „Analiza mineralogică a loess-ului din România". „Studii agro-geologice în judeţul Ilfov", „Viile experimentale din România", „Pămînturi renăscute", „Echilibre şi dezechilibre în biosferă". Patruzeci şi opt de ani, neîntrerupţi, în cariera didactică universitară. A fost dascălul a peste 5 600 de ingineri agronomi.

— De ce numai C. V. Oprea, tovarăşe profesor ?

— Celălalt nume e Cristache. L-am purtat după mine 73 de ani, dar nu mi-a plăcut. Să nu mă întrebi de ce.

— Mă voi strădui.

— Iniţialele acestea, dintre care a doua vine de la Vasile, tatăl meu, căzut la Oseşti, lîngă Mărăşeşti, în primul război mondial, sînt interpretate de către studenţi printr-o întrebare : ce vrea Oprea ?

— Ce vrea Oprea, tovarăşe profesor ?

— Vreau să mă întrebi ce s-a întîmplat şi ce se întîmplă cu pămîntul.

— Se întîmplă ceva cu el ? În afară de faptul că noi înşine nu sîntem decît tot nişte întîmplări ale lui...

— În lume se administrează astăzi circa 280 milioane tone de îngrăşăminte chimice. Efectul lor este, deşi mai puţin vizibil, pentru că e răspîndit pretutindeni pe glob, cît al unei bombe uriaşe. Peste o treime din solurile Europei şi-au pierdut mai mult de jumătate din humus, adică partea cea mai valoroasă a stratului fertil. Din totalitatea terenurilor agricole, proporţia pămînturilor bogate a scăzut de la 85 la 41 la sută. Una dintre cauzele pentru care s-a ajuns aici este folosirea abuzivă a îngrăşămintelor chimice.

— Iar noi vorbim aici la Timişoara, la Institutul agronomic, în cabinetul dv. de pedologie, deci tot în Europa...

— De-a lungul anilor, am cercetat cam trei milioane de hectare din Dobrogea, Bărăgan şi din vestul ţării. Am luat mii de profile de sol pentru cunoaşterea capacităţii de producţie a pămînturilor noastre. M-a interesat starea humusului şi rezultatele le-am comparat cu situaţia de-acum 40 de ani. Din constatările mele, precum şi ale altora, pot afirma că şi suprafaţa arabilă a ţării a pierdut în acest răstimp multe milioane tone de humus. Prin aceste pierderi progresive, care variază anual între 0,5 şi 1,5 tone la un hectar, solurile au fost sărăcite de cantităţi imense de substanţe nutritive pentru plante.

— Sper, pînă la capătul acestei convorbiri, să dispun de motive pentru a-mi reciştiga liniştea. Continuaţi...

— Pămîntul are o fertilitate a lui, naturală, capabilă de autoregenerare. Acesteia, omul, prin folosirea îngrăşămintelor chimice, i-a adăugat fertilitatea artificială. Dar a doua nu poate exista decît în măsura în care există prima. Dacă fertilitatea naturală scade, scade şi efectul îngrăşămintelor chimice. În consecinţă, acestea trebuie administrate în cantităţi din ce în ce mai mari. Se creează un cerc vicios. Pentru a se obţine sporurile de recoltă, ori măcar pentru a se menţine recoltele la un anumit nivel, se administrează pămîntului îngrăşăminte chimice tot mai multe. Dar administrarea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice se face, inevitabil, cu perspectiva obţinerii unor recolte tot mai mici, cu cheltuieli, desigur, din ce în ce mai ridicate. Or, cu mintea noastră cea de acum, oricît de mari am deschide ochii spre viitor, e greu să ne închipuim că vom culege vreodată grîu sau porumb aruncînd pur şi simplu un pumn de grăunţe pe o grămadă de îngrăşăminte chimice. Pentru a le obţine e nevoie, mai presus de orice, de pămînt. Îngrăşămintele chimice pot ajuta pămîntul să ne dea recolte mai mari, nu-l pot înlocui. De altfel, cercetările ne obligă să admitem că, mai devreme ori mai tîrziu, efectul pozitiv al îngrăşămintelor chimice poate ajunge la un punct limită. E uşor de înţeles : posibilităţile de a preîntîmpina această limitare a sporului de producţie sînt cu atît mai mari cu cît pămîntul va continua să-şi păstreze însuşirile sale naturale.

— Pînă aici aş putea să dau şi examen la pedologie : cu cît hrana pe care pămîntul o poate asigura plantelor prin procesele sale naturale este mai îmbelşugată, cu atît el suportă îngrăşăminte chimice mai multe şi promite recolte mai mari.

— Iar efectele negative ale îngrăşămintelor chimice sînt mai mici. Fiindcă îngrăşămintele chimice sînt cuţit cu două tăişuri. Ele duc, de exemplu, la compactarea solului. Solurile compacte sînt lipsite de aer, apa nu mai pătrunde în ele decît foarte greu. Rămîne doar la suprafaţă un spaţiu limitat, o palmă de pămînt în care plantele îşi pot întinde rădăcinile ca să trăiască. În acest spaţiu de nutriţie prea îngust şi strimt plantele se simt, ca să zic aşa, încarcerate, şi sînt expuse cînd la o umiditate prea mare — cum a dat o ploaie a şi înecat recolta —, cînd la secetă — cum n-a mai plouat două săptămîni, plantele încep să se usuce. Acesta e un pămînt fără rezerve. Pentru a l le re-crea, facem aşa-zisa scarificare, îl răscolim pînă la 80—90 centimetri. În Statele Unite ale Americii s-a ajuns pînă la 1,5 metri !... Dar îngrăşămintele chimice mai au şi altfel de efecte.

— Vă ascult ca un student care vrea să ia nota zece.

— Într-un gram de sol viezuiesc pînă la 2 miliarde de microorganisme, care prin activitatea lor refac şi menţin în continuu puterea de producţie a lui. Asta e viaţa pămîntului. E un biocosmos, motorul gingaş şi complicat care fabrică hrana plantelor. Unele microorganisme asimilează din atmosferă, de exemplu, azotul. Dacă le dăm noi azot, ele se lenevesc.

— Există pămînturi leneşe ?

— Există. Iar calea de păstrare a fertilităţii naturale a solului şi de mărire a producţiilor nu e de a ajuta aceste microorganisme să lenevească, ci de a le activa, şi numai în măsura în care ele nu reuşesc să obţină hrana pentru producţiile cerute este nevoie de îngrăşăminte chimice.

— Deci, este nevoie şi de îngrăşăminte chimice ! Pînă mai adineauri puteam să cred că vă declaraţi împotriva lor.

— Nu trebuie să le punem la îndoială utilitatea, cînd o treime din lume rabdă de foame ! Atîta doar că ele trebuie administrate corect, raţional. Chiar şi aşa administrîndu-le însă, nu trebuie să uităm că prin ele „îngrăşăm" doar recolta. Din păcate, asta uită cei mai mulţi.

— Şi anume că pămîntul, acest Atlas care duce pe umeri povara uriaşă a piinii lumii, trebuie şi el hrănit, îngrijit, ajutat, „îngrăşat", probabil.

— Sigur. Pierderile de humus probează tocmai efortul lui imens. Ce-i drept, oboseala aceasta poate fi considerată trecătoare, pînă la limita la care ea nu ajunge acută, fiindcă atunci un pămînt fără humus devine steril şi nici o formă de viaţă vegetală şi animală nu mai poate rezista în el şi pe el. Cum spuneam, pămîntul se poate odihni, îşi poate reface singur humusul, dar în zeci, pînă într-o sută de ani. Oamenii nu pot aştepta atît, ei n-au altă cale decît să refacă potenţialul productiv, să conserve şi chiar să sporească, singuri, fertilitatea naturală a pămîntului.

— O pot face ?

— Şi încă fără multă savanterie. O evaluare care nu poate fi altfel decît aproximativa arată că agricultura noastră ar putea dispune anual de vreo 10 milioane tone de gunoi de grajd. Efectele s-ar reflecta, binefăcător, deopotrivă în cantitatea şi calitatea de durată a recoltei. Am spus : de durată.

— De durată !

— Asta ar trebui s-o înţelcagă toţi cei ce fac agricultură. Ai văzut ? Îl întrebi pe un inginer agronom cum a pregătit recolta şi el îţi vorbeşte despre lucrările de pregătire a terenului, arat, discuit, după care trece repede la capitolul îngrăşămintelor chimice, al ierbicidelor, şi apoi face şi pune ochii în pămînt. Dacă pămîntul i s-ar putea uita drept în ochi, şi-ar muta privirea în altă parte. Fiindcă prea puţini vorbesc şi, propriu-zis, despre pămînt. Pe un inginer, care mi-ar vorbi numai despre fertilitatea artificială, uitînd să amintească şi despre ce a făcut el pentru păstrarea, cel puţin, dacă nu şi pentru sporirea fertilităţii naturale, eu unul l-aş amenda zdravăn. Mă rog, sînt un om blînd, nu ţin neapărat la această măsură, dar problema păstrării fertilităţii naturale a pămîntului ar trebui să fie un criteriu de prim ordin în aprecierea muncii agronomului.

— Îngrăşămintele organice, cum se zice mai simandicos, sînt cheia universală a problemei ?

— Nu. În mîna agronomului stau tot felul de chei. Numai să deschidă cu ele uşi pentru a merge înainte, nu să încuie uşi pentru a merge înapoi. Aprovizionarea periodică cu calciu a pămînturilor le-ar ajuta, de asemeni, să-şi păstreze şi chiar să-şi sporească fertilitatea naturală, ionul de calciu avînd capacitatea de a activa viaţa bacteriană şi de a regla dinamica elementelor nutritive din sol. Şi cel puţin 75 la sută dintre pămînturile noastre au nevoie de calciu ! Acesta se găseşte în cantităţi foarte mari, la îndemîna tuturor şi e lesne de aplicat. Milioane de tone de spumă de var sub formă de deşeuri la fabricile de zahăr, deşeurile de carbonat de calciu de la combinatele de îngrăşăminte chimice...

— La combinatele acestea se pot găsi, aşadar, îngrăşăminte şi pentru recolte şi pentru pămînt.

— Cum am spus ! Dar ce fac tovarăşul inginer sau tovarăşul preşedinte de C.A.P. cînd apar la poarta combinatului ? Ei intră şi ies numai pe poarta din faţă, cum s-ar zice, şi se zbat doar să-şi încarce camioanele cu îngrăşăminte chimice, fără să-i intereseze că astfel fac agricultură „pe furate", pe apucate, adică numai pentru anul în curs. Prin spatele combinatului, ca să zicem aşa, rar dacă trece vreunul. Şi, cu toate că n-ar găsi decît „deşeuri", eu cred că pe-acolo ar trebui să treacă întîi, dacă nu uită că agricultura se face pe pămînt, cu pămînt. Leneveala pămîntului, de care vorbeam, apare, vezi bine, datorită comodităţii oamenilor.

— Studenţii dumneavoastră, după ce ajung ingineri agronomi, procedează aşa cum spuneţi că ar trebui să procedeze toţi ?

— Nu-mi fac iluzii.

— Undeva, în triada învăţămînt — cercetare — producţie, probabil că-şi găseşte loc şi problema fertilităţii naturale a pămîntului, pentru care pledaţi cu atîta convingere.

— Îşi găseşte, dar mai ales, în amfiteatru. Institutul nostru are peste 2 000 de hectare. Fiecărui student i s-a dat în grijă cîte un hectar, pe care trebuie să-l prăşească. Eu, aici, la cabinetul de pedologie, ţin mai întotdeauna uşa deschisă. Gălăgia asta studenţească nu mă irită. Mă odihneşte, mă întinereşte. Ei bine am văzut nu o dată prin uşa care dă spre sala de lucrări, pe la opt seara, studenţi dormind cu capul pe mese. Ziceau că au fost la prăşit. Ba, cîte unul îndrăgostit de vreo colegă, prăşeşte o normă dublă. Înainte făceam numai doxă, şi nu era bine. Dar nici aşa nu e bine, ca studenţii să facă doar muşchi. Praxila transformată ca scop în sine nu e cea mai bună legătură a învăţămîntului cu producţia, cum nu era ocupaţia mea de ucenic umbrelar după ce am intrat la facultatea de mecanică, la Politehnica din Bucureşti. Oricum, ce-am învăţat atunci n-am uitat. Dacă ai vreo umbrelă stricată, pot să ţi-o repar.

— Recunosc că nu m-am pregătit în mod deosebit pentru acest interviu. Pentru cel următor promit să fac rost de o umbrelă defectă. Dar, înţeleg, n-aţi rămas mult la facultatea de mecanică.

— M-am retras şi m-am înscris la Academia de Înalte Studii Agronomice, unde Constantin Sandu Aldea, în calitatea sa de director, făcea toate înlesnirile materiale — casă, masă şi cîte un costum de haine pe an — studenţilor care urmau şcoala „plugărcască". Mama, care a hrănit ca văduvă de război şase copii şi a trăit 90 de ani, a fost întotdeauna supărată pe mine că m-am făcut „plugar" şi nu „domn", ca Gheorghe al lui Alecu, învăţător în satul nostru.

— Tovarăşe profesor, văd aici, pe masa dv. de lucru, pe un suport, un bulgăre de pămînt. E albicios parcă ar fi adus din lună. Ce reprezintă ?

— E pămînt de Diniaş. Diniaşul e un sat de pe lîngă Timişoara. El e marea mea aventură, marea dragoste a vieţii mele. Acum vreo 14 ani, s-a hotărît ca fiecare cadru universitar să se ocupe de cîte un C.A.P. mai slab din această zonă. Eu am primit atunci, ca sarcină din partea institutului, Diniaşul, care obţinea vreo 600 kilograme grîu la hectar, iar porumb vreo 800. Anul trecut Diniaşul a obţinut şi peste 10 000 kilograme grîu la hectar, iar porumb peste 8 000. Este unul dintre cele mai bune C.A.P.-uri din judeţ. Şi aşa pentru că la Diniaş noutăţile au pătruns cu rapiditate uimitoare şi ele au început să aparţină ţăranilor înşişi, care au devenit adevăraţi cercetători...

— Nu exageraţi ?

— Nu. La Diniaş s-a creat un nou soi de porumb. Se numeşte, desigur, „Diniaş". Arcadie Giurgev, preşedintele C.A.P.-ului, lucrează la el de zece ani şi eforturile lui se apropie de sfîrşit. Arcadie Giurgev este acum student la mine, la institut, îşi dă licenţa. Şi cînd te gîndeşti că atunci cînd m-am dus prima oară la Diniaş el era un ţăran cu trei clase primare. Cu asemenea oameni nu mai poate să ne fie teamă de soarta pămîntului nostru. Imaginea căruţelor încărcate cu pămînt de vînzare, dintr-o cumplită sărăcie dar şi dintr-o cumplită ignoranţă, nu mai poate fi decît o tristă amintire.

— Despre ce anume căruţe şi despre ce anume pămînt este vorba ?

— În anii de dinaintea războiului al doilea mondial, unii luau partea de deasupra a pămîntului, adică partea cea mai fertilă a lui, şi o vindeau. Era cernoziom de Bărăgan. Costa 12 lei căruţa şi ţăranul credea că l-a înşelat pe cel de-i dăduse banii, cu toate că el îşi vindea cu preţul acesta şi recoltele pe mai mulţi ani. Cumpărau nemţii, francujii, italienii, spaniolii. Pleca pămîntul ţării, în saci, fiindcă era atît de bun încît era considerat „îngrăşămînt" pentru alte pămînturi.

— Am înţeles că poate fi şi astăzi la fel de bun.

— Poate. Chiar trebuie, fiindcă avem astăzi mai multă nevoie de pămînturi bune decît altădată. Fiecărui locuitor al ţării îi revine mai puţin de o jumătate de hectar pămînt arabil. Nu sîntem ţara pămînturilor nesfîrşite şi nu trăim într-o lume a pămînturilor nesfîrşite. Eu zic, fără să încerc să fiu patetic, că pămîntul — păstrarea calităţii lui — e o datorie a oamenilor de astăzi ai lumii, şi a noastră odată cu ei, pentru cei de mîine. O ştafetă pe care omenirea, angajată în marea cursă a istoriei, chiar dacă parcurge o eră a vitezei, n-are dreptul s-o scape din mîini. Cursa i-ar deveni mai greoaie şi ar simţi pămîntul sub tălpi mai tare şi aspru.

D. CONSTANTINESCU

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import, presă, PO Box 136—137 telex : 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41505